

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
545

Subotica, 13. rujna 2013. Cijena 50 dinara

IVO JOSIPOVIĆ:
BITNO JE POBIJEDITI STRAH

SMOTRA HRVATSKIH
TAMBURAŠA U LJUTOVU

TEŠKO DO STVARNOG
DIJALOGA

SUSRET MINISTARA
OBRAZOVANJA U BEOGRADU

INTERVJU
IVANA DULIĆ-MARKOVIĆ

NOVI NAPAD NA HRVATSKI DOM U SOMBORU

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvállalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

Svaštara ONLINE *Informativne novine u Svaštari*

[illegible]

www.svastara.rs

VOJVODANSKA **Svaštara**

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

**NAJBOLJA PONUDA U GRADU -
UVJERI SE,
MI SMO APSOLUTNI HIT!**

Hardver & softver: bogat izbor + atraktivne cijene
Internet: brz, stabilan, pouzdan
Web dizajn, web hosting i registracija domena
Servis računala i stručna potpora

**POSJETI NOVU TIPPNET PRODAVAONU!
OD 9.9. DO 14.9. ČEKAJU TE DAROVI,
POPUSTI, BROJNE POVOLJNOSTI!**

**Čekamo te na staroj adresi,
u novoj prodavaoni s još bogatijom
i raznovrsnijom ponudom!**

**Karađorđev put 2,
Subotica
024/555-765
www.tippnet.rs**

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

**»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati**

Višak tolerancije

Predsjednica Savjeta za javni mir i sigurnost Skupštine Grada Novog Sada Branka Bežanov podnijela je u srijedu neopozivu ostavku na to mjesto, zbog incidenta u kojem je skupina osnovaca pretukla jednog nastavnika u tom gradu. Za ne povjerovati. Da itko podnese ostavku s bilo koje funkcije. Za ne povjerovati da osnovci prebijaju ljude po parkovima Novog Sada. Za ne povjerovati da Novi Sad već pune četiri godine nema načelnika policije. Zbog svega toga i zbog osjećaja bespomoćnosti da bilo kako pomogne da se ovo stanje promijeni, Branka Bežanov je podnijela neopozivu ostavku i uputila apel nadležnima u MUP-u da se ovaj problem hitno riješi. Svaka čast Branki Bežanov, ali problem ostaje. Hoće li se išta promijeniti poslije ovoga slučaja, koji nije usamljen, ili će se pričekati da zastrašujući prizor s TV ekrana – pretučeno lice nastavnika iz Novog Sada – padne u zaborav?

Standardne riječi kojima se u medijima pokušavaju objasniti slučajevi nasilja u društvu poput ovog jesu siromaštvo, nezaposlenost, nedostatak tolerancije...

Međutim, upozoravaju pojedini psiholozi i sociolozi, problem Srbije jest i višak tolerancije. Tolerancije prema onome što se ne smije tolerirati. Višak tolerancije, to jest trpljenje nečega što ne odobravamo, dopuštanje nečega što se inače smatra lošim.

A zašto se tolerira nešto što ne odobravamo, zašto se dopušta nešto što smatramo lošim? Zašto se prema nasilništvu i nasilnicima izuzetno blago postupa i izriču uglavnom blage kazne, od roditeljskog doma, preko škole do sudova. Je li to ravnodušnost, kukavičluk, strah...

Psiholozi upozoravaju kako ovakva prividna »tolerancija« predstavlja realnu opasnost za svaku zemlju, zato što razara temeljne društvene vrijednosti i štiti i jača ekstremno netolerantne grupe.

Porast destruktivnog socijalnog ponašanja, pak, objašnjavaju i činjenicom da smo jako dugo bili okruženi veoma surovim nasiljem i sukobima, s destruktivnom ratnom propagandom, čime su pomaknute barijere prema nasilju. A kad su barijere jednom pomaknute i socijalne norme koje čuvaju društvo od destrukcije popustile – teško ih je vratiti u normalu.

J. D.

13. rujna 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Predsjednik Hrvatske Ivo Josipović:

OTVORITI JAVNU RASPRAVU O ODNOSU PREMA NACIONALNIM MANJINAMA.....7

TEMA

Novi napad na Hrvatski dom u Somboru
PONOVNO KAMENICE.....8-9

INTERVJU

Ivana Dulić-Marković, bivša ministrica poljoprivrede i sadašnja savjetnica SEEDEV-a

POLJOPRIVREDNICI ĆE BITI ELITA XXI. STOLJEĆA.....12-13

SUBOTICA

Grgur Stipić, šef Ureda za poljoprivredno zemljište u državnoj svojini

OPĆINSKA ODLUKA JE U SUPROT-NOSTI S VAŽEĆIM ZAKONOM...17

DOPISNICI

Otvorenje Pastoralnog centra u Batrovcima

ZAJEDNIČKIM ZALAGANJEM DO NOVOG OBJEKTA.....24-25

KULTURA

Smotra hrvatskih tamburaških sastava u Ljutovu

POTENCIJAL ZA JOŠ PET GODI-NA.....35

SPORT

Ivan i Matej Sabanov, profesionalni tenisači

GODINA NAJVEĆEG USPJEHA...49

Bilo je neugodno gledati nedavni incident u Vukovaru, kada je razbijena dvojezična ploča na policijskoj postaji. Hrvatski i srpski natpis nije dugo stajao, ćirilica pokraj latinice. Ta slika djeluje uznemirujuće, taj nedostatak snošljivosti. No, teško je suditi. Razumijem bol ljudi koji su mjesecima bili pod bombama, koji su izgubili svoje bližnje, koji su doživjeli agresiju na svoju domovinu, paravojne formacije pod tim znakovljem. Razumijem njihovu bol, ali i one koji kažu kako treba ići dalje, da su već brojni zločinci procesuirani ili su jednostavno odselili, a njihov naum propao. Nove generacije moraju naći načine suživota. Kao što se i nakon II. svjetskog rata našlo snage za pomirenje i uvažavanje.

Sjećam se i kada je subotička mladež napadala McDonalds u znak prosvjeda protiv NATO bombardiranja. Poznato je kako se natpisi na hrvatskom jeziku precrtavaju, a mnogi su postavljeni zapravo samo latinično na srpskom umjesto na hrvatskom jeziku. I prošle su se godine prigodom postavljanja turističkih prometnih znakova zagubili i hrvatski i mađarski jezik, ostali su samo engleski i ćirilični putokazi. Dakle, ta je ružna pojava na neki finiji način prisutna i kod nas. U Bačkoj nije bilo rata, ali također nedostaje tolerancije. Neki povjesničari kažu kako je nekoliko dana nakon oslobođenja 1944. godine vojska porazbijala latinične natpise u Subotici i naredila postavljanje ćiriličnih.

Pitam se koliko bi stajao višejezični natpis na Gradskoj kući da nije od ljevanog željeza, masivan i neuništiv? Da je netko u Vukovaru htio ozbiljno postaviti trajan natpis uradio bi ga od željeza, pa ne bi ni bili potrebni policajci da ga čuvaju. Imam dojam da se incident mogao izbjeći.

Po mom je mišljenju stara krilatica DSHV-a jedna od najljepših ikada: »Što tražimo za sebe, priznajemo svima.« Ali, recipročnost nije rješenje nego iluzija. Mi imamo manje, ali živimo mirnije. Mi ne tražimo svoja prava ako ona vode u konflikt. Ako netko pak spočita kako je nama bolje nego Srbima u Hrvatskoj, možemo pitati – imamo li mi izravnog zastupnika u Skupštini, imamo li svoju banku itd? Nismo jednaki, nije isto biti Hrvat u Srbiji i Srbin u Hrvatskoj.

Ali, svi smo ljudi, svi plaćamo porez, svi od države očekujemo da nas štiti od mržnje. Postoji toliko znanstvenika, književnika i stvaralaca koji su pripadali objema nacijama, i još tako mnogo prostora za građenje mostova, suradnje i uvažavanja između dviju susjednih nacija. Prava je šteta ne poći tim putovima.

Nikola Perušić

PRIOPĆENJE PREDSEDNIŠTVA DSHV-A O UDŽBENICIMA I RTV-U

Sve je ostalo na obećanjima

»Predsjedništvo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini je na svojoj posljednjoj sjednici raspravljalo o nekoliko točaka koje su od velike važnosti za opstojnost hrvatske zajednice u Republici Srbiji. Glavna tema odnosila se na rezultate upisa djece u odjele na hrvatskom jeziku te izučavanje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, kao i pitanje udžbenika za nastavu. Predsjedništvo DSHV-a ocijenilo je da je upis djece na nastavu na hrvatskom jeziku na razini višegodišnjeg prosjeka, dok izučavanje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture bilježi blagi rast. Najveći problem u sferi obrazovanja na hrvatskom jeziku bio je u nedostatku udžbenika. Pokazala se ispravna odluka Hrvatskog nacionalnog vijeća o preuzimanju odgovornosti u svezi s tiskanjem udžbenika na hrvatskom jeziku o vlastitom trošku, bez obzira na obećanje najviših dužnosnika u Republici Srbiji da će problem biti riješen ove 2013. godine«, navodi se u priopćenju DSHV-a.

Prema ocjeni Predsjedništva DSHV-a »pitanje udžbenika opterećuje odnose Zagreb – Beograd još od 2010. godine« zbog čega podsjećaju na više susreta visokih dužnosnika u čijim razgovorima je i ovo bila tema, i to »susret predsjednika Vlade Republike Hrvatske Zorana Milanovića 16. siječnja 2013. godine u Beogradu s predsjednikom Vlade Republike Srbije Ivicom Dačićem, zatim susret ministra vanjskih poslova Republike Srbije Ivana Mrkića s predsjednikom Republike Hrvatske Ivom Josipovićem 4. ožujka 2013. godine u Zagrebu, također susret prvog potpredsjednika Vlade Republike Srbije Aleksandra Vučića u Zagrebu 28. travnja 2013. godine s ministricom vanjskih poslova i europskih integracija Vlade Republike Hrvatske Vesnom Pusić te premijerom Republike Hrvatske Zoranom Milanovićem«.

DSHV podsjeća kako su na svim spomenutim susretima »izražena obećanja najviših dužnosnika Republike Srbije u svezi s rješavanjem problema udžbenika, no sve je ostalo samo u domeni obećanja. Zato DSHV pozdravlja hrabru odluku HNV-a da sam preuzme sudbinu rješavanja udžbenika u svoje ruke, što je rezultiralo u praksi time da svi razredi osnovne škole po prvi puta početkom školske godine imaju nove udžbenike na materinjem hrvatskom jeziku«.

DSHV je izrazio zabrinutost za zbivanja »oko vojvođanskog javnog servisa RT Vojvodine te probleme oko opstojnosti emitiranja programa na manjinskim jezicima«.

»DSHV će u slučaju prestanka emitiranja programa na hrvatskom jeziku animirati sve najvažnije političke subjekte u matičnoj državi Republici Hrvatskoj, te zatražiti pomoć u realizaciji istog«, navodi se u priopćenju ove stranke.

PREDSJEDNIK HRVATSKE IVO JOSIPOVIĆ

Otvoriti javnu raspravu o odnosu prema nacionalnim manjinama

Bitno je da pobijedimo strah kada je riječ o Hrvatima koji traže svoja prava u Srbiji, da se pobijedi strah kada se traže prava za Srbe i druge nacionalne manjine u Hrvatskoj, i strah nas koji jesmo u politici da napravimo iskorak

»**N**a žalost, ponovno se pokazalo kako je naše društvo, kada je riječ o određenim standardima, pomalo možda i labilno, da se vrlo lako okrene situacija i moja je ideja da otvorim raspravu o fundamentalnom odnosu u hrvatskom društvu prema pravima nacionalnih manjina, prema zajedništvu koje mora polaziti od toga da poštujemo jedni druge«, kazao je predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović u emisiji HTV-a »Nulta točka« povodom situacije u Vukovaru, odnosno reakcije na postavljanje dvojezičnih ploča na tamošnje institucije.

On je naveo kako događaji u Vukovaru posljednjih tjedan dana pokazuju da konsenzus u društvu prema nacionalnim manjinama nije onakav kakvim se uzima, te predlaže stoga novu javnu raspravu na koju poziva sve sudionike društva, od Vlade, oporbe, braniteljskih udruga, Vukovarce, te manjinske organizacije i političke stranke.

»Nudim jednu raspravu koja nije puka rasprava, volio bih da na kraju tog procesa obnovimo zajedništvo kada je riječ o toj važnoj, prevažnoj temi koja se odnosi na prava nacionalnih manjina«, kazao je Josipović, te upozorio kako bi se u protivnom ta tema

mogla vratiti u puno težem obliku, budući da duh isključivosti i šovinizma nije zamro ni u Hrvatskoj ni u susjednim zemljama. On je istaknuo da kroz razgovor »treba doći do rješenja kako nitko iz postojeće situacije ne bi izašao ponižen, poražen ili uvrijeđen«.

DIO ODGOVORNOSTI IMA I MANJINSKA ZAJEDNICA

»Naravno, primarna je odgovornost većine u tome, ali svoj dio odgovornosti za uspješni zajednički život ima i manjinska zajednica. Meni je jako drago što je konačno prihvaćena ideja zajedničke, intergrirajuće škole u Vukovaru. Dugo je tu bio otpor sa strane manjinske zajednice, ali ako odvajamo djecu već od vrtića, od škola, ako postoje kafići za Hrvate i za Srbe, onda tu neće biti sreće. Mislim da je moguća formula: da integracija, ne asimilacija, i da je moguće s ljudima s kojima dijelimo život u gradu ili na selu, pristupati s međusobnim poštovanjem i uvažavanjem«, kazao je predsjednik Josipović.

Upitan hoće li situacija u Vukovaru, kao i događaji na utakmici Srbija - Hrvatska u Beogradu, utjecati na predstojeći susret s predsjednikom Republike Srbije Tomislavom Nikolićem, Josipović je kazao

kako će »utjecati na način da ćemo razgovarati o tome. Kao što moramo u Hrvatskoj razgovarati, moramo razgovarati i sa susjedima o tome što je to što nas smeta kod njih. Mogao bih još nabrojati neke stvari vezane za položaj hrvatske manjine u Srbiji, na povratku Hrvata koji su protjerani iz Srbije, ali sasvim sigurno ću čuti i njihove prigovore. Pravi dijalog i iskrena želja da se unaprijede odnosi moraju počivati upravo na otvorenosti. I kao što sam spreman predsjedniku Nikoliću reći što mene smeta i hrvatske građane u odnosima sa Srbijom s njihove strane, moram biti spreman čuti i upravo obrnutu priču«.

BITNO JE POBIJEDITI STRAH

Na pitanje očekuje li napredak u legislativi budući da je ministar vanjskih poslova Srbije boraveći u Zagrebu izjavio da je zakonski i ustavni položaj hrvatske manjine u Srbiji lošije uređen nego što je to uređeno u Hrvatskoj, pred-

sjednik Josipović je kazao kako su »donekle i povijesti različite, te i to treba uvažavati, ali doista postoje slabosti u tom uređenju za koje bih volio da se isprave«. »Ali nije dovoljan samo zakon, a to vidimo i kod nas. Bitna je praksa, bitno je prije svega da pobijedimo strah. Da pobijedimo strah kada je riječ o Hrvatima koji traže svoja prava u Srbiji, da se pobijedi strah kada se traže prava za Srbe i druge nacionalne manjine u Hrvatskoj, i strah nas koji jesmo u politici da napravimo iskorak. Ponovno ću spomenuti pitanje te zajedničke škole u Vukovaru, ali ću upitati i zašto u Vukovaru stoje otkupi stanova Hrvata i Srba već dugo vremena, od čega samo Grad Vukovar ima štete. Zašto neke investicije stoje, a mogle su se poduzeti? Mislim da je vrijeme možda da nanovo prelistamo stranice neke knjige za koju smo mislili da smo je već pročitali i naučili, a očito nismo«, kazao je Josipović.

S. M.

NOVI NAPAD NA HRVATSKI DOM U SOMBORU

Ponovno kamenice

Napad na Hrvatski dom u središtu Sombora ponovno se dogodio. U noći između srijede i četvrtka, četvrtog na peti rujna, razbijena su četiri prozorska okna. Počinitelji su za sada nepoznati, a tužiteljstvo je ovo kazneno djelo okvalificiralo kao napad i oštećenje tuđe stvari

Nije prošlo ni mjesec i pol dana od posljednjeg napada na Hrvatski dom u samom središtu Sombora, kada su, podsjetimo, kamenicama razbijeni prozori, a večer kasnije, i pokraj policije koja je motrila na zgradu sa susjednog parkirališta i povici »Ubij, ubij ustašu«, a prozori Hrvatskog doma ponovno su razbijeni.

»Ovaj je incident zabrinuo sve članove Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva 'Vladimir Nazor', jer smo mislili da su ta vremena mržnje i revanšizma prema Hrvatima u Somboru prošlost. Međutim, ovo što se dogodilo u prošlu srijedu navečer, i to pola sata prije ponoći, dok su naši članovi

još bili u Hrvatskom domu, sve nas je zabrinulo. Bačena su dva kamena i razbijena su dva dvostruka prozora, ukupno četiri prozorska okna. Dabome, počinitelji su nestali u noći. Sada je već postalo opasno raditi u prostorijama 'Nazora' do ulice i zato molimo sve nadležne da poduzmu sve što je u njihovoj nadležnosti da se ne bi dogodio i neki gori incident, a na pomolu je, jer ovo je već drugi napad na Hrvatski dom u malo više od mjesec dana«, kaže predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« *Mata Matarić*.

Povodom ovog napada na Hrvatski dom u Somboru priopćenje je izdao Demokratski savez Hrvata u Vojvodini. »Ovaj incident je po našem

mišljenju zasnovan na mržnji pojedinih organiziranih skupina građana prema hrvatskoj nacionalnoj zajednici i udruženjima koje nose predznak svojeg hrvatskog identiteta. Prema našim saznanjima, za prošle (od 26. srpnja) i najnovije incidente policija nije pronašla počinitelje, a niti su ih nadležna tijela pravosuđa sankcionirala, što daje vjetar u leđa budućim sličnim ili gorim napadima. Apeliramo na tijela koja vode računa o javnom redu i miru, da se pro-

nađu počinitelji ovih učestalih izgreba i informira javnost o poduzetim mjerama«, navodi se u priopćenju DHSV-a, koje je potpisao predsjednik Podružnice Sombor Mata Matarić.

Napad na Hrvatski dom osudili su i čelnici Grada Sombora – gradonačelnik *Nemanja Delić* i predsjednik Skupštine Grada *Siniša Lazić*. »Somboru, kao multietničkoj sredini, nisu primjereni vandalski ispadi. Različitost je upravo naša najveća vrijed-

REAKCIJA NA DOGAĐANJA U VUKOVARU

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* u izjavi za Hinu nije odbacio mogućnost da je incident u Somboru reakcija na posljednje događaje u Vukovaru, gdje se danima prosvjeduje zbog postavljanja ploča s ćirilničnim natpisima gradskih i državnih institucija. »S obzirom na zastupljenost u medijima, način prikazivanja i izjava političkih i državnih dužnosnika, može se govoriti o povezanosti ta dva događaja. Naime, antihrvatsko raspoloženje u Srbiji je rašireno, a spomenuti okvir jest povod za njegovo konkretno očitovanje«, naveo je Žigmanov. On je dodao kako ne bi bilo prvi put da incident u Hrvatskoj ili Srbiji bude povod za sličnu reakciju s druge strane granice.

nost i moramo je njegovati i čuvati. Različitost je zalag koji ostavljamo u naslijeđe budućim generacijama i zato očekujemo da nadležna tijela otkriju počinitelje i sankcioniraju svaki ispad koji narušava zajedništvo, a lokalna samouprava će sanirati nanесenu štetu», navodi se u priopćenju gradonačelnika Delića i predsjednika Skupštine Grada Lazića.

Molimo sve nadležne da poduzmu sve što je u njihovoj nadležnosti da se ne bi dogodio i neki gori incident, a na pomolu je, jer ovo je već drugi napad na Hrvatski dom u malo više od mjesec dana», kaže *Mata Matarić*.

Za razliku od napada na Hrvatski dom iz srpnja, kada se policija o incidentu nije oglašavala, ovoga je puta izdala priopćenje za javnost u kome se kaže kako su nepoznati počinitelji razbili prozore na Hrvatskom domu. »Nadležno tužiteljstvo ovo je kazneno djelo kvalificiralo kao oštećenje i otuđenje tuđe stvari. Pripadnici PU u Somboru intenzivno rade na rasvjetljavanju ovog kaznenog djela i poduzimaju mjere na osiguravanju osobne i imovinske sigurnosti svih građana«, kaže se u policijskom priopćenju. No, slaba je to utjeha za članove HKUD-a »Vladimir Nazor«, koji svakodnevno borave u prostorijama Hrvatskog doma. Među njima su i djeca i mladi. Hoće li od sada sa strahom ulaziti u Hrvatski dom? Vraćaju li se to vremena za koja smo mislili da su iza nas?

Z. Vasiljević

GDJE JE NESTAO ONAJ SOMBOR

Imamo se čemu vratiti

Ono čime se Sombor voli pohvaliti jest njegova multietničnost, no neki događaji, a takvi su i napadi na Hrvatski dom, bacaju sjenu na to. U gradu u kome se povijesno poštuje nacionalna, vjerska i jezična različitost, kakvim se Sombor voli prikazati, ne mogu se dogoditi napadi kamenicama na Hrvatski dom i povici »Ubij, ubij ustašu«, ne može se dogoditi paljenje kioska Goranca, u takvome se gradu ne dijeli besplatni kruh samo zbog toga da ga Somborci ne bi kupovali u pekarnama Albanaca, ne crta se kukasti križ na sjedištu židovske zajednice... Ali sve se to događalo posljednjih godina u Somboru.

Gdje je nestao onaj grad u kome su se ljudi različitih nacija i vjera doista poštovali?

Gdje je nestao onaj Sombor u kome je odraz elementarne kulture bio da govorite jezike svojih susjeda, da vam susjed Mađar zaželi Dobro jutro ili Hvaljen Isus, a vi njemu odgovarate – Jo regelt?

Gdje je nestao onaj Sombor kada su se poštovali vjerski blagdani susjeda drugih vjera i kada se podrazumijevalo da se veliki poslovi ne rade na crkvene blagdane bez obzira o kojoj crkvi je riječ i kada se podrazumijevalo da se susjedima čestitaju Božić i Uskrs?

Gdje je nestao onaj Sombor u kome smo se svi međusobno poštovali i pomagali?

Željela bih vjerovati da takav civilizirani i građanski Sombor, kakav je postojao stoljećima prije, postoji i dalje. Željela bih vjerovati da i dalje postoje ljudi koji poštuju jedni druge. Usprkos tome što se takav suživot njegovan stoljećima negdje zagubio, tko zna zašto i zbog čega.

Srećom, pa se nije zaboravio.

Imamo se čemu vratiti.

Zlata Vasiljević

BEOGRADSKI SUSRET MINISTARA OBRAZOVANJA SRBIJE I HRVATSKE

Razgovaralo se i o problemima u nastavi na hrvatskom

IZ MZOŠ-a obavještavaju kako je novi srbijanski ministar prosvjete Tomislav Jovanović iskazao spremnost za iznalaženje rješenja koja će osigurati bolju kvalitetu nastave za pripadnike hrvatske manjine u Srbiji, pa je s tim u svezi dogovoren i skorašnji radni susret dvojice ministara * HNV nezadovoljan što hrvatski ministar Željko Jovanović nije našao vremena za vojvođanske Hrvate

Ministri znanosti i obrazovanja Hrvatske i Srbije Željko Jovanović i Tomislav Jovanović potpisali su prošloga petka u Beogradu sporazum između srbijanske vlade i ostalih članica o sjedištu Tajništva Obrazovno-reformске inicijative za jugoistočnu Europu (ERI SEE), ocijenivši kako će on doprinijeti boljoj suradnji u području znanosti i obrazovanja.

Do sada su sporazum, kojim se promiče i omogućava regionalna koordinacija provedbe obrazovne suradnje prema ciljevima obrazovne politike Europske Unije i omogućava prijava ERI SEE-a na natječaj za sredstva EU-a, potpisale Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija i Srbija.

»Obrazovanje i znanost ključni su za napredak svakog društva i razvoj svake države, a ako želimo biti ravnopravni sudionici procesa obrazovanja i znanosti u Europi, onda moramo ulagati u obrazovanje, istraživanje i znanje«, istaknuo je hrvatski ministar. On je sporazum ocijeni-

jenio veoma značajnim, jer omogućava razmjenu iskustava te bolju i konkretniju suradnju, a svom srbijanskom kolegi predložio je da uzajamno koriste ljudske resurse i opremu, jer tako mogu postignuti više i ostvariti značajnije rezultate.

INTENZIVIRANJE MEĐURESORNE SURADNJE

Dvojica ministara razmijenila su mišljenja o zajedničkim problemima u obrazovanju te razgovarali o mogućnostima i načinima intenziviranja međuresorne suradnje. Kao važnu temu istaknuli su i dogovore o zajedničkom nastupu, definiranju i usuglašavanju zajedničkih projekata u obje zemlje, ali i zajedno u okviru Europske Unije.

Srbijanski ministar rekao je da će prihvatiti sugestiju hrvatskog kolege da i Srbija, poput Hrvatske, uvede predmet o zdravstvenom odgoju u osnovnim i srednjim školama.

Potpisivanje sporazuma bio je i prvi službeni susret dvojice ministara, budući da je

Ministri: Željko Jovanović i Tomislav Jovanović

Tomislav Jovanović preuzeo resor obrazovanja i znanosti nakon nedavne rekonstrukcije srbijanske vlade.

U sklopu službenog posjeta Srbiji hrvatski ministar znanosti, obrazovanja i sporta Željko Jovanović susreo se i s novoizabranim srbijanskim ministrom omladine i sporta vaterpolistom Vanjom Udovičićem i razgovarao o borbi protiv nasilja u sportu, na sportskim natjecanjima i izvan njih, financiranju sporta i zdravstvenoj zaštiti sportaša.

Hrvatski ministar Željko Jovanović predložio je u petak ministru Udovičiću formiranje zajedničke regionalne sveučilišne lige, u kojoj bi sudjelovali studentski klubovi iz Srbije, Hrvatske i Slovenije.

Dvojica ministara posjetila su tijekom dana Zavod za sport i medicinu sporta u Beogradu, a Udovičić je svom hrvatskom kolegi bio domaćin na utakmici Srbija-Hrvatska.

REAKCIJE IZ HRVATSKE ZAJEDNICE

Hrvatska zajednica u Vojvodini pozdravila je posjet hrvatskoga ministra znanosti, obrazovanja i sporta Željka Jovanovića prošlog petka Beogradu, no vodstvo prigovara što zbog brojnih problema u sferi obrazovanja na hrvatskom jeziku nije bilo njihova izravnog susreta uoči razgovora sa srbijanskim kolegom.

»Žao nam je što ministar, iako znamo da je imao puno službenih obveza, nije našao vremena i za susret s izaslanstvom vojvođanskih Hrvata, kako bi u izravnom razgovoru dobio informacije o problemima obrazovanja na hrvatskom jeziku u Srbiji«, izjavio je predsjednik Hrvatskog nacio-

ODGOVOR IZ MZOS-A

U namjeri da saznamo je li na sastanku ministara u Beogradu bilo riječi o problemima u obrazovanju na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji te dobijemo komentar na prigovor vodstva hrvat-

skorašnji radni susret dvojice ministara«, navodi se u odgovoru.

Također se ističe kako zahtjeva za susretom ministra i predstavnika Hrvata iz Republike Srbije nije bilo, no da je predstavnike hrvatske nacionalne manjine koji žive u Republici Srbiji ministar primio u ožujku 2012. godine. »Tom je prigodom ministar Željko Jovanović predstav-

nicima hrvatske nacionalne manjine ponudio stručnu i savjetodavnu pomoć u rješavanju problema u području obrazovanja od kojih su kao najveći istaknuti nepostojanje udžbenika i velike poteškoće u širenju mreže škola. Ta pitanja ministar je otvorio i na sastanku sa srpskim kolegom Jovanovićem«, ističe se u odgovoru iz MZOS.

D. Bašić Palković

Predsjednik HNV-a
Slaven Bačić

nalnoga vijeća Slaven Bačić.

»Pitanje tiskanja udžbenika za učenike u nastavi na hrvatskom jeziku najalarmantnije je, no postoje i brojni drugi problemi u sferi obrazovanja. Nije riješeno pitanje angažmana profesora iz Hrvatske u vojvođanskim školama, zatim nostrifikacije diploma stečenih u Hrvatskoj, izrade jasnih kriterija za predavanje u nastavi na hrvatskom jeziku, izučavanja hrvatskog jezika na sveučilišnoj razini itd.«, rekao je Bačić.

Bačić je podsjetio da je jedan od najznačajnijih događaja za hrvatsku manjinu u Vojvodini bio posjet sada bivšega hrvatskoga ministra obrazovanja Radovana Fuchsa 2011. godine.

On je tada radi rješavanja pitanja obrazovanja na hrvatskom jeziku bio u cjelodnevnom posjetu Subotici i ovdašnjoj zajednici Hrvata. »Voljeli bismo da takav interes pokaže i aktualni ministar«, zaključio je Bačić.

ske zajednice u Srbiji na to što se uoči posjeta Beogradu hrvatski ministar Tomislav Jovanović nije susreo s njima, kontaktirali smo Ministarstvo obrazovanja, znanosti i sporta Republike Hrvatske. Iz njihova Ureda za odnose s javnošću dobili smo odgovor u kojem se, među ostalim, navodi kako je tijekom susreta jedna od tema bila i položaj Hrvata u Republici Srbiji.

»Potpisivanje sporazuma bio je i prvi službeni susret dvojice ministara, budući da je Tomislav Jovanović preuzeo resor obrazovanja i znanosti nakon nedavno završene rekonstrukcije srpske vlade. Tijekom susreta bilo je riječi i o jačanju bilateralnih odnosa. Jedna od tema bila je i položaj Hrvata u Republici Srbiji. Tomislav Jovanović tom je prigodom iskazao spremnost za iznalaženje rješenja koja će osigurati bolju kvalitetu nastave za pripadnike hrvatske manjine u Srbiji, pa je s tim u svezi dogovoren i

SLAVIŠA GRUJIĆ SLUŽBENO BORAVIO U HRVATSKOJ

Dogovorena daljnja kulturna suradnja

Potpredsjednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje Slaviša Grujić sastao se prošloga četvrtka u Zagrebu s pomoćnicom ministrice kulture Vesnom Jurić-Bulatović i pomoćnicom za međuregionalnu suradnju Tamarom Perišić, kao i s upravnicom Moderne galerije u Zagrebu Biserkom Rauter-Plančić.

Povod posjeta bili su razgovori o daljnjoj suradnji u oblasti kulture, koja se konkretno odnosi na suradnju između dviju galerija. Galerija Pavla Beljanskog želi kroz izložbu predstaviti presjek svoje umjetničke zbirke, a prihvaćena je mogućnost uzvratne izložbe iz Moderne galerije iz Zagreba.

Slaviša Grujić predstavio je aktivnosti Tajništva kojega vodi, kao i njihove planove za daljnji rad, u kojima je posebno značajna međuregionalna suradnja. On je podsjetio da Vlada AP Vojvodine, među ostalim, ima izuzetno dobru suradnju s Istarskom županijom, te naglasio nastojanja da se uspostavi i šira suradnja s Osječko-baranjskom županijom.

Pomoćnice ministrice izrazile su spremnost za suradnju, naglašavajući kako dolazak jedne vrijedne i prepoznatljive galerije, kakva je Galerija Pavla Beljanskog, ima veliki značaj te da bi se realno mogao realizirati tijekom 2015. godine. Ovom prilikom izdvojen je značaj europskih projekata iz oblasti kulture, koji često obuhvaćaju i po tri regije, gdje bi Vojvodina mogla sudjelovati.

Potpredsjednik Slaviša Grujić boravio je i u radnom posjetu Istarskoj županiji, s čijim je dužnosnicima preciziran i nastavak projekta »Dani Vojvodine u Istri«, koji se treba realizirati početkom prosinca ove godine. Potpredsjednik Grujić je istaknuo kako će se Vojvodina ove godine predstaviti od 5. do 15. prosinca i na Sajmu knjiga u Puli. Gosti ovogodišnjeg sajma trebali bi biti redatelj Želimir Žilnik i pisci Slobodan Tišma, Laslo Vogel i Laslo Blašković. Svoju nakladničku djelatnost predstaviti će i Hrvati iz Vojvodine.

D. B. P.

IVANA DULIĆ-MARKOVIĆ, BIVŠA MINISTRICA POLJOPRIVREDE I SADAŠNJA SAVJETNICA SEEDEV-A

Poljoprivrednici će biti elita XXI. stoljeća

Razgovor vodio: Zlatko Romić

Prvo je potrebno razjasniti tko je za što, a tko protiv čega, da se uspostavi sustav i da se on provodi

Iako je prosvjed banatskih poljoprivrednika zbog niskih otkupnih cijena žitarica i uljarica napunio puna dva tjedna, teško je očekivati da će se završiti drugačijim rezultatom od onoga koji su prije njih odigrali ratari iz Slavonije i Baranje. Naime, i u Hrvatskoj i u Srbiji, država i otkuplivačko-prerađivačko-trgovački lobiji pokazuju se kao mnogo jači takmaci, kojima u prilog ide i razjedinjenost i nesolidarnost koja vlada među samim poljoprivrednicima. Bivša ministrica poljoprivrede Ivana Dulić-Marković za »Hrvatsku riječ« kaže kako je prosvjed opravdan, ali i konfuzan.

»Doista podupirem svaki prosvjed kao način borbe za promjene u određenom sektoru. Međutim, ono što je znakovito za ovaj prosvjed je pitanje koliko je pogođen pravi tajming. Drugim riječima, pitanje je da li je sve već kasno pa se poljoprivrednici opet bave posljedicama? S druge strane, dosta je nejasno kome se poljoprivrednici obraćaju: prerađivačima ili

državi? Vidjeli smo, primjerice, da su poljoprivrednici razgovarali s ministrom trgovine koji je po opisu posla zadužen za cijene, pri čemu on ne posjeduje niti jedan mehanizam kojim bi na njih mogao utjecati, osim da bude medijator u razgovoru između Vlade i poljoprivrednika«.

HR: Ipak, poljoprivrednici su uputili konkretne zahtjeve, među kojima je i onaj o razbijanju kartela i sankcioniranju onih koji, zahvaljujući monopolskom položaju, profitiraju na račun tuđega rada.

To su problemi koji su prisutni posljednjih 13-14 godina, a koji se pojavljuju nakon razbijanja centralizirane i dolaska tržišne poljoprivrede. Ti problemi dolaze do izražaja u godinama poput ove, kada je rod velik. To je opće poznato, a i sama sam toliko puta pričala i pisala o potrebi konkurencije na razini prerađivača. Međutim, to pitanje ne može se riješiti jednim dekretom Vlade i u kratkom razdoblju, napose sada kada su svi igrači praktično zau-

zeli svoje mjesto. Stoga mi se čini da se s ovim prosvedom uveliko zakasnilo. Mislim da je vrijeme kada poljoprivrednici mogu utjecati na takve stvari onda kada je njima dobro. Konkretno, to je bilo u posljednje tri godine kada su cijene poljoprivrednih proizvoda bile visoke i to je bilo idealno vrijeme za pregovore i s Vladom i s otkuplivačima o uspostavi dugoročnih partnerskih odnosa u sektoru i razvoju konkurencije. Također, iako ne znam koliko je poljoprivrednika vidjelo ili je uključeno u izradu Strategije za razvoj poljoprivrede, ali je i to pravi način da se strateški i kroz organizirane akcije i mjere utječe na konkurentnost na razini prerađivača, odnosno da se cijela prerađivačka i otkupna industrija sektorski uzme u obzir i napravi strategija njihove konkurentnosti. Istina, pokrajinski tajnik za poljoprivredu Goran Ješić to je prepoznao i krenuo raditi u tom pravcu, ali čini mi se kako se u samoj Strategiji o tome uopće ne govori, jer

nisam vidjela konkretan prijedlog kako da se taj problem riješi. A bez toga sve će ostati na razini političkih prepucavanja ili prosvjeda koji će od države jednostavno biti ignorirani.

HR: Uoči jesenske sjetve poljoprivrednici ipak razmišljaju kratkoročno. Koliko su, recimo, realni zahtjevi za 45 dinara za kilogram suncokreta kada su i u okruženju cijene znatno niže od tražene?

Problem je opet u tome što nije najjasnije od koga to traže: od Vlade ili prerađivača? Činjenica je, međutim, da niti jedni niti drugi neće moći platiti traženu cijenu. Poznato je kako u proračunu nema novca i da Vlada neće moći naći sredstava za te stvari, jer je riječ o nekoliko milijardi dinara. S druge strane, kada bi država i ušla u to da plati novac za suncokret, onda bi morala i za pšenicu i za kukuruz, šećernu repu, šljive itd. Dakle, to je prema Vladi potpuno nerealan zahtjev. Ukoliko se ide na prerađivače, čini mi se da akcija

također nije osmišljena, jer samo zatvaranje cesta i skretanje pozornosti je u redu, ali blokiranje i opstruiranje onih s kojima se treba uspostaviti suradnja i razgovor, rekla bih da nije dobar način.

HR: S druge strane, predsjednica Poslovne zajednice za industrijsko bilje Olga Čurović, osim što je prosvjede nazvala neutemeljenima, izjavila je kako uljare raspoložu dovoljnim količinama sirovina, te da skoro ove godine ne bi bile prinuđene kupovati suncokret. Kako komentirate njezine riječi?

Komentiram da mi nikada ne znamo bilance. Nije uloga ili zadaća uljara obavještavati javnost koliko čega imaju na zalihama, jer je to stvar njihove poslovne politike i poslovne tajne. Međutim, država bi trebala imati procjenu bilance i ona bi mogla reagirati na izjave gospođe Čurović ili Poslovne zajednice koje se također oglašavaju uglavnom oko prosvjeda i nikad u nekoj drugoj situaciji. Iako nisam u Ministarstvu, znam da je ranije bio uspostavljen sustav za bilance. Međutim, iskustvo iz ranijih godina, kada su donošene mjere poput zabrana izvoza ili uvoza, pokazala su kako država apsolutno ne barata podacima i da se odluke donose ad hoc. Također, nije mi logično zašto uljare ne bi kupovale suncokret ukoliko se pokaže da je zbog velikog roda cijena niska. Stoga, osim što je nelogična, izjava gospođe Čurović djeluje i političkom.

HR: Spomenuli ste zabrane izvoza ili uvoza. Poljoprivrednici upravo u tom dijelu vide mogućnost države da utječe na tržište, kada hoće, odnosno upravo u takvim mjerama prepoznaju stajanje države na stranu prerađivača.

Kao i za prosvjed, poljoprivrednici su i tu u pravu. Međutim, pitanje je jesu li organizirani, imaju li argumente i prijedloge kako svoje zahtjeve provesti u djelo. S druge strane, također je jasno da, uvijek kada je država reagirala, reagirala je na zahtjeve prerađivača. Možda je to i stoga što su oni složniji i lakše se dogovore nego poljoprivrednici među sobom. Moje pitanje je imaju li poljoprivrednici pregovaračku snagu kada prave prosvjede, jer na ovaj način, blokadom prometa, više na sebe navlače netrpeljivost građana nego što dobivaju njihovu potporu. To je stoga što su poljoprivrednici još uvijek podijeljeni na različite skupine i sve dok ne bude solidarnosti među svima njima niti jedan ključni problem neće biti riješen.

HR: Jesu li poljoprivrednici propustili s osnutkom političke stranke poput PUPS-a, ili još imaju šanse da nakon sljedećih izbora svoje interese zastupaju i u Skupštini Srbije?

Poljoprivrednici će biti elita XXI. stoljeća i bit će veoma jak interesni lobi u Srbiji, jer će biti jako teško ući u taj sektor zbog velikih investicija koje su potrebne da biste bili konkurentni. Ali, pitanje je hoće li oni željeti imati i svoju političku ulogu. Naime, ukoliko budemo na putu k Europskoj uniji, morat ćemo pratiti europsku politiku i neće tu biti puno prostora za utjecaj na agrarnu politiku. Ipak, ono što je očito jest da su poljoprivrednici propustili šansu da kroz političku stranku, više njih ili snažnu asocijaciju utječu ne samo na agrarnu nego politiku koja se općenito tiče njihovog života. Također je očito da nijedna politička stranka nema tim za poljoprivredu i nema jasnu

predstavu o tome što želi postići. Sve su to ad hoc akcije, od toga da se Demokratska stranka očito zalaže za kombinat, do toga da se pokazalo kako Srpska napredna stranka luta i traži rješenja u posljednji tren. Osobno smatram da SNS u svojim redovima ima ljude koji bi bili izuzetno dobri ministri, poput profesora Mašića koji je bio na čelu Odbora za poljoprivredu u Skupštini Srbije i koji je veoma dobro upoznat s problematikom u ovom području.

HR: Što u tom smislu očekujete od Dragana Glamočića?

Uvijek imam velika očekivanja, jer iz iskustva znam koliko je moguće puno uraditi u kratkom razdoblju i utjecati na agrarnu politiku. Stoga mu želim da doista radi u interesu poljoprivrednika, da prepozna situaciju u ovom području, da ne vjeruje rezultatima istraživanja koje je provelo Ministarstvo da su poljoprivrednici stari i jadni i da side među poljoprivrednike, razgovara s njima i, na koncu, formira dobar tim koji će sve što je potrebno provesti u djelo.

HR: Dobivanjem statusa pridružene članice Europske unije, u Srbiji je 1. rujna ove godine automatski na snagu stupilo i nekoliko odredaba Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. To konkretno znači da će, ukoliko se nešto ne promijeni, za nešto manje od četiri godine državljani EU moći kupovati domaće poljoprivredno zemljište. Kako gledate na ovu mogućnost koja se kod nas prikazuje kao nešto najgore, dok istodobno upravo država uveliko trguje zemljom sa strancima?

Praktički ja ne razumijem u čemu je tu problem. Jer, i

do sada je bilo tako da ukoliko netko želi kupiti poljoprivredno zemljište, mora registrirati svoju tvrtku u Srbiji. Ali, izuzev dvadesetak tisuća hektara, niti do sada nitko nije potčeo kako bi kupio zemljište. Osim toga, iskustva i Mađarske i Hrvatske pokazuju kako, ukoliko država ima argumente da ne želi stranim fizičkim osobama dopuštati kupovinu poljoprivrednog zemljišta, ona za to vrlo lako može dobiti odobrenje Europske komisije. Međutim, ono što mi stvarno nije jasno jest pitanje šta je poanta cijele ove priče, jer stalno pričamo o napuštenim selima, da zemljište nema tko obrađivati i da nam treba konkurentnija poljoprivreda. Uzmimo, primjerice, da netko kojim čudom iz Nizozemske ili Njemačke želi napustiti svoju zemlju i doći u Srbiju, gdje bi kupio kuću i 20 ili 100 hektara zemlje koje bi radio, mediji bi zacijelo napravili razgovor s njim, a svi mi bismo to pozdravili. Napose u Vojvodini gdje smo svi na neki način »dodošli«. Ali, svi oni koji su pokušali ukazati na problem prodaje zemlje bez tendera i potrebne procedure, a među njima bila sam i ja, bili su proglašavani za neznalice ili državne neprijatelje. Ja doista nemam ništa niti protiv jednog šeka ili Ujedinjenih Arapskih Emirata, jer smatram da su dobrodošli svi koji namjeravaju ulagati u poljoprivredu. Međutim, prvo je potrebno razjasniti tko je za što, a tko protiv čega, da se uspostavi sustav i da se on provodi. Stoga se pitam vodi li se ova debata zapravo zbog onih koji su bliski pokretu »land grabbing«, odnosno otimanja zemlje, koji se pojavljuju i kupuju na desetke tisuće hektara zemlje.

FOTO: Zox

Uvjeran sam da hrvatska zajednica zajedno s Crkvom može organizirati Dužijancu kakva je bila i do sada, a gradonačelnik i gradska uprava neka odluče treba li im takva manifestacija ili ne, kaže mons. dr. Andrija Anišić * Razgovori se pokušavaju usmjeriti u područje politike, koja je ovaj problem i stvorila, ovaj put se pokušava ubaciti u subotičku skupštinu, čak i pod tutorstvo gradonačelnika, kao da je naš svijet nezreo da sam vodi razgovore!?, smatra dr. sc. Slaven Bačić

Teško do stvarnog dijaloga

Polemika oko pitanja – čija je Dužijanca i tko ju treba organizirati, redovito se zna ponoviti prilikom proslave te žetvene svečanosti u Subotici. Tako je bilo i ove godine. U televizijskom »duelu« o ovom pitanju na TV K23 govorili su *Andrija Anišić* i *Mirko Bajić*, a o sadržaju ove polemike mogli ste čitati u jednom od ranijih brojeva našeg tjednika. U priči oko Dužijance oglosio se i Gradski odbor Socijalističke partije Srbije koji smatra kako Dužijanci, kao gradskoj manifestaciji, ne treba pridavati bilo kakav nacionalni ili vjerski predznak, dok je Savez bačkih Bunjevaca (SBB) u svojem priopćenju zatražio dijalog političkih predstavnika Hrvata i političkih predstavnika Bunjevaca u Skupštini grada, pod okriljem gradonačelnika Subotice, s temom: »kako ubuduće organizirati Dužijancu kao gradsku manifestaciju, a da to bude mjesto okupljanja i sabornosti a ne nesporazuma i razdora«.

»Smatramo da je dogovor moguć. Potrebno je samo jedno 'i'! Odnosno, da se

ubuduće umjesto Hrvati-Bunjevci, hrvatski Bunjevci, bunjevački Hrvati i slično koristi gramatički i faktički jedino moguć termin: Hrvati i Bunjevci, odnosno Bunjevci i Hrvati. Kako će se netko izjašnjavati njegova je osobna stvar, ali pojam i naziv nacionalne manjine je jasan i nedvosmislen«, navodi se u priopćenju SBB-a.

NEPRIHVATLJIVO »I«

Jedan od članova Organizacijskog odbora »Dužijance« mons. dr. *Andrija Anišić* smatra kako je moguće i da treba razgovarati, ali prihvatiti »i« kao rješenje nikako, »jer bismo samim tim prihvatili njihovo uvjerenje da su Bunjevci poseban narod, a ne grana na stablu hrvatskog naroda«.

»Dužijanca je običaj Hrvata Bunjevaca koji već više od sto godina organizira Crkva u suradnji s hrvatskim institucijama. To je istina i oko toga ne može biti pogađanja. Sve više sam uvjeren da se Dužijanca treba 'otcijepiti'. Ne mora je grad uvrstiti u gradske

manifestacije, niti biti njezin pokrovitelj ako je to problem. Uvjeran sam da hrvatska zajednica zajedno s Crkvom može organizirati Dužijancu kakva je bila i do sada, a gradonačelnik i gradska uprava neka odluče treba li im Dužijanca koju organiziraju Crkva i Hrvati Bunjevci ili ne. Nema smisla prepucavati se svake godine s Bunjevcima ne-Hrvatima. Oni neka organiziraju svoju Dužijancu, mi ćemo organizirati svoju – bez njih. Eventualno možemo onda biti gosti jedni drugima, da pokažemo da smo tolerantni, da poštujemo različita mišljenja. No, nakon izjava SBB-a i SPS-a, jasno je da očito ne može biti govora niti dogovora o nekoj zajedničkoj organizaciji Dužijance u kojoj bi sudjelovali svi narodi i sve stranke u gradu, kako oni to zamišljaju«, ističe Andrija Anišić.

On smatra kako je očito da nekima smeta samo ono što Katolička crkva i hrvatska zajednica organiziraju. »Tako na primjer manifestaciju 'Internetno' organizira Mađarski kulturni centar 'Népkör' i jedna mađarska etno kuća i nikom ne smeta što je to gradska manifestacija kojoj je grad dao i veću novčanu potporu nego Dužijanci. Logičnije bi bilo da u organizaciji festivala 'Internetno' sudjeluju sve nacije grada i sve relevantne institucije različitih naroda, jer se radi o međunarodnom festivalu«.

Dr. Anišić na koncu razgovora kaže kako će predložiti ovogodišnjem Organizacijskom odboru da razgovora s gradonačelnikom koji bi se, po njegovim riječima, trebao izjasniti oko ovog pitanja. Dodaje da su za organiziranje Dužijance od Grada Subotice ove godine dobili oko 1,3 milijuna dinara, a da

je manifestacija koštala tri puta više, za što su sredstva osigurana od sponzora, među kojima su i Grad Zagreb te Hrvatsko nacionalno vijeće.

ZAMJENA TEZA I NEISTINE

Upitan za komentar priopćenja SBB-a predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. *Slaven Bačić* kaže kako, prije svega, ne treba davati odveć značaja efemernoj stranci »koja je u javnosti najprepoznatljivija po povremenim priopćenjima i

sko priznanje ne dodijeli zbog nacionalne pripadnosti kandidata i notornih neistina o njegovoj kaznenoj osuđivanosti, te čitavoga niza elementarnih povreda poslovnika gradske skupštine samo da bi se ostvario željeni politički cilj – bunjevački Hrvat u postojećoj konstelaciji snaga u gradskoj vlasti ne može biti izabran za počasnog građanina zbog svojega nacionalnog osjećaja! Za mene je to krah ne samo politike koja je prije desetak godina srušila nacionalistički režim iz 1990-ih, nego i poraz politike međuetničke toleran-

neokrnljenog simbola identiteta ovdašnjih bunjevačkih Hrvata. Ona se želi razoriti po receptu kakav je prije desetak godine napravljen na somborskoj Dužionici, a ove se godine pokušavalo u Lemešu.

Još smo ranije predlagali da napravimo zajednički stručni znanstveni skup, na kojem bi o ovim temama govorili naši najumniji ljudi s obje strane, ne i pripadnici drugih naroda, ali nikada na to nismo dobili odgovor. Umjesto toga, ti se razgovori pokušavaju usmjeriti u područje politike, koja je ovaj problem i stvorila, ovaj put se pokušava ubaciti u subotičku skupštinu, čak i pod tutorstvo gradonačelnika, kao da je naš svijet nezreo da sam vodi razgovore!? Na žalost, ali i štetu našega naroda, bojim se da će do stvarnoga dijaloga teško doći dok god je naša raspolućenost rezultat politike 'divide et impera!' od koje korist imaju samo drugi.

A zbog čega je to tako i kakav je krajnji cilj toga bje-lodano je iz završetka priopćenja o kojem pričamo: trajno suprotstaviti nazive Bunjevac i Hrvat, da se oni međusobno isključuju, umjesto da su kao i svugdje drugdje (Hrvatska, Mađarska, BiH) gdje žive Bunjevci, a tako je bilo i do prije dvadesetak godina u Vojvodini, oni tek jedna od različitih regionalnih i subetničkih hrvatskih sastavnica – Šokci, gradišćanski Hrvati itd... Uvjeran sam da je za naš bunjevački identitet hrvatski okvir, ne samo dovoljno velik, nego i prirodan – počev od naše ikavice, preko katoličke vjere, sve do povijesti i kulture. To potvrđuju Mađarska akademija znanosti, naši književnici koji pišu na ikavici, mnoge naše kulturne manifestacije, među kojima je i subotička Dužijanca«.

D. B. P.

SUMNJA U ISKRENU ŽELJU

»Duboko sam uvjeren da je ne samo razgovor nego i dogovor moguć između Bunjevaca koji se osjećaju Hrvatima i onih koji to niječu. Takvih je razgovora bilo i ranije, a bit će ih i ubuduće. Međutim, za dijalog je potrebno dvoje, a teško da se o iskrenoj želji za dijalogom radi ako npr. napravite i održavate duboki razdor među našim svijetom na Dužionici u Somboru, a onda kao pozivate na razgovore o zajedništvu na subotičkoj Dužijanci. No, to je i razumljivo jer je riječ o trabantskoj politici, zbog čega dijalog i dogovor ne ovisi o bunjevačkim Hrvatima, nego od ideoloških mentora onih koji su ovaj sukob stvorili i potenciraju ga, među ostalim, i preko svojih pijuna«, smatra predsjednik HNV-a Slaven Bačić.

tiskovnim konferencijama, a služi za legitimaciju jednoga čovjeka«. »Poput mnogih ranijih, i u ovom priopćenju riječ je o zamjeni teza i neistina: na slavljenjima Dužijance u okolnim selima i na samoj subotičkoj Dužijanci nazočile su tisuće Bunjevaca, također bilo je Hrvata na ovogodišnjoj svečanoj sjednici gradske skupštine, u pitanju je bilo neprisustvo predstavnika HNV-a i DSHV-a na svečanoj sjednici kao reakcija na krajnje neslaganje s politikom gradske skupštine koja ima članova i iz spomenute kombinacije, da se najviše grad-

cije koja se u našem gradu, unatoč turbulentnim povijesnim razdobljima, njeguje od 1779. godine, ali i krajnje srozavanje političke kulture«, navodi Bačić.

RASPOLUČENOST KORISTI DRUGIMA

Na pitanje – ima li dijalog i pokušaj dogovora s Bunjevcima, ne-Hrvatima smisla, s obzirom na razlike u stajalištima glede povijesti i identiteta, Bačić odgovara:

»Razumljivo je zašto je oštrica destrukcije usmjerena na subotičku Dužijancu, kao

»SIEMENS« U SUBOTICI OBILJEŽIO 10 GODINA RADA

Nova proizvodnja i zapošljavanje

Kompanija »Siemens« planira u sljedećih pet godina u svojoj subotičkoj tvornici generatora za vjetroelektrane udvostručiti broj uposlenih i započeti novu proizvodnju elektromotora za tračnička vozila, najavio je generalni direktor tvrtke u Srbiji *Tihomir Rajlić* na svečanoj povodom obilježavanja deset godina rada tvornice u Subotici.

On je istaknuo da svaka četvrta vjetrenjača u Europi ima generator napravljen u Subotici, te iznio da je trenutno ovdje 700 zaposlenih radnika, a do kraja rujna pla-

nira se zapošljavanje još 90 radnika.

»Plan je proširiti proizvodnju kada počne proizvodnja elektromotora za tračnička vozila«, kazao je Rajlić te naveo da će tvornica u Subotici ove godine izvesti generatore vrijedne 156 milijuna eura, dok je plan u 2016. godini udvostručiti izvoz na oko 300 milijuna eura.

»Siemens« će malim i srednjim poduzećima u Srbiji ponuditi da za tvornicu u Subotici isporučuju 80 komponenti, što je posao vrijedan oko 10 milijuna eura na godišnjoj razini, a kako je najavljeno, ova ponuda će biti

predstavljena u listopadu.

Ministrica energetike Srbije *Zorana Mihajlović* je istaknula da je »Siemens« jedan od deset najvećih izvoznika Srbije čiji je ukupan desetogodišnji izvoz iznosio 650 milijuna eura, te iznijela da Vlada Srbije mora učiniti sve da poboljša poslovnu klimu kako bi se investitorima poput »Siemensa« omogućilo ulaganje u srpsko gospodarstvo i dobro poslovanje.

Gradonačelnik Subotice *Modest Dulić* je kazao da je kompanija »Siemens« utrla put kredibilnim investitorima koji su u posljednje tri godine došli u Suboticu i najavio

da će grad nastaviti pružati povoljne i stabilne uvjete za sve ulagače.

»Siemensova« tvornica u Subotici je među najuspješnijima u Srbiji, polovica generatora proizvedenih ovdje izvozi se u EU, a ostatak u SAD, dok je od ukupog broja vjetrogeneratora instaliranih širom Europe svaki četvrti proizveden upravo u Subotici.

U Srbiji danas posluje oko 400 kompanija s njemačkim kapitalom koje zapošljavaju više od 20.000 ljudi, te su upravo njemački ulagači među najznačajnijim stranim investitorima u Srbiji.

S. M.

TIPPNET OBILJEŽIO 17 GODINA RADA

Suvremeniji prostor i veća ponuda

Subotičko poduzeće za informatičke usluge Tippnet obilježilo je 17. obljetnicu rada u većim i suvremenijim prostorijama na dobro poznatoj adresi Karađorđev put 2, te sada i s bogatim asortimanom u novoj prodavaonici. »Tippnet je prije svega poznat po tome što je doveo internet u Suboticu. Djelatnost se iz godine u godinu širila i tako se Tippnet upustio i u prodaju hardvera i softvera. U težnji da proširimo razinu ponude ove smo godine pove-

ćali poslovni prostor, a želja nam je da kupcima ponudimo sve na jednom mjestu – apsolutno zaokruženu ponudu i

bogat izbor«, kaže *Bela Vojnić Zelić*, direktor Tippneta.

Tippnet je danas jedan od centara s najroznovrsni-

jom ponudom laptop računala i tableta, kao i ostale računalne opreme u gradu. Povodom obilježavanja obljetnice rada, ekipa Tippneta predstavila je nekoliko modela veoma popularnih tablet uređaja koji su nova ponuda ovog prodajnog centra. Korisnici i kupci ovdje mogu dobiti savjet i preporuku kako odabrati tablet, a cijene ovih malih popularnih uređaja kreću se od 7.200 do 30.000 dinara.

H. R.

GRGUR STIPIĆ, ŠEF UREDA ZA POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE U DRŽAVNOJ SVOJINI

Općinska odluka je u suprotnosti s važećim zakonom

Republičko javno pravobraniteljstvo oglasilo se o nelegitimnosti privremene mjere iz 2007. godine

Ukidanje nekadašnje privremene mjere kojom je 2007. godine poljoprivredno zemljište u državnoj svojini vraćeno katoličkoj, pravoslavnoj i evangelističkoj crkvi u Subotici, trebalo je biti glavna točka dnevnog reda na izvanrednoj sjednici Skupštine Grada, koja u utorak 10. rujna nije održana zbog nedostatka kvoruma. U nastojanju pojašnjavanja problematike koja je nastala u svezi s ovim zemljištem, zamolili smo *Grgura Stipića*, šefa Ureda za poljoprivredno zemljište u državnoj svojini, za kraći razgovor na ovu temu.

»Odlukom Skupštine Grada 2007. godine privremenom mjerom je crkvenim općinama katoličke, pravoslavne i evangelističke crkve dato na korištenje približno 700 hektara poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini. Programima velikih licitacija

iz 2008. i 2010. godine ovo se zemljište nije nalazilo na popisu za izdavanje, ali bi licitacija za ovu 2013. godinu, prema onome što je usklađeno s Ministarstvom poljoprivrede, a tiče se grupiranih nadmetanja, trebala u svom popisu zemljišta za licitiranje imati i spomenuto zemljište, koje je prije nekoliko godina privremeno dano na korištenje crkvenim općinama. Uz napomenu, kod izrade tabelnog prikaza o programu zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini, treba se naglasiti kako su te površine i pojedinačne parcele pod privremenom mjerom zabrane raspolaganja. Samim tim one ne bi bile ni licitirane sve dok je ta privremena mjera na snazi. Opet, privremena mjera je isključivo vezana za odluku Skupštine Grada iz 2007. godine i prema njoj ona važi do trajnog povrata

imovine navedenim crkvenim subjektima, a sve u skladu s okončanjem postupka povrata imovine temeljem njihovih prijašnjih zahtjeva, na osnovi Zakon o povratu imovine crkvama i vjerskim zajednicama, a koji se rješavaju u Direkciji za restituciju u Beogradu«, pojasnio je Grgur Stipić.

PRAVNI PROBLEM

»Pismenom obaviješću od strane Republičkog javnog pravobraniteljstva, koja nam je upućena, daje se pravno tumačenje o nelegitimnosti odluke o privremenoj mjeri Skupštine Grada Subotice. Naime, važećim Zakonom o povratu imovine crkvama i vjerskim zajednicama, članci na koje se Skupština poziva praktički ne podrazumijevaju mogućnost davanja zemlje na korištenje, jer je jedan prestao važiti, dok drugi članak taj vid ne podrazumijeva u svom pojašnjenju. Konkretno, sporni članak 61. Zakona o poljoprivrednom zemljištu podrazumijeva davanje na korištenje, ali obrazovnim, kazneno-popravnim ustanovama i stručnim službama za društveno koristan rad, a ne mogućnost istog davanja crkvenim i vjerskim zajednicama. Ispred Ureda za zemljište u državnoj svojini mogu kazati kako u usuglašavanju s Ministarstvom poljoprivrede postoji jasno uvjerenje direk-

tora Uprave i kolega koji rade u Ministarstvu, da se sve parcele državnog vlasništva moraju naći u programu i programskom dijelu koji predviđa davanje u zakup, ali ukoliko postoji neki (sudski) spor, te površine se neće licitirati do okončanja tog spora. Da se ne bi nepotrebno ulazilo u još veće potencijalne troškove vezane za rješavanje pojedinih sporova, a što je već iskoordinirano u Ministarstvu i na taj način je i sam program izrađen. Povjerenstvo za izradu programa dalo je ovaj prijedlog programa drugom povjerenstvu u čijem sastavu se nalazi više od 50 posto poljoprivrednih proizvođača, oni su dali pozitivno mišljenje i takav prijedlog programa je dan na suglasnost Ministarstvu poljoprivrede. Mi kao Ured smo na osnovi dopisa Republičkog javnog pravobraniteljstva dali prijedlog Gradskom vijeću Subotice za stavljanje izvan snage navedene odluke iz 2007. godine. Gradsko vijeće je usvojilo ovaj prijedlog i dalo ga na razmatranje gradskoj Skupštini. Ali, iz tri dosadašnja pokušaja Skupština Grada nije donijela odluku o ovom prijedlogu, ili je bio skinut s dnevnog reda ili nije bilo kvoruma za odlučivanje po ovom pitanju«, konstatirao je na koncu Grgur Stipić, šef Ureda za poljoprivredno zemljište u državnoj svojini.

Dražen Prčić

DUHOVNA OBNOVA MLADIH SUBOTIČKE BISKUPIJE

Plodovi vjere

Mladi su žedni i traže.

Oni su zasićeni ovoga

svijeta. Traže više. Sve

ovo govorim iz mog

iskustva, jer gdje god

idem dvorane su pune

* Ovo je naraštaj koji je

prezasićen, gdje postoji

duhovno siromaštvo

Trodnevna duhovna obnova na temu »(Ne) plodna smokva«, održana u subotičkoj župi sv. Roka od 5. do 7. rujna, okupila je mlade Subotičke biskupije na početku školske i akademske godine. Duhovnu obnovu predvodio je poznati propovjednik don *Damir Stojić*, svećenik, salezijanac i studentski kapelan grada Zagreba, koji je i ovoga puta mlade, kao i sve nazočne ohrabrio i osnažio u vjeri.

»JA ĆU VAM DATI ODMORA«

»Duh nekada zna zakržljati, pa ga treba vratiti Isusu, a Isus je rekao: 'Ja sam put,

istina i život, dođite svi vi koji ste umorni i opterećeni, Ja ću vam dati odmora'«, rekao je don *Damir Stojić* u izjavi za naš list, te tim riječim pojašnio značenje duhovne obnove. »Središte duhovne obnove je sakrament ispovijedi gdje se čovjek može osloboditi grijeha i primiti Ga u euharistiji. Ovih sam dana uzeo nekoliko ključnih tema naše vjere, euharistiju, oproštenje Božje ljubavi, ljubav djece Božje, kako ljubiti i kako nas Krist ljubi, zatim jedna od tema je bila i o Mariji Djevici, te zašto je važno ne samo vjerovati u Boga, nego biti u crkvi. Sve su to teme koje sam dotaknuo. Sve je to povezano s molitvom i pjesmom, pjesma

je vrlo važna, a ovdje je zbor odličan. Mladi su žedni i traže. Oni su zasićeni ovoga svijeta. Traže više. Sve ovo govorim iz mog iskustva, jer gdje god idem dvorane su pune. Ovo je naraštaj koji je prezasićen, gdje postoji duhovno siromaštvo«, rekao je don *Stojić* i dodao kako je za ovu duhovnu obnovu odabran biblijski motiv '(Ne)plodna smokva', »Moja odskočna daska je: 'Isus je put, istina i život' iz tog biblijskog citata mogu sve dalje izvući. Naglasak sam stavio na djelotvorno kršćanstvo. Lijepo je i tradicionalno kršćanstvo, lijepo je kad netko kaže kako je njegov djed bio vjernik, da je kršten, da je vjera dio njegove kultur-

ne baštine... to je sve lijepo, ali kad jednog dana dođemo gore, neće nas to nitko pitati. Pitat će: Što si ti radio? Koji su naši plodovi vjere?», rekao je don Damir Stojić.

U kratkom razgovoru, jer su mladi već čekali na svetu ispovijed, don Stojić nam je rekao kako se diljem Hrvatske organiziraju ovakve duhovne obnove za mlade, te je svaki vikend u drugom mjestu, a preko tjedna je u Zagrebu i okolici.

VELIKA ZAINTERESIRANOST

Duhovnu obnovu u Subotici organizirali su Mladi Subotičke biskupije skupa sa župnikom domaćinom mons. dr. *Andrijom Anišićem*, koji je tijekom cijele duhovne obnove bio s mladima.

U okviru duhovne obnove služena je i misa Prvoga petka na koji se okupio veći broj mladih, te je u subotu navečer bilo molitveno bdjenje i klanjanje, koje su mladi prikazali za mir u Siriji i u cijelom svijetu.

O tome kako je mladima potrebna duhovna obnova, što je rekao i sam predavač, govori podatak kako je ovoga puta sudjelovalo oko 150 mladih. Predavanja koja su bila otvorena za sve posjećivali su i drugi vjernici. Jedan od organizatora bio je i *Čedomir Lišić*, od kojeg smo saznali kako su na ovoj duhovnoj obnovi sudjelovali mladi iz Novog Sada, Sombora, Bačkog Monoštora, Sonte, Selenče, Vajske, nekoliko mladih iz Đakova, te najveći broj iz Subotice i okolice. Mladima je sportska dvorana OŠ »Ivan Milutinović« poslu-

žila kao spavaća soba, a vjeronaučna dvorana na župi kao blagovaonica.

Cijelu obnovu glazbeno su pratili VIS »Proroci« uz pomoć fra *Filipa Čelikovića*.

ŠTO O TOME MISLE MLADI

Ivana Stantić iz Đurđina kaže kako je drugi put na ovakvoj duhovnoj obnovi. »Došla sam ovdje prvenstveno zbog one duhovne strane, što i jest cilj, a ujedno su tu i moji prijatelji, tako da se sve dobro poklopilo. Ovo je doista veliki projekt, puno nas ima i zadovoljstvo je biti

ovdje. Sve je odlično organizirano.«

Iz Vajske je na duhovnu obnovu došlo nekoliko mladih, od kojih i *Mirela Iličić*. Mirela nam je rekla kako je najavu za ovu duhovnu obnovu vidjela u Zvoniku, te ih je vlč. *Dominik* iz Sonte pozvao. U razgovoru s Mirelom doznali smo kako su je najviše dojmila predavanja, te da je ovo za nju najbolje mjesto na kojem mladi mogu skupiti snagu i zazvati Duha Svetoga na početku školske godine.

Senka Horvat iz Subotice kaže kako je na duhovnoj obnovi bila već više puta. »Rado se odazivam na ova-

kve duhovne obnove i to ne samo u Subotici, nego i šire. Najviše me je dojmilo klanjanje, a predavanja su bila izvrsna, naravno na prvom mjestu je predavač don Danimir Stojić, koji uvijek sve jasno objasni i mene osobno dotakne u srce. Moje je mišljenje da ovakve duhovne obnove treba redovito održavati. Ovo je mladima današnjice više nego potrebno, jer mladi lako skrenu s pravog puta, dovoljan je jedan izlazak u grad koji može mladima uništiti život, a ovo je pravi način vraćanja s tog krivog puta.«

Ž. Vukov

Hodočašće u Niš

Prigodom 1700 – obljetnica Milanskog edikta organizira se veliko regionalno hodočašće, 20. i 21. rujna 2013., koje će predvoditi papin izaslanik kardinal *Angelo Scola*.

Program:

Petak 20. rujna – u 19 sati večernje i klanjanje križu
Subota 21. rujna – od 8 do 10 sati pobožnost križnoga puta

– 11 sati svečano euharistijsko slavlje – stadion Čair

ostavljena je i mogućnost za razgledanje arheološkog nalazišta i posebne izložbe

Svi zainteresirani vjernici – hodočasnici mogu se prijaviti u svojoj župnoj zajednici. Cijena puta je 500 dinara. Polazi se u ranim jutarnjim satima, ovisno o mjestu polaska i broju putnika. Povratak je predviđen istog dana u večernjim satima, a hodočasnici trebaju ponijeti svoju hranu.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 13. do 19. rujna

13. RUJNA 1952.

Hrvatski kipar svjetskog glasa *Ivan Meštrović*, na poticaj pjesnika i publicista *Jose Šokčića*, izradio je poprsje *Ambrozija Boze Šarčevića* (1820.-1899.) poliglota, spisatelja, leksikografa i suborca *Ivana Antunovića*. Nakon raznih političkih i drugih peripetija bista je izlivena u bronci i postavljena sred pjacete na početku Ulice *Vladimira Nazora*. S proljeća 1971. je zbog zbivanja pripisanih »hrvatskom proljeću« premeštena u park ispred željezničkog kolodvora.

14. RUJNA 1841.

Gradsko vijeće prihvatilo je plan podizanja paličkog perivoja, koji je potom uređen prema engleskom uzoru. Zasađeno je više tisuća sadnica raznovrsnog drveća i grmalja. Ovaj je vrt kasnije pejzažno uobličen u današnji Veliki park na Paliću.

14. RUJNA 1979.

Za tri svoja nova proizvoda subotička je tvornica čokolade i bombona »Pionir« dobila tri zlatne medalje, što ih dodjeljuje svjetska institucija za izbor kvalitete prehrambenih artikala Monde Selection, sa sjedištem u Bruxellesu.

14. RUJNA 1997.

Gradonačelnik *József Kasza* svečano je otvorio renoviranu dvoranu Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, a posvetio ju je katedralni

župnik msgr. *Stjepan Beretić*. Tom je prigodom izveden i jednoipolsatni recital književnika *Lazara Merkovića* »Tebi grade, od jučer, do sutra«, u kojem je sudjelovalo više umjetničkih ansambala.

15. RUJNA 1912.

Poslije 4 godine gradnje, unutarnjeg uređenja i opremanja, svečano je otvorena nova, treća po redu (današnja) zgrada Gradske kuće. Podignuta je prema projektima arhitekata *Dezsőa Jakaba* i *Marcela Komora*, a koji sat kasnije širom su raskriljena vrata kupališta i ljetovališta Palić.

15. RUJNA 1946.

Rođena je *Zvezdana Asić*, udana *Šarić*, pjesnikinja, dramska spisateljica, dramaturginja, kritičarka i slikarica. Objavila je tri zbirke pjesama, tridesetak radio-drama i kazališnih komada, izvedenih u vodećim radijskim i televizijskim postajama i kazališnim kućama. Preminula je 1. listopada 2000.

15. RUJNA 1964.

U 65. godini života preminula je darovita spisateljica *Marica Vujković-Cvijin*. Važnija djela su joj romani: »Tereza se obratila«, »Vera Novakova«, »Valjda je moralo bit ...«. Pisala je i priče. Rođena je 26. svibnja 1900. godine.

16. RUJNA 1984.

U 77. godini preminula je

Klara Peić, popularna kazališna umjetnica iz redova glumačke garde koja je utemeljila Hrvatsko narodno kazalište u Subotici u kolovozu 1945. godine.

17. RUJNA 1919.

U 69. godini preminuo je glasoviti arhitekt *Titus Mačković*. Studirao je u Beču, Aachenu i Zürichu. Uz njegovo i ime gradonačelnika *Lazara Mamužića* vezuje se današnji izgled Subotice, kao srednjoeuropskog grada. Izradio je oko 400 projekata, od kojih je većina značajnih ostvarena. Bio je i vlasnik prve ciglane velikog kapaciteta. Rođen je 15. ožujka 1851.

18. RUJNA 1840.

Mladi subotički intelektualci, spisatelji, novinari i ljubitelji knjige osnovali su prvo književno društvo u Subotici. Utemeljitelji su bili: *Josip Antunović*, *Ferenc Hoffmann*, *Zsigmond Kárvázy*, *Josip Meznerić*, *Božidar Prokopčanji*, *Đeno Sarić*, *Ambrozije Šarčević*, *Mihály Simonyi*, *János Varga*, *Mátyas Vinkler* i *Đorđe Zarić*.

18. RUJNA 1993.

Preminuo je *Nesto Orčić*, kipar, restaurator i sveučilišni pedagog. Poslije završenog studija suradnik je Majstorske radionice *Antuna Augustinčića*. Autor je zapaženih portreta i skulptura, od kojih su mnogi inspirirani biblijskom tematikom.

Restauratorskim radom bavi se od 1968. godine. Rođen je u Subotici 28. veljače 1929. godine.

19. RUJNA 1861.

Rođen je *Franjo Sudarević*, liječnik, javni djelatnik i borac za narodna prava. Utemeljio je Zemljodilsku štedionicu 1904. godine, a dvije godine kasnije Bunjevačku stranku. Tijekom 1920. obnaša dužnost velikog župana i gradonačelnika Subotice, a sve do smrti je narodni zastupnik u Skupštini Kraljevine SHS. Umro je 14. svibnja 1924.

19. RUJNA 1925.

Bunjevačko-šokačka stranka i Pučka kasina upriličile su proslavu tisućite obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, te u povodu toga otkrili spomen-ploču koju potpisuju sa: »bunjevački Hrvati«. Desetak dana prije toga ovu znakovitu obljetnicu obilježilo je Sokolsko društvo, kada su o njenu značaju govorili predstavnik vojske, pukovnik *Tomić*, te dr. *Ivo Milić* i veliki župan *Dragoslav Đorđević*.

19. RUJNA 1971.

U Tavankutu je otkriven spomenik palim borcima »Nemirna ravnica«, kojim se simbolizira otpor naroda ovog kraja okupatoru, za trajanja II. svjetskog rata. Spomenik je djelo trojice stvaralaca: *Ferenca Kálmára*, *Bele Durancija* i *Lazara Merkovića*.

Moj prvi snop u vršaju

Kad vrše kasla (vršalica) na njoj su samo dva posla za koje ne treba obuka, već snaga i slušanje uputa pridnjaka vršaja. To su *snopljar* – na kamari najdalji dodavač (dobacivač) snopova i *slamar* – koji nosi slamu na koljima (motkama) na kamaru el je vilama dodaje kazalošu (sativa kamaru). U vršaju mašinar (čeljade radi na vršalici) furtom radi, ne smi poslom zastajat ni ubrzavati, jel mož poremetit poso drugi mašinara. Ako snopljar-dodavač makar malo kasni sa dodavanjem snopa, ranjač nema snop kojim će naranit (spuštiti ga) u bubanj, kasla ide na prazno, a oma i drugi zastanu u radu, dangube, štetuju.

Kad sam u PMS (Poljoprivredno mašinskoj stanici) stao u misto (zaposlio se kao pripravnik) dobrotom mog šefa *Stipana Bašić - Palković* – Pancike, i mene su za vršidbu kao radnika metnili u brigadu (čeljad koja će dvorit mašinu [traktor – kasla + elivator + boda]) brigadira (bandaša) *Laze Rudića*. Došli smo s mašinom na državno imanje *Stipić*, Uprave – Bikovo. Smistili smo se, mašinu umistili med kamare, počeli smo se spremat za početak rada.

KRAJNI SNOPLJAR

Raspoređen sam na krajnjeg snopljara. Podbadanjem sa dvoparoškim vilama bos sam se po povlati (sativeni sa vlatovima napolje) uspentro na vrv, do patkova (vršni snopova) dvovodne kamare, sa dva alaša i od oko 250 krstina. Kamara je bila visoka oko 12

m. Na vrvu take i još nenačete uske kamare moglo je početi radit mlađe i jako čeljade koje dobro vlada ravnotežom, kad sa necigurne podloge, vilama od sebe odbacuje snop žita, oko 6-9 kila tereta. Onda sam sa 18 godina imo sve te osobine, a najviše iskustvo na salašu di sam raniji godina, posli risa (ručne žetve), radio sa snopovima na sadivanju žitne kamare.

Kad je gurbloz zaukan traktor (Minneapolis M.) zabrek-ćo, a prazna kasla (HSCS dvanajstica) zazujila i zaukala se na nužan okrećaj dob (bubanj), po adetu sam pljunio u šake, zgrabio sapište (držalje) vila i s *Bože, pomozi* isprid sebe vile zabo u *patka*, moj prvi snop, načo sam kamaru. Dobacio sam ga drugom snopljaru, ovaj snopljaru kod kasle i otaleg doboški (ženi koja dodaje snop ranjaču) a ranjač ga razvuko po bubnju uz osebujuć zvuk *žderanja* snopa. Put mog prvog snopa s kamare do vršaja, sa muklim zvukom *proždiranja* snopa, rasprostrtog kroz ravan, nikad neću zaboravit. I sad ga se sićam sa sjetom.

Sa dlanovima nisam imo nevolje jel mi se još od ditiñstva odebljavala koža od kojikaki sapišta.

RAD NA MAŠINI

Za rad na mašini sam se i ja otimo. Kad smo oskudovali, šporovali na rani u *obnove zemlje*, na cidulju smo mogli kupit ograničeno kruva el brašna misto kruva. Puk je bio više gladan neg sit. Za dobrovoljni rad na mašini, kao privilegiju zaposlenima u

Zarad slikovanja mašinari su odanili

PMS, bili smo plaćeni sa po 250 kg. žita, a resto u novcu. Kad sam kući dono 250 kg. Žita i samlili ga, onda nam je doteklo brašna za nasuvo (kuvano tisto) i češće za pogachu, lakumiće (pletene kolače kvasnog tista) i sl.

Snopljar se itekako staro kako će dobacit snop do snopljara isprid sebe. Snop mu je moro past snopljaru nuz članjke, a ne da ga udari po nogama. Najiskusniji snopljar je dobacivo snopove doboški na kasli, zdravo je pazio da je snopom ne udari i poremeti ravnotežu doboške, koja bi mogla vagnit i

past u dob (bubanj). Po zvuku kasle gepez (majstor) i bandaš izdaljeg su sluhom pratili ujednačen poso, a ako se on makar malo poremetio to je odo poremećen zvuk doba, oma je slidila opomina el karanje pridnjaka. Kadgod je to bilo važno, jel je bandaš el gazda mašine brez pročke mogo s posla otirat čeljade i za nekoliko sati primit drugog. Oduvik su se ljudi otimali za rad na mašini, jel se na njoj za dobri misec dana mogo zaradit godišnji kruv za obitelj. U ono vrime do malo više kruva se najlakše dolazilo kad se radio poso koji se plaćo žitom.

SA ROGLJA

Učinak snopljara za 1 dan

U prvom vršaju smo jedno na drugo ovrli 2,5 vagona (25000 kg.) žita na dan. Ako je u svakom snopu bilo oko 3 kg. žita u vlaču (klasu), onda je ovršeno u jednoj smeni oko 4.200 snopova. Svaki snop je prošo snopljaru kroz ruke (vile). Ako je u vlaču bilo oko 3 kg. a još oko 3 kg. u slami, onda je snop oko 6 kg. x 4200 snopova = ~25.000 kg. po smeni. Znači svaki snopljar iz smene je za 1 dan. rukama od sebe dalje na oko 3 m. odbacio polak snopova (od najmanje 6 kila) tj. najmanje oko 2,5 vagona (25000 kg.) tereta, u vrmenu ujtru od oko 4 do uveče oko 21 sati tj. za oko 17 sati u smeni, kroz malo više od pet nedilja. Taj poso snopljar je izduro u kanikuli, na suncu, radom furtom (brez prikida) posla, oznojen, uprašen, nadražene kože ko puder sitnim pravom. Niko se nije tužio na nevolju – to je taki poso.

OTIMANJE OD NAJSLABIJIH

PAZITE SE pljačkaša na ulici

U subotnje prijepodne starija žena sjedila je u uglu samoposluge s čašom vode u ruci, vidno potresena. Suznih očiju pričala je kako je bila upravo pokradena na ulici u jednom sunčanom, naizgled, mirnom vikend-prijepodnevu, u vrijeme uobičajenih kupovini na tržnici i u trgovinama. I ona je bila na tržnici, a onda se u povratku kući, koja se nalazi u blizini, prisjetila još neke male neophodne kupnje za ručak i pošla prema samoposluzi. Živi sama, a toga dana očekivala je posjet obitelji.

Bila je na uglu ulica Šandora Petefija i Istvana Secsenyija, ispred zgrade Gimnazije, kada je začula neobičan zvuk iza leđa i osjetila jak trzaj na vratu. Istog trena je pokraj nje prorurio momak na biciklu i u velikoj brzini već nestajao niz ulicu. Uspjela se pribрати toliko da je glasno počela doživati pomoć, ali je lopov u brzini već zamakao iza ugla. Povici za pomoć ni do koga nisu stizali. U šoku je shvatila da se u jednom trenu, tu, u užem cen-

tru grada, usred bijela dana, i neopažajući sama našla na ulici - i postala meta lopova. Lančić joj je otrgnut s vrata brzim, uvježbanim pokretom. S lančićem je odnesen i medaljon koji je nosila ispod košulje neizloženog pogledima, a za nju je imao najveću vrijednost: uspomena od roditelja od koje se nije odvajala. Ukradeni medaljon ima neku svoju tržišnu vrijednost, no za pokradenu gospođu je ovaj predmet nemjerljive obiteljske vrijednosti, sada nepovratno izgubljene.

Pazite se beskrupuloznih pljačkaša koji se spretno i u velikoj brzini »niotkuda« nađu na pločniku, jer su im upravo faktor iznenađenja i izazvani stres i strah psihološki aduti za otimanje torbi i nakita. Pri tom ne mare hoće li tjelesno ozlijediti žrtvu trgajući nakit. Dušu i psihi tim gramzivim, iznenadnim napadom svakako ozljeđuju, narušavajući sigurnost ljudi na ulici, pogotovu starijih, koji su najčešće mete. Pljačkanje osoba nemoćnih da se brane

i odupru, sporih da potrče za lopovom, uplašeni i slabih, nije samo nanošenje materijalne štete i otimanje vrijednosti, već jedan od aspekata, nažalost, raširene pojave ponižavanja (naj) slabijih.

U istom stanju šoka nedavno je u samoposlugu po čašu vode ušla (ili prije, doteturala) i jedna baka. Na ulici su joj strgali naušnice! Srećom su u nesreći bile na klips, te je ostala neozlijeđena.

Nije im stalo da li će povrijediti. Žrtvom je bila i starica s gipsom na jednoj ruci. U drugoj je nosila torbu. S vrata su joj otrgnuli ogrlicu i u tom nasilnom otkidanju nakita je povrijedili. Istog muškarca u poznim godinama dva puta su pokrali. A tek prestrašili! Prvi put su mu nasilno skinuli prsten (također višegeneracijska obiteljska vrijednost), povrijeđen je, bilo je potrebno liječenje. U sljedećem prepadu uzeli su mu lijekove i nešto sitnog novca kojeg je imao kod sebe. Odustao je od šetnji i odlazaka u kupovinu. Kakva zla nepravda da stari

ljudi ne smiju na ulicu bez pratnje!?

Jedna žena poučena pričama o lošim iskustvima s ulica, svoju torbu osigurala je tako da ju je vezivala u košarici za bicikl tijekom vožnje. Smatrala je da joj tako nitko neće moći u vožnji oteti torbu. Pokušali su... No, torba je bila vezana, a bicikl i ženu je lopov srušio dok je pokušavao domoći se njenih stvari. U padu je ozlijedila ruku i u gipsu je.

Osjećaj nesigurnosti i nezaštićenosti nije karakterističan samo za gradske ulice. Od pljačkanja nisu pošteđeni ni posjetitelji groblja, i sve je više uplašeni. Ne usuđuju se sami posjećivati groblja.

Ovo nisu pojedinačni slučajevi, nego tek neki pobrojeni iz mnoštva sličnih događaja u pojavi čije razmjere zahtijevaju ozbiljan i odgovoran rad nadležnih na povratku sigurnosti svakog pojedinca na ulici i bilo kojem drugom javnom mjestu.

K. K.

NOVI VRTIĆ NA HRVATSKOM JEZIKU

»Marija Petković – Biser«

Veliki broj zainteresiranih roditelja za vrtić »Marija Petković – Sunčica« potaknuo je roditelje i odgojitelje na dodatnu angažiranost. Tako je na inicijativu roditelja od 2. rujna ove godine otvoren još jedan vrtić na hrvatskom jeziku, kao ogranak ovoga –

Ovo je bilo jedino rješenje kako bismo mogli primati novu djecu, a ujedno ne gubiti na kvaliteti rada«, kazala je Dajana Šimić i dodala kako je poznato da se program Marije Montessori radi individualno s djecom. »Upravo tu je problem koji smo riješili otvaranjem ovoga vrtića. Godinama

smo se susretali s istim problemom – kako se podijeliti i sve organizirati da svako dijete može doći do materijala za rad. Potrebno je naglasiti kako od svakog Montessori materijala ima po jedan komad. Djeca se tu uče disciplini, strpljenju i pravilima

Dajana Šimić

»Marija Petković – Biser«. Vrtić se nalazi u prostorijama gdje su do sada boravile časne sestre u župi Marija Majka Crkve u Aleksandrovu.

RJEŠENJE PROBLEMA

Na teritoriju Grada Subotice »Marija Petković« – Sunčica je do sada bio jedini vrtić na hrvatskom jeziku, a postoje još skupine na hrvatskom jeziku ili kombinirane skupine na srpskom i hrvatskom jeziku.

U razgovoru s pomoćnicom ravnatelja Dajanom Šimić doznali smo kako je sve započelo. »Za vrtić 'Marija Petković – Sunčica' svake godine je bio isti problem, imali smo veći broj djece od broja koji smo mogli primiti.

da materijal nakon igre trebaju vratiti na svoje mjesto kako bi ga netko drugi mogao ponovno uzeti i koristiti. Kada smo saznali da su se časne iz Aleksandrova iselile, odmah se rodila ideja za ostvarenjem dugoočekivanog cilja. Mi smo oduvijek htjeli napraviti još jedan ovakav vrtić, jer bitno je naglasiti kako se u vrtiću 'Marija Petković' – Sunčica radi na hrvatskom jeziku po programu Marije Montessori i da u vrtiću ima vjerski odgoj djece«, kazala je Šimićeva.

»BISER«

Posjetili smo i djecu i odgojiteljice u vrtiću »Marija Petković – Biser«, te razgovarali s odgojiteljicama i saznali

kako u ovome objektu trenutno ima 16 djece od 2,5 do 6-7 godina. »Objekt nije namjenski građen za vrtić, ali ga prilagođavamo našim potrebama. Prvih je dana bilo najteže jer nismo imali sve potrebno, no sada nam svaki dan pristiže nešto novo i vjerujem da će uskoro sve biti na svome mjestu«, rekla je Emina Kujundžić, šefica ovoga objekta. Osim nje s

nom službom 'Naše radosti', što je urodilo plodom, te se od ove godine vjerski program uvodi u sve vrtiće i skupine na hrvatskom jeziku, kao i u skupinu koja je na srpskom i hrvatskom jeziku. Ono što nas sada očekuje jest prikupljanje sredstava za opremanje ovoga vrtića Montessori materijalima i ostalim potrepštinama«, kazala je odgojiteljica Kujundžić.

U vrtiću »Marija Petković – Sunčica«, kako nam je rekla šefica objekta Mirjana

djecom radi još i odgojiteljica Biljana Mrđanov, kao i pomoćna radnica.

Ono po čemu će zasigurno ovaj vrtić biti poseban jest »Atrij« – točnije vjerski prostor u kome će se po principu Marije Montessori izraditi mali oltar, male misnice. »Sve ovo već postoji u Đakovu u vrtiću koji su osnovale časne sestre, a kod nas, ne samo u Subotici nego u cijeloj Srbiji, ovo je prvi vrtić koji će imati ovakav vjerski prostor za djecu. Prošle smo godine u Đakovu bili skupa sa struč-

Vukmanov Šimokov, sada ima 51 dijete u trima uzrasnim skupinama, te s njima radi 5 odgojiteljica. Osim Mirjane Vukmanov Šimokov tu su još i Mirjana Ivanković, Anica Čipak, Iva Prčić i Sandra Crnković, kao i pomoćno osoblje.

Svečano otvorenje novoga vrtića »Marija Petković – Biser« bit će održano 24. rujna, kada će u 18 sati biti sveta misa u župnoj crkvi u Aleksandrovu, a nakon toga i otvorenje.

Ž. V.

Zajedničkim zalaganjem do novog objekta

U Batrovcima, mjestu šidske općine, u subotu, 7. rujna, svečano je otvoren novi filijalni pastoralni centar koji će u narednom periodu biti korišten za potrebe vjernika i djece za učenje vjeronauka. U ovom mjestu živi veliki postotak pripadnika hrvatske nacionalne zajednice, točnije 28,44 posto, i ispunjen je zakonski uvjet za uvođenje u službenu uporabu hrvatskog jezika, tako da će ovaj pastoralni centar i te kako dobro doći u pozitivnom rješavanju te zakonske obveze. Svečanost je počela uvodnom riječi župnika vlč. *Nikice Bošnjakovića*, koji se tom prigodom zahvalio svim župljanima koji su svojim radom doprinijeli da se izgradi ovaj objekt, kao i bina koja će se koristiti za kulturne i duhovne manifestacije u ovom mjestu:

»Želim zahvaliti i mještanima Batrovaca pripadnicima pravoslavne vjeroispovjesti koji su sa svojim prijateljima katolicima također dali veliki doprinos u izgradnji ovog objekta. Želimo na ovom mjestu barem jednom godišnje, pred blagdan Križevu, imati jednu duhovnu kulturnu manifestaciju čiji će početak tradicionalnog dešavanja početi danas. Drago mi je što su Batrovčani dobili i obnovljenu crkvu s novom sakristijom, a sve je to znak biskupovog blagoslova i našeg zajedničkog zalaganja«, istakao je vlč. *Nikica Bošnjaković*.

Misno slavlje predvodio je mons. biskup *Duro Gašparović*, kome su najmlađi Batrovčani tom prigodom uručili pjesme dobrodošlice i prigodne darove. Biskup je u svom obraćanju vjernicima

i gostima iz drugih župa iz Srijema i Republike Hrvatske iskazao veliku radost zbog otvaranja pastoralnog centra:

»Drago mi je da je u kratkom roku izgrađen jedan ovakav objekt tako koristan za sve nas. Želim da vas Isus

Članovi HKD »Šid«

13. rujna 2013.

Batrovčani o značaju Pastoralnog centra:

SANJA MATANOVIĆ:

Imam malu djecu koja pohađaju vjeronauk i ovaj objekt će nam mnogo značiti. Mislim da

će se u novom pastoralnom centru okupljati i mnogo veći broj vjernika nego što je to bilo do sada. Nastojat ćemo organizirati sve što bude neophodno kako bi Batrovci oživjeli, s obzirom na to da su malo mjesto. Imamo dosta male djece kojoj će ova zgrada biti od velike koristi.

ANDRIĆ STEVAN:

Ovaj objekt će nam značiti mnogo. Podržavam svaki rad na učvršćenju vjere i smatram da je ovaj potez našeg svećenika jako dobar primjer za ostala mjesta gdje žive katolici i da bi mnogi mogli poraditi, kako na sebi, tako i na svim ostalim poslovima kako bi skladno živjeli u svojoj zajednici.

LJUBICA COLNER:

Ovaj objekt će nam mnogo značiti zato što se tu najviše okupljamo. Presretna sam i drago mi je što imamo takvog svećenika koji nam je to omogućio i dugujemo mu veliku zahvalnost. Dosta smo i mi doprinijeli izgradnji bine i sale, a redovito smo sudjelovali i složno u svim radnim akcijama i nadam se da će ta sloga ostati vječna, pogotovo što sada imamo sve uslove.

Batrovčani su dobili i obnovljenu crkvu s novom sakristijom, a sve je to znak biskupovog blagoslova i našeg zajedničkog zalaganja, istaknuo je vlč. Nikica Bošnjaković

Krist potakne zagovorom Blažene Djevice Marije, čiji sutrašnji blagdan rođenja slavimo, da nas ona svojom milošću i snagom Duha Svetoga ojača i ohrabri za naš svakidašnji život. Ja zahvaljujem na vašim molitvama, zagovoru Djevice Marije i pomoći Isusu Kristu, bez čije pomoći ne bismo ovaj objekt sagradili. Zato moramo moliti i tražiti zagovor Djevice Marije, da nam ona pomogne da budemo vjerni Crkvi i Isusu Kristu», istaknuo je biskup Đuro Gašparević.

Tijekom svečane mise biskup Gašparević krstio je i tri djevojčice - *Brankicu Bertić* iz Vašice, *Ivanu Hrbak* također iz Vašice i *Nelu Matanović* iz Batrovaca. Nakon misnog slavlja i obreda krštenja na novoj bini ispred pastoralnog centra članovi HKD-a »Šid« održali su

kulturno-umjetnički program i to sve skupine - mlađa i starija folklorna i tamburaška sekcija.

Predsjednik društva *Josip Hodak* je tom prigodom upoznao nazočne s radom društva, njihovim dosadašnjim uspjesima i zahvalio se vlč. Bošnjakoviću na pomoći u osnivanju, kao i u samom radu društva. Mještani Batrovaca imali su priliku tog dana uživati u prelijepim skladbama, igrama i raznobojnim nošnjama članova društva i ujedno proslaviti početak jednog novog vremena, još snažnijeg učvršćenja vjere i nacionalnog identiteta, a sve je to odraz i potvrda, kako su nam rekli, skladnog života pripadnika srpske i hrvatske nacionalne zajednice u ovom mjestu.

S. Darabašić

U KAPELI GOSPE OD MIRA U SRIJEMSKIM KARLOVCIMA

Proslava blagdana Male Gospe

Vjernici župe Srijemski Karlovci i iz susjednih župa Srijemske biskupije pohodili su Kapelu Gospe od mira i proslavili blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, u narodu poznat kao »Mala Gospa«. Euharistijsko slavlje je predvodio vlč. *Ivan Rajković*, koji je na postdiplomskom studiju

koji je istakao: »Mi želimo život – uče nas i apostoli: prvo, to je slava, čast i mir (Rim 2,10); ili isti apostol na drugom mjestu je težnja Svetog Duha život i mir (Rim 8,6); i opet pravednost i radost mir u Duhu Svetomu (Rim 14,17). Mi težimo za darovima Duha Božjega, kako apostol uči (Gal 5,22sl).

jama u Rimu, u zajedništvu s *Markom Lončarem*, župnikom i svećenicima petrovaradinskog dekanata: dekanom *Tomislavom Kovačićem*, i *Stjepanom Barišićem*, župnikom župe Petovaradin 2 i paterom *Ante Šiškom*, hrvatskim misionarom družbe Duha Svetoga. Svečanost je pjesmom uvećao crkveni zbor župe Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima.

Pozdravljajući sudionike u Kapeli Gospe od mira, župni upravitelj župe u Srijemskim Karlovcima vlč. Lončar je izrazio dobrodošlicu okupljenim vjernicima i zaželio da se ova proslava pjesmom i molitvom složi u jedinstvu.

Prigodnu homiliju je održao župnik Marko Lončar,

Plod je pak Duha: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost. Protiv tih nema zakona. Tko sve ovo iskustveno stekne, stekao je puninu života - a to onda ima jedno ime – MIR«.

Na koncu je župnik Marko Lončar zamolio od Gospe od mira da za nas izmoli ove lijepe darove, ove male kreposti koje život znače.

Na koncu slavlja župnik je zahvalio svima koji su pomogli u organizaciji i izvedbi ovoga slavlja i pozvao vjernike da se i poslije večernje mise okupe na druženje uz pjesmu i narodno veselje u prostoru oko Kapele Gospe od mira!

T. Mađarević

HODOČAŠĆE U DOROSLOVU

Tisuće vjernika na

»N^{aša} nebeska majka svojim je rođenjem, jednostavnošću duha pokazala da se istinske vrijednosti i radosti života kriju upravo u tom svakidašnjem jednostavnom, poniznom, iskrenom poznanju Boga, u otvorenosti njegovoj volji koju možda ponekad i ne razumijemo«, kazao je velečasni *Dragan Muharem*.

Svetište s čudotvornim izvorom Sentkut (Sveti izvor) u Doroslovu prošloga vikenda, sedmog i osmog rujna, obišlo je više od deset tisuća vjernika. Mnogi od njih u Doroslovo su stigli večer uoči Male Gospojine. No, najveći broj vjernika u ovo najposjećenije svetište u Bačkoj je došao u nedjelju, osmog rujna, na samu Malu Gospojinu. Vjernici na ovo svetište dolaze, jer se vjeruje da voda iz svetog izvora pomaže u ozdravljenju. Predanje kaže da se Blažena Djevica Marija prikazala na izvoru više puta i vjeruje se da je na njen nagovor Bog dao ljekovitu moć vodi s ovog izvora. Mnogo čudesnih događaja je vezano za Sentkut, a doroslovački svećenici zabilježili su mnoga izlječenja na tom svetom mjestu.

RADOST MARIJINOG ROĐENJA

Svetu misu na hrvatskom jeziku, na sam praznik Malu Gospojinu, u nedjelju osmog rujna, služio je subotički biskup mons. *Ivan Penzeš*. Svečanu biskupsku misu na

otvorenom oltaru pratilo je nekoliko stotina vjernika. U nadahnutoj propovijedi velečasni *Dragan Muharem* istaknuo je da je povod za okupljanje proslava rođendana naše majke. »Svako rođenje djeteta u ljudskoj obitelji rađa radost, a danas se rađa ona čiji život označava prekretnicu cijele ljudske povijesti. Ona nije samo prekretnica za njezine roditelje *Joakima* i *Anu*, nego i za cijelo čovječanstvo. Rađa se ona 'koja ima roditi onoga čiji je iskon

Misa na hrvatskom jeziku

na Svetom bunaru

od davnina, od vječnih vremena'. Na današnji blagdan slavimo onu koju su snivali proroci, onu koju je čovječanstvo očekivalo. Najstarije proročanstvo o Mariji i njezinom potomstvu nalazi se već u trećem poglavlju Knjige postanka. Marija je žena i to prva žena s kojom Bog sklapa savez u času navještenja. U tome se krije izuzetno velika novost, jer ako dobro proučimo Stari zavjet vidjet ćemo da su žene imale sporednu ulogu, jer savez je uvi-

jek bio sklapan između Boga i muškarca, odnosno naroda», kazao je velečasni Muharem i dodao da je poruku primila ona koja nije imala nikakvog naslova, nije bila zreo muškarac, već djevojka.

»Nije bila iz Jeruzalema, koji je bio sjedište klanjanja, niti iz Judeje koja je bila pokrajina u židovskom pravom smislu. Ona se rađa u selu Nazaretu, koje nema nikakve glasovitosti, njezino podrijetlo nije vrijedno spomena, ne znamo čak ni kojem plemenu pripada. Dakle, Novi zavjet prekida tu nit po kojoj su se samo muškarci smatrali sposobnim raspravljati s Bogom. Marija je izabrana kao žena, koja nema nikakve društvene preporuke, ali koja ima sposobnosti ući u dijalog s Bogom, ući u savez s Bogom i ispuniti svoje poslanje. Danas, kada slavimo blagdan rođenja Marijinog, slavimo jednu ženu koja nije bila ni poznata ni moćna. Zbog čega je onda jedna tako obična i ponizna žena uzvišena iznad svih anđela? Upravo zato jer je svojim životom bila jedna od nas. Ona je povjerovala Bogu iako često nije razumjela što Bog od nje traži. Vjerovala je i kada su ubili njenoga sina, vjerovala je i onda kada je primila mrtvo tijelo svoga sina u svoje krilo. Ona je prva povjerovala u uskrsnuće i tako je postala majkom cijeloga čovječanstva. To je razlog zašto mnogi vjernici štiju Mariju. Njezino rođenje je doista navjestilo radost cijelom svijetu. Radost je riječ koju ne možemo odvojiti kada razmišljamo o Mariji.

Biskup Ivan Penzeš

Radujte se dragi vjernici, jer smo kao kršćani pozvani na radost. Nije to neka jeftina radost koja prolazi, već radost koja itekako računa i na križ i na patnju, radost koja računa na gorčinu i smrt, ali radost koja računa na uskrsnuće i na stvarnost novoga života koji ne prestaje. Naša nebeska majka svojim je rođenjem, jednostavnošću duha pokazala da se istinske vrijednosti i radosti života kriju upravo u tom svakidašnjem jednostavnom, poniznom, iskrenom, poznanju Boga, u otvorenosti njegovoj volji koju možda ponekad i ne razumijemo», kazao je velečasni Dragan Muharem.

PUNO SRCE

Tisuće vjernika uglavnom iz Bačke, ali i drugih dijevoja Vojvodine, Mađarske i Hrvatske obišlo je proteklog vikenda svetište u Doroslovu i nazočilo svetim misama koje su, osim na hrvatskom, služene i na mađarskom, njemačkom i slovačkom jeziku. »Dolazimo svake godine. Uglavnom organizirano dolazimo autobusom iz Monoštora i ove godine došlo nas je oko 70. Tako je godinama unazad. Nekada nije bilo automobila i autobusa, pa smo dolazili kolima

i konjima. Kretalo se u rano jutro, još za mraka. Puno nam je srce ovdje. Umijemo se na svetom bunaru, ponesemo vode s bunara, prisustvujemo svetoj misi«, kažu *Rozalija* i *Adam Pašić*. U razgovoru se prisjećaju i nekadašnjih hodočašća u Aljmaš, kažu išlo se hajovima, što je vrsta velikog čamca. Nekoliko čamaca Dunavom vukao je jedan brodić od Monoštora do Aljmaša. Bilo je to prije više od 60 godina. Na hodošašće je iz Sombora došla *Roza Raić*. »Dolazim nekoliko godina redovito. Mnogo je ovdje ljudi iz Sombora i s okolnih salaša«, kaže naša sugovornica.

Velečasni *Arpad Verebelji*,

Adam i Rozalija Pašić

rektor svetišta Sentkut u Doroslovu, kaže da je mise uoči Male Gospojine pratilo oko 5000 vjernika, a na sam dan Male Gospojine u Doroslovu bilo ih je oko 9000.

Zlata Vasiljević

Zlatni monoštorski vatrogasci

MONOŠTOR – Članovi Dobrovoljnog vatrogasnog društva iz Monoštora sudjelovali su 7. rujna na međunarodnom natjecanju u mjestu Petlovac, kod Belog Manastira.

Ovo je već četvrta godina sudjelovanja na »Natjecanju ručnom vatrogasnom štrcaljkom« u Petlovcu, a treća godina za redom osvajanja zlatne medalje i pokala, odnosno prvoga

mjesta. Isto tako, DVD iz Monoštora bio je jedini predstavnik Srbije, a ostali natjecatelji bili su iz Republike Hrvatske i Republike Mađarske. Sa zbirom od 509 godina, monoštorci su se natjecali u kategoriji starijih od 30 godina, s devetero predstavnika: *Stipan Benić, Zlatko Šuvak, Aca Pavošev, Rade Bjelopetrović, Jakob Gromilović, Mata Francuz, Zoran Gilja i Nikola Arc*, pod upravom komandira *Jakoba Gajzinger*a. Skor od 111 poena donio im je čistu pobjedu.

Sljedeći izazov za ove momke predstavlja nastupajuće natjecanje u Budimpešti, koncem mjeseca, kada će svoje sposobnosti u rukovanju ručnom štrcaljkom uporediti s još mnoštvom vatrogasnih klubova i ekipa iz cijele Europe.

Z. Mitić

Osnovan klaster ženskih udruga Zapadnobačkog okruga K.O.S.A.

SOMBOR – U Somboru je prije nekoliko dana održana konstitutivna sjednica na kojoj je zvanično osnovan klaster ženskih udruga Zapadnobačkog okruga, a na inicijativu Regionalne privredne komore Sombor.

Na teritoriju ovoga okruga registrirane su 44 ženske udruge – u gradu, selima i u naseljima. Žene ovako organizirane bave se različitim djelatnostima, od realizacije projekata koji se tiču rješavanja problema s kojima se žena susreće, preko humanitarnog rada, pa do domaće radinosti i izrade ručnih radova i

umjetničkih predmeta. S ciljem povezivanja ovih udruga, jačanja konkurentnosti, unapređenja znanja i poslovanja, očuvanja tradicije, usavršavanja marketinga proizvoda starih zanata, privlačenja fondova, klaster K.O.S.A. okupio je udruge s teritorija Sombora, Apatina, Odžaka i Kule. Značajno je povezati ove udruge i pružiti im priliku da zajedničkim nastupom na tržištu što kvalitetnije i uspješnije plasiraju svoje usluge ili proizvode, ujedno doprinoseći afirmiranju žena i njihovom osnaživanju.

Osnivači klastera su devet udruga žena i tri javne ustanove: Regionalna privredna komora, Turistička organizacija opštine Odžaci i Nacionalna služba za zapošljavanje, Filijala Sombor. Između ostalih, tu su i Udruge »Podunav« i »NADE« iz Bačkog Monoštora, te »Brežanke« iz Brega.

Prisutne članice imenovale su predstavnice Upravnog odbora, Nadzornog odbora i pravne zastupnice klastera.

Z. Mitić

U Sonti više prvaša

SONTA – Učenici V. razreda OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti pozdravili su prigodnom priredbom dolazak na prvi školski čas nove generacije prvaša. U dva odjela, koje će voditi

Natječaj za poljoprivrednike

SOMBOR – Temeljem odluke Fonda za razvoj poljoprivrede Grada Sombora, Služba za poljoprivredu Gradske uprave, u suradnji s bankom »Banca Intesa«, raspisala je natječaj za dodjelu kratkoročnih kredita za poticanje i unapređenje poljoprivredne proizvodnje na teritoriju Grada Sombora. Ukupan iznos namijenjen za kreditiranje registriranih poljoprivrednih proizvođača je 14,2 milijuna dinara. Polovicu novca osigurao je Fond za razvoj poljoprivrede, a drugu polovicu banka. Krediti su namijenjeni za unapređenje proizvodnje povrća, proizvodnje mesa i mlijeka i za unapređenje voćarsko-vinogradarske proizvodnje. Rok otplate je godinu dana, kamata 9,5 odsto, a maksimalni iznos kredita 500.000 dinara. Zahtjevi za kredit preuzimaju se u ekspozituri banke »Banca Intesa« u Somboru, u Ulici Venac vojvode Stepe Stepanovića broj 32, a u ekspozituri banke predaju se i zahtjevi za kredite. Natječaj je otvoren do 30. studenoga 2013. godine, odnosno do raspodjele sredstava planiranih za navedene namjene.

Dodatne informacije mogu se dobiti u Službi za poljoprivredu Gradske uprave (zgrada Županije, soba 228, telefon 468-106) i u ekspozituri »Banca Intesa«, putem telefona 421-476.

Z. V.

Početak školske i vjeronaučne godine

SRIJEMSKA MITROVICA – U nedjelju 8. rujna 2013. godine u Srijemskoj Mitrovici svetom je misom u 9,30 sati svečano proslavljen početak nove školske i vjeronaučne godine. Djeca su primila blagoslov i zazvala Duha Svetoga kako bi nova školska 2013./2014. bila za djecu uspješna i od

Boga blagoslovljena. Svetu misu u katedrali predvodio je župnik u Srijemskoj Mitrovici i generalni vikar mons. *Eduard Španović*, uz koncelebraciju vlč. *Maria Paradžika*, župnika u Lačarku i pastoralnog suradnika u Srijemskoj Mitrovici.

U prigodnoj homiliji mons. Španović naglasio je kako je

i školski i župni vjeronauk jednako važan, te da jedan bez drugoga nisu potpuni jer je župni vjeronauk konkretizacija školskog.

Nakon homilije učenici su u prikaznoj procesiji prinijeli svoje darove Bogu: Bibliju, školske torbe i pribor, loptu i vjeronaučne udžbenike.

Nakon mise djeca su se u župnom dvorištu zadržala u druženju sa svećenicima i vjeroučiteljicama.

Školski se vjeronauk održava u svim osnovnim i srednjim školama u Srijemskoj Mitrovici, dok se župna kateheza za sve razrede održava na župi.

M. P.

učiteljice *Kata Tadijan* i *Ljubica Barun*, upisano je 48 učenika, što je znatno iznad višegodišnjeg prosjeka od 32 do 36 učenika. Do konca tjedna konačno će biti poznat broj učenika koji će se opredijeliti za izborne predmete hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i katolički vjeronauk. Prvašima će hrvatski predavati učiteljica *Kata Tadijan*. Djecu i roditelje su pozdravili i poželjeli im uspješno školovanje ravnatelj škole prof. *Zvonko Tadijan* i sonćanski župnik vlč. *Dominik Ralbovsky*.

I. Andrašić

U Somborskim školama i dalje bez hrvatskog

SOMBOR – Na području Grada Sombora Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i u započetoj školskoj godini izučavat će se u Bačkom Monoštoru i u Bezdanu. U samom Somboru upisano je 412, a u selima 407 prvaša. Iako predstavnici hrvatske nacionalne zajednice participiraju u lokalnoj vlasti, u somborskim školama će i ova školska godina proći bez izučavanja hrvatskog jezika. Kontinuitet bilježi jedino škola u

Bačkom Monoštoru, gdje će od upisanih 26 prvaša hrvatski izučavati 21, a po prvi puta, u Bezdanu će ovaj predmet izučavati 4 prvaša.

I. Andrašić

Hrvatski jezik u školi u Bezdanu

BEZDAN – Osnovnoj školi »Bratstvo-jedinstvo« u Bezdanu od ove školske godine učenici pohađaju hrvatski jezik kao izborni predmet. Za ovu je nastavu do sada prijavljeno 27 učenika, ali se očekuje da će taj broj biti i veći. Za izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture opredijelilo se četvero prvaša, troje učenika drugog razreda, petero iz trećeg, jedan učenik četvrtog razreda, četvero iz petog, šestero iz šestog razreda i četvero učenika osmog razreda. Učenici će sate pratiti podijeljeni u dvije skupine. Na teritoriju Grada Sombora hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture fakultativno ili kao izborni predmet pohađaju jedino još učenici u Osnovnoj školi »22. oktobar« u Monoštoru.

Z. V.

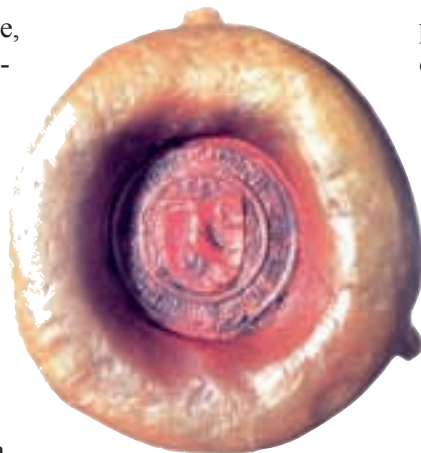
Hunyadi i Đurađ Branković

Piše: dr. Zsombor Szabó

Đurađ Branković je, iako službeno despot Srbije, spadao među najznačajnije ličnosti Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva sredinom XV. stoljeća, jer je zapravo bio vazal tog kraljevstva. Njegov je sin skoro postao kralj, a preko kćerke je bio u srodstvu s najmoćnijom hrvatskom obitelji, sa *Celjskijevima*. Posjedovao je ogromne posjede u Ugarskoj i gradove u Srijemu. Njegov »rapsodični« odnos s *Ivanom Hunyadijem* uveliko će odrediti sudbinu južne Ugarske, a time i Srijema.

POGIBIJA HRVATSKO-UGARSKOG KRALJA U BORBI S TURCIMA

Ohrabren pobjedama Hunjadija protiv Turaka, kralj *Vladislav I.* je na inzistiranje papskog izaslanika, legata kardinala *Cesarinija*, u proljeće 1444. godine obećao da će povesti borbu za »iskorjenjivanje Turaka« s Balkana. Papa je počeo pregovore za opremanje flote koja bi bila u stanju zatvoriti Dardanele, da onemogućiti prebacivanje turske Anadoljske armije u pomoć europskoj tzv. Rumeljskoj armiji. Bizantski car, Đurađ Branković i albanski *Skender beg* (*Đorđe Kastrioti*) bili su dio ove planirane koalicije. Turski sultan *Murat II.* budući da je imao probleme u samoj Turskoj, nije se želio boriti na dvjema frontama, te je pozvao svog

Pečat gubernatora Hunyadija

punca Brankovića na pregovore. (*Mara*, Brankovićeva kćerka, bila je Muratova žena, a dva sina su bili taoci kod njega). Dogovorili su se da Branković uvjeri Hunyadija da ne napadne Tursku, da zaključe primirje s kraljem *Vladislavom*, a za posredovanje vratit će Brankoviću Srbiju i dvojicu sinova, i platit će i danak hrvatsko-ugarskom kralju. Branković je pak ponudio Hunjadiju svoje posjede u Ugarskoj (i gradove Srijema) ako prihvati ovaj sporazum. Mirovni ugovor je u ime hrvatsko-ugarskog kralja, svečano se prisegnuvši, prihvatio Hunyadi. Kardinal *Cesarini* je izjavio da »zakletva dana poganinu« nije važeća, i dalje je inzistirao na tome da se Turci napadnu, obećavši Hunjadiju da će postati kralj Bugarske ako povede napad. Lijepo zamišljena koalicija se raspala, jer odgovarajuća papska flota nije opremljena, Đurađ Branković, koji je povratio svoje posjede u Srbiji, nije se

priključio pohodu, a bojeći se odmazde spriječio je i trupe *Skender bega* da prelaze njegov teritorij. *Murat* je riješio probleme u Maloj Aziji, bez problema je prebacio svoje trupe u Bugarsku i pokraj Varne u studenome 1444. godine nadmoćna turska vojska je ponovno pobijedila kršćansku vojsku. U ovoj je bici poginuo mladi kralj *Vladislav I.* a Hunyadi se spasio bježeći preko Vlaške, gdje ga je tadašnji vojvoda *Drakul* (rumunjski *Vlad Tepeš*) uhitio tražeći otkup, ali hrvatsko-ugarski palatinador ga je »uvjerio prijetnjama« i on je pustio svog zatočenika.

Novac kovan za vrijeme namjesnika Hunyadija

KRALJEVINA BEZ KRALJA, HUNYADI POSTAJE »UPRAVITELJ« ZEMLJE

Kraljevina je imala i drugog okrunjenog kralja, *Ladislava V.*, koji je imao tek pet godina, i zajedno s krunom sv. *Stjepana* bio u »gostima« kod *Fridriha III.* Dvojica vojvoda – Hunyadi i *Nikola Iločki* – tajno su se sporazumjeli s *Fridrihom III.* da će se u zamjenu nad vlašću u Ugarskoj odreći *Ladislava* i svete krune. Njima se pridružio i Branković, koji je u međuvremenu sredio svoje odnose s Hunyadijem, tako da mu je prepustio dio svojih posjeda u Ugarskoj, ali je zadržao srijemske gradove. Ovaj savez, tada zvan »liga«, sporazumio se da će kralja birati iz redova ugarskog plemstva. Suprostavljenu ligu je vodio *Ulrich Celjski*, koji je nakon smrti *Matka Talocija* zauzeo Zagrebačku biskupiju, preostale hrvatske primorske utvrde u okolini Vrane, i proglasio sebe banom Slavonije, praktički bio je vladar hrvatskog dijela kraljevstva. Ugarski je sabor u ime *Ladislava V.* 1446. godine Hunyadija proglasio upraviteljem (regni gubernator) Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva. Budući da je vladao u ime malodobnog kralja, odmah su mu odredili i okvire u kojemu može vladati. Najvišu vlast su praktički obnašali baroni i visoki svećenici, bez njihova odobrenja Hunyadi nije mogao poduzeti nikakvu akciju, čak ni protiv turske opasnosti.

FELJTON: CRKVE SRIJEMA (VI. DIO)

Župa Beška i crkva svete Terezije

Selo Beška nalazi se na istočnim obroncima Fruške gore. Graniči se na istoku s katoličkom župom Novi Slankamen, na jugoistoku s Indijom, a na zapadu s Maradikom, s istoka Beške je rijeka Dunav. U selu Beška Hrvati su do 1991. godine činili više od 25 posto stanovništva, no početkom rata veliki broj Hvata je protjeran te je danas ostalo oko osam posto hrvatskog stanovništva. Broj katolika i Hvata u Beški povećava se poslije Drugog svjetskog rata. Siromašne i mnogočlane hrvatske obitelji dolazile su iz Hercegovine, Dalmacije i Bosne na rad u Bešku, te su na koncu tu i ostajale. Kako je broj katolika u selu rastao, samim tim i broj male djece kojima je bio potreban vjeronauk, javila se želja i potreba za osnivanjem župe. Vjernici su željeli pokraj crkve imati i svog župnika, a budući da Đakovačka i Srijemska biskupija nisu imali u to vrijeme dostatan broj svećenika, biskup *Stjepan Bauerlein* im nije mogao ispuniti želju te je sve ostalo na obećanjima. Naposljetku, uz sve poteškoće, u Beški je 1966. godine diobom župe Maradik osnovana nova župa, svečana primopredaja župe obavljena je 20. studenoga 1966. godine.

KAPELA U KUĆI

Za vrijeme Drugog svjetskog rata i u godinama poslije njega, bešćanski katolici nisu imali kapelu, a kako se broj katolika povećavao, sve se više osjećala potreba za podizanjem kapele gdje bi se mogli okupljati vjernici. Vjernici su se

dogovorili u jednoj kući iznajmiti sobu, čije su dimenzije bile 4x4 metra, i u njoj su se sastajali sljedećih deset godina na bogoslužju. Kasnije su tu kuću i kupili i ona je kasnije služila kao stan za svećenika, sve do 1970. godine kada je srušena, a današnji župni dvor sazidan je na mjestu gdje je stara kuća srušena. U dugačkoj kući, koja je do tada služila kao pekarna, izbijeni su unutarnji zidovi te je dobivena jedna veća dvorana koja je tada služila kao kapela i u njoj se od osnivanja župe u Beški jednom mjesečno služila misa. Za vrijeme maradičkog župnika *Josipa Šoštarca* ta je dvorana proširena i produžena, a za zaštitnicu te kapele izabrana je sveta Terezija od Djeteta Isusa.

PRERASTANJE U CRKVU

Osnivanjem župe u Beški kapela je postala i župna crkva, a dolaskom župnika *Martina Radmana* 1968. godine počela je i gradnja drugih župnih objekata, te je uz kapelu sagrađena i sakristija, a crkva je oličena iznutra. Za vrijeme župnika *Tomislava Radišića* crkva je skroz obojana, a župljanke su

prikupile oko 2.000.000 starih dinara i za taj novac kupile nove tepihe za crkvu. Godine 1991. izbetonirani su ulaz i staza pred crkvom, crkva je dobila i nove klupe, kao i nov tepih za cijelu crkvu. Sakristija crkve je obnovljena 1996. godine. Pred sam Uskrs 1997. godine župnik je najavio akciju za gradnju novog zvonika, čija je gradnja počela tek u drugoj polovici lipnja, dok je crkveni krov obnovljen 1998. godine. U travnju iste godine su počeli radovi na obnovi unutrašnjosti crkve, a to ljeto crkva je bila i osvijetljena. Naposljetku, obnovljenu crkvu je 3. listopada 2000. godine blagoslovio biskup *Đuro Gašparović*. Poslije blagoslova u crkvi je još nad sakristijom 2001. godine načinjena terasa kako ne bi prokišnjavalo, a na dnu crkvene lađe načinjeno je 2004. godine povišeno mjesto za pjevače. Naime, pjevači su imali svoje mjesto pred oltarom, međutim željeli su se premjestiti na drugo mjesto kako bi im se još tkogod pridružio u pjevanju, što se i dogodilo. Iste te 2004. godine u crkvi je sagrađena i nova ispovjedaonica.

Sveta Terezija

Sveta Terezija od Djeteta Isusa (Terezija Martin) rođena je u Francuskoj 1873. godine. Slijedeći svoje tri sestre i ona je sa svojih 15 godina stupila u karmelićanski samostan u Lisieuxu, 1888. godine. U djelu Povijest jedne duše izložila je svoje poimanje duhovnog puta. Nekadašnjemu redovničkom idealu svetosti, koji se postiže strogim herojskim naporom, suprostavila je jednostavnost svakidašnjih stvari proživljenih u vjeri i ljubavi. Njezin duhovni put, potvrđen životom, naišao je nakon njezine smrti na veliki odjek. Lisieux zahvaljujući njoj postaje hodočasničkim mjestom, a sveta Terezija je proglašena svetom 1925. godine, a crkvenom naučiteljicom 1997. godine.

PROSLAVA JUBILEJA

Za vjernike u Beški 2006. godina je bila veoma važna, jer su 1. listopada na dan svoje nebeske zaštitnice svete Terezije proslavili i svoj skromni jubilej, 40 godina od osnutka župe. Središnji dio proslave bila je svečana sveta misa u crkvi, a nakon završetka mise Bešćani su zajedno sa svojim župnikom i gostima na zabavi proslavili jubilej.

U dvjestotinjak obitelji koje su ostale u Beški 2006. godine bilo je vrlo malo djece i obitelji su činili uglavnom stariji ljudi. Te je godine u Beški bilo čak 18 ukopa i samo 3 krštenja, što najbolje govori kakvo je stanje u župi. No, bez obzira na sve, vjernici su vrlo rado obavljali svoje dužnosti u crkvi i bili redovni na svetim misama i tako je ostalo i do današnjih dana.

Ana Dujčić

Suvremena Europa udaljena od kršćanskih korijena?

Ukoliko je mjeri Europa povijesno kršćanska, koliko se danas na »starom kontinentu« baštini taj dio vlastite tradicije i kako je riješeno pitanje odnosa crkava i država u EU – bila su središnja pitanja pete po redu tribine »Izazovi Milanskog edikta danas«, koju zajednički organiziraju Subotička biskupija, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Otvoreno sveučilište iz Subotice.

Na ovoj tribini, pod nazivom »Milanski edikt i kršćanski korijeni Europe«, koja je održana prošloga četvrtka u Pastoralnom centru Augustinianum u Subotici, uvodničari su bili teolog iz Subotice dr. sc. *Ivica Ivanković Radak* i filozof iz Novog Sada prof. dr. sc. *Alpár Losonc*.

RAZNOLIKOST ODNOSA

Dr. sc. *Ivica Ivanković Radak* u svom je izlaganju naglasio pitanje uređenja odnosa između crkve i države u zemljama Europske unije.

»Malo je drugih područja prava u kojima povijesno naslijeđe i iskustvo imaju tako izravan utjecaj na društvo kao što je to slučaj s pravnim područjem koje uređuje odnos

crkve i države. Raznolikost načina na koji je uređena ta vrsta pitanja, odražava raznolikost nacionalnih kultura. Nove članice dodaju svoja specifična iskustva glede uređenja odnosa države prema religiji, što se napose pokazalo prilično jakim čimbenikom kod pristupanja postkomunističkih zemalja. S druge strane, raznolikost takvih sustava ima svoje zajedničke korijene u iskustvu zajedničke povijesti, jer svi oni su zasnovani na zajedničkoj rimsko-kršćanskoj osnovi, što se može reći općenito za europsko pravo, a napose kada je posrijedi uređenje jednog specifičnog područja, tj. uređenja crkve i države«, naveo je *Ivanković Radak*.

Po njegovim riječima, proces ujedinjenja Europe po naravi stvari mora visiti o crkvama i vjerskim zajednicama, ukoliko EU želi na duge staze izgrađivati kulturni, tradicijski i povijesni čimbenik ujedinjenja. »Zajednica Europske unije ni na koji način ne smije izgrađivati monopol nad vjerskim zajednicama, niti uništavati razlike među njima. Drugačiji pristup procesu ujedinjenja izazvalo bi protivljenje crkava i vjerskih zajednica, ugrozilo ideju zajedništva, jer bi se

na unutarnjem planu izazvali nesporazumi, koji bi pridonijeli protivljenju ideje zajednice europskih država«, zaključio je *Ivanković Radak* dodavši kako poštovanje vjerskih sloboda svakoga pojedinca predstavlja, nedvojbeno, pozitivan element.

EU NE MOŽE BITI KRŠĆANSKA

Prof. dr. sc. *Alpár Losonc* smatra pak kako »EU ne može biti kršćanska«. U tom kontekstu naveo je pojam neprijatelja prisutan u povijesti kršćanstva, pa i danas, što je po njegovu mišljenju u suprotnosti s maksimumom univerzalnosti koju ova religija propovijeda. »Jedan od razloga zbog čega mislim da se danas vrijedi boriti za kršćanstvo u jednom relativnom obliku jest maksima univerzalnosti. To je jedna ključna stvar koju je kršćanstvo doista uvelo u ljudske civilizacijske matrice. Dovoljno će biti da prepoznamo onaj, reklo bi se, supstancijalni moment kod *Pavla* kada veoma kategorički nastupa u ime univerzalnosti, kada nema Grka i Židova. To je maksima koja i danas vrijedi, samo valja dodati kako je velika razlika između univerzalizacije i globalizacije. Zato

ta maksima danas ima kritički naboj. Ako postoje neprijatelji, onda nastaje problem, žestoka proturječnost, onda je pitanje – kako ustoličiti, stabilizirati, uokviriti ono što se zove univerzalnost«, kazao je *Losonc* dodavši kako se univerzalnost u kršćanstvu potkrepljuje i ništa manje bitnom logikom, a to je bezuvjetna i bezrazložna ljubav.

Također, *Losonc* navodi i kako su kapitalistička orijentacija EU i kršćanstvo na različitim stranama.

»Svaki put kada kapitalizam legitimira vlastite rezultate, poziva se na ljudsku prirodu. Naposljetku, živimo u takvoj epohi gdje nema nikakvih ograničenja niti prepreka da se, eto, blaženo ostvari ta naša priroda. To je toliko daleko od kršćanstva gdje je poanta, ako dovoljno ozbiljno pokušavate tumačiti ključne kršćanske tekstove, u nečemu obrnuto. Ako dođe do izbavljenja, do one eshatološke eskalacije povijesti, onda će se promijeniti naša priroda, a ne ostvariti. Između tih dviju stvari nema kompromisa, odnosno ako ima to su neprincipijelni kongresi«, rekao je *Losonc*.

D. B. P.

Konstituirajuća sjednica Vijeća Društva »Ivan Antunović«

SUBOTICA – Konstituirajuća sjednica Vijeća Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« održana je 21. kolovoza u Subotici, u prostorijama Pastoralnog centra »Augustinianum«, priopćili su iz ove udruge. Budući da je to bila prva sjednica Vijeća nakon izborne skupštine Društva, koja je održana u lipnju kada je usvojen i novi statut, članovi Vijeća su se na čelu s predsjednikom Društva msgr. *Stjepanom Beretićem* najprije upoznali s ovlastima, dužnostima i zadaćama u djelovanju Društva »Ivan Antunović«.

Tijekom rada razgovaralo se o aktivnostima koje Društvo već organizira kroz protekla dva desetljeća svoga postojanja i istaknuto je da se stavi naglasak upravo na te aktivnosti koje je Društvo razvilo tijekom dugogodišnjeg rada. Potom je donesena odluka da kalendar »Subotička Danica« i katolički list (mjesečnik) »Zvonik« nadalje izlaze kao nakladnička djelatnost Društva »Ivan Antunović«. U cjelokupnom životu i radu Društva, pročelnici pojedinih odjela imaju ključnu ulogu u animiranju i okupljanju članstva i ostalih suradnika koji svojim radom mogu pridonijeti ciljevima koje je udruga sebi postavila.

Razgovaralo se o proslavi jubileja *Alekse Kokića*, svećenika i pjesnika, te o pripremi za proslavu jubileja 50. obljetnice smrti i 100. obljetnice rođenja *Albe Vidakovića*, svećenika i skladatelja, koje će se obilježavati iduće godine. Cjelokupno članstvo Društva »Ivan Antunović« poziva se i potiče na zalaganje i rad, a svaki član prema svojim mogućnostima dužan je podupirati rad društva uplaćivanjem godišnje članarine, navodi se u obavijesti Društva.

IX. smotra dječjih pjevača i zborova

SUBOTICA – IX. smotra dječjih pjevača i zborova, koju organizira Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisama«, bit će održana večeras (petak, 13. rujna) u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Na ovogodišnjoj smotri nastupit će 16 izvođača iz osnovnih škola iz Subotice, vrtića »Marija Petković«, Đurđina, Žednika, Tavankuta i Lemeša. Sve izvođače pratit će Dječji festivalski tamburaški orkestar HGU »Festival bunjevački pisama« pod ravnanjem prof. *Mire Temunović*. Početak je u 20 sati, a cijena ulaznice iznosi 250 dinara.

Otvorenje stare kovačnice i prikaz šokačkog tradicijskog češljanja u Baču

BAČ – Udruga građana »Tragovi Šokaca« iz Bače organizira u iduću subotu, 21. rujna, svečano otvorenje stare kovačnice, te predavanje i praktični prikaz šokačkog tradicijskog češljanja, koje će biti održano u prostorima Etno kuće »Didina kuća« (Bač, Mostonga 3).

Program počinje u 12 sati prijemom gostiju. Od 13 do 14 sati predviđeno je otvorenje stare kovačnice te radionica

sa školskom djecom. Od 14 do 16 sati bit će održano predavanje i praktični prikaz šokačkog tradicijskog češljanja, nakon čega će od 16,30 sati biti upriličena revija urađenih frizura i kulturno-umjetnički program. Za 18 sati zakazana je večera uz zajedničko druženje sudionika i gostiju manifestacije.

HosanaFest u Subotici

SUBOTICA – Osmi Festival hrvatskih duhovnih pjesama HosanaFest bit će održan u Dvorani sportova u Subotici u nedjelju 22. rujna. Početak je u 20 sati. Slogan ovogodišnjega festivala je »Vjera te tvoja spasila!« (Lk 7,50).

Na natječaj za ovogodišnji HosanaFest, koji je bio otvoren do 1. travnja, stiglo je 26 skladbi, a pravo sudjelovanja na festivalu izborilo je njih 15. Njih će izvesti deset izvođača iz Hrvatske, dva iz Bosne i Hercegovine i tri iz Vojvodine.

U susret stoljetnoj obljetnici rođenja Alekse Kokića

SUBOTICA – U okviru Godine hrvatskih velikana u Vojvodini, koju u suradnji s hrvatskim udrugama kulture provodi Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, bit će proslavljena 100. obljetnica rođenja pjesnika i svećenika *Alekse Kokića* (14. listopada 1913. - Cetinje 17. srpnja 1940.). Tijekom dvodnevnog slavlja bit će priređeno više programa. U nedjelju 13. listopada 2013. godine bit će liturgijska proslava (crkvena) u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske, a u ponedjeljak 14. listopada u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici bit će upriličena svečana akademija.

U organizaciju proslave stoljetne obljetnice rođenja našeg pjesnika, proznog i pisca kazališnih komada, te esejista i publicista Alekse Kokića, uz ZKVH uključili su se Hrvatsko nacionalno vijeće, NIU »Hrvatska riječ«, Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, subotička župa Isusova Uskrsnuća, Gradska knjižnica iz Subotice, Hrvatska čitaonica, Pučka kasina 1878. i HGU »Festival bunjevački pisama«.

HKPD »MATIJA GUBEC« NA FESTIVALU U NAŠICAMA

Zapaženo stvaralaštvo tavankutskih slamarki

Ovogodišnji festival »Dani slavonske šume« u Našicama, održan od 5. do 8. rujna, okupio je više od 2000 sudionika. Program festivala obuhvaćao je stručna predavanja, izložbe, natjecanje u kuhanju, sajam proizvoda i usluga ruralne Slavonije, sportska natjecanja, kazališne predstave, predstavljanje nacionalnih manjina u Hrvatskoj, kao i Hrvata koji žive izvan matične domovine. Kao predstavnici hrvatske nacionalne manjine iz

Vojvodine svoje su aktivnosti predstavili članovi Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta. Stvaralaštvo njihovih slamarki

ostalo je zapaženo, a dogovorena su i predstavljanja na drugim turističkim destinacijama Hrvatske.

Kao festival s turističkim,

gospodarskim, kulturnim, ekološkim, znanstvenim, gastronomskim i zabavno-rekreativnim predznakom njegov je pokrovitelj Ministarstvo poljoprivrede, a organizatori Grad Našice, Hrvatske šume, Ogranak Matice hrvatske u Našicama i Turistička zajednica Grada Našica. Voditelj festivala je bio Našičanin *Branko Uvodić*, dok je posjetitelje, među ostalim, zabavljao i *Krunoslav Kićo Slabinac*.

I. D.

ZAGREBAČKA SLAVISTIČKA ŠKOLA U DUBROVNIKU

Sudjelovala i Marina Balažev iz Vojvodine

Na inicijativu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i ove, 2013. godine Zagrebačka slavistička škola (42. po redu) osigurala je jednu stipendiju za polaznika iz Vojvodine. Škola se održala u Dubrovniku od 19. do 31. kolovoza, a ovogodišnja stipendistica iz Vojvodine bila je vanjska suradnica Zavoda, profesorica hrvatskoga jezika i komparativne književnosti *Marina Balažev*.

Inače, Škola je započela s radom 1972. godine s namjerom da potiče i promiče poznavanje hrvatskoga jezika, književnosti i kulture, ponajprije među inozemnim studentima kroatistike/slavistike te među znanstvenicima i nastavnicima na stranim sveučilištima. Središnji je

oblik djelovanja Škole organizacija godišnjega seminara koji svojim polaznicima nudi kroatističke sadržaje, organizira lektorate i proseminare, prevodilačke radionice, tematske cikluse predavanja, kulturna događanja i sl.

O otporu, temi ovogodišnjeg hrvatskog seminara za strane slaviste, moglo se čuti u nizu predavanja na kojima su stručnjaci iz različitih perspektiva pristupili temi otpora u hrvatskoj književnosti, kulturi i jeziku. Od predavanja svakako treba istaknuti ono dr. sc. *Petra Vukovića* pod nazivom »Bački Bunjevci i otpor modernizaciji« kojim je stranim slavistima pojašnjena problematika identiteta bačkih Bunjevaca.

(www.zkvh.org.rs)

KPZH »ŠOKADIJA« IZ SONTA

Književni natječaj »Za lipu rič 2013«

Upovu manifestacije »Šokačko veče 2013« Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« iz Sonta objavljuje Književni natječaj »Za lipu rič 2013«. Na natječaj se mogu prijaviti autori s neobjavljenim pjesmama, pisanim neknjiževnim dijalektom hrvatskog jezika, šokačkom ikavicom. Natječaj je otvoren do 31. listopada 2013. godine. Pjesme u pisanoj formi dostaviti na adresu: KPZH »Šokadija«, Vuka Karadžića 22, 25264 Sonta, s naznakom »Za natječaj«, ili u elektroničkoj formi na e-mail: ivanandrasic@yahoo.com. Autori na natječaj mogu

prijaviti po jednu neobjavljenu pjesmu. Ukoliko se šalju poštom, pjesme moraju biti otiskane ili otiskane na formatu A4. Pjesme prispjele na natječaj ne vraćaju se autorima. Odluku o nagradama donosi prosudbeno tijelo, imenovano od strane UO »Šokadije«. Autori pet prvoplasiranih pjesama bit će nagrađeni knjigama, a najbolja pjesma i javno pročitana na »Šokačkoj večeri 2013« u Sonti 23. studenog ove godine.

Za sve informacije nazovite na telefon broj: 025 793 218 ili 064 6590 719 – Ivan Andrašić.

SMOTRA HRVATSKIH TAMBURAŠKIH SASTAVA U LJUTOVU

Potencijal za još pet godina

Kulturna događanja u selu Ljutovo nadomak Subotice, koje broji nešto malo iznad tisuću stanovnika, odvijaju se uglavnom oko mjesnog HKUD-a »Ljutovo«. Kako u drugim selima tako i u Ljutovu, nekoliko entuzijasta za ovu vrstu aktivnosti animira druge mještane, osobito one mlađe. Poznatije aktivnosti u kojima ljutovačka udruga sudjeluje jesu tamošnja Dužijanca te Smotra hrvatskih tamburaških sastava, koja je ove godine obilježila i skromni jubilej – pet godina postojanja.

Ovogodišnja smotra, inače jedna od manifestacija u hrvatskoj zajednici koja ima pokrajinski karakter, održana je u nedjelju 8. rujna, na ljetnoj pozornici u Ljutovu, okupivši lijep broj mještana koji vole ovu vrstu glazbe.

Na smotri su nastupili sastavi sa sjevera Bačke, po jedan iz Podunavlja i Srijema, ali iz Mađarske: Ženska tamburaška skupina »Golubice« iz Subotice, Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« iz Sonte, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Rume, Tamburaški sastav »Šokadija« iz Mohača, domaćini Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Ljutovo« iz Ljutova, te kao specijalni gosti – Tamburaški sastav »Hajo« iz Subotice, koji ove godine slavi 25 godina rada. Inače, HKUD »Ljutovo« trenutno radi samo s tamburaškom sekcijom, ali imaju i skupinu mladih polaznika, koja se s nekoliko numera također predstavila na smotri.

HKPD »Matija Gubec« iz Rume

Podmladak HKUD-a »Ljutovo«

Ženska tamburaška skupina »Golubice« iz Subotice

»Nakon pet godina postojanja ove smotre organizacija je sve bolja, imamo određeno iskustvo pa neke probleme možemo predvidjeti i samim tim im pravovremeno doskočiti. U ovom organizacijskom sastavu smotra u idućih pet godina zasigurno ima svoj potencijal i snagu. Smatram

da hrvatska zajednica u Vojvodini zaslužuje jednu ozbiljnu smotru tamburaških sastava na višoj razini, ali ta potpora mora stići i s drugih strana u zajednici«, izjavio je *Marinko Šimić*, voditelj tamburaške sekcije ljutovačkog društva. Organizatori planiraju u budućnosti uvesti i odre-

đene novine u ovu manifestaciju, kao što je ocjenjivanje nastupa sudionika, za što bi bio angažiran ocjenjivački žiri.

Glavni financijski pokrovitelj ove tamburaške smotre bilo je Pokrajinsko tajništvo za kulturu.

I. D.

PROŠTENJE U LEMEŠU

Pod Gospinim okriljem

Na blagdan Male Gospe, na dan rođenja Blažene Djevice Marije, mjesna crkva u Lemešu koja je posvećena rođenju Blažene Djevice Marije ima proštenje. Naši preci su za svoju zagovornicu i pomoćnicu uzeli Majku Božju u nadi da će ih ona štititi od svih nedaća. Crkva je izgrađena davne 1752. godine od kada se vode crkvene knjige. Za pohvalu je da su sve sačuvane u originalu i mogu poslužiti za znanstvena istraživanja.

Na ovaj dan se okupljaju i domaćini i gosti na svetoj misi, koju je ove godine predvodio župnik iz Berega vlč. *Davor Kovačević* uz pomoć mjesnog župnika vlč. *Antala Egedija*. Misno slavlje je učinio još ljepšim župni zbor na čelu s novim kantorom *Željkom Zelićem*. Prepuna crkva slavila je rođendan Majke i zaštitnice.

Lemešani na ovaj dan ne pripremaju kulturno-umjetničke programe, nego su posvjećeni slavlju svoje zagovornice. To je dan za druženje u krugu najmilijih i gostiju kojih je uvijek u velikom broju.

L. K.

PRVI REDOVNIČKI ZAVJETI FRA FILIPA ČELIKOVIĆA

Franjevački poziv

Prve redovničke zavjete nakon završene godine novicijata u svetištu Majke Božje Trsatske 31. kolovoza položila su devetorica braće među kojima i fra *Filip Čeliković*, koji dolazi iz župe sv. Roka u Subotici.

Polaganjem prvih redovničkih zavjeta za fra Filipa, kao i njegovu subraću, započelo je vrijeme privremenog zavjetovanja u kojem se usavršava formacija za punije provođenje franjevačkog života i poslanja. Novaci su proveli milosnu godinu novicijata pod okriljem Majke milosti gdje su uz magistre fra *Zorana Bibića* i fra *Krunoslava Kolarića*, te ostalu braću u samostanu, nastojali upoznati život i poslanje te karizmu sv. Franje, povijest franjevačkoga reda i provincije sv. Ćirila i Metoda, franjevačke spise i duhovnost da bi vjernije živjeli svoj franjevački poziv kojem su se oblačenjem habita odazvali,

a polaganjem zavjeta obvezali živjeti. Misno slavlje predvodio je provincijalni ministar fra *Željko Železnjak*, koji je i primio prve zavjete braće, u zajedništvu s braćom iz provincije i župnicima župa iz kojih dolaze novaci, među kojima je bio i mons. dr. *Andrija Anišić*. Ovome svečanom činu nazočila je i Filipova obitelj, roditelji *Katarina* i *Ervin*, kao i brat *Igor*, sestra *Martina*, te obitelj i prijatelji iz VIS-a »Proroci«.

Nakon ovoga obreda zavjetovanici su otišli svojim obiteljima na odmor, a nakon kojega odlaze na studij u Zagreb, u franjevački samostan na Kaptolu koji je ujedno i odgojna kuća za braću s privremenim zavjetima.

Priredila Ž. V.

200 godina župne crkve u Rumi

Župna crkva Uzvišenja Svetoga Križa u Rumi u subotu, 14. rujna, proslavit će jubilej od 200 godina postojanja. Svečanu svetu misu, koja počinje u 17 sati, predvodit će srijemski biskup mons. mr. *Duro Gašparović*.

Proštenje na subotičkoj kalvariji

Pobožnost prema Gospinim žalostima štuje se već dugi niz godina i na subotičkoj kalvariji, gdje se nalazi kapela Gospe Žalosne. Ovaj blagdan obilježavamo 15. rujna, kada se upriliči proštenje na mjesnoj kalvariji.

Raspored svetih misa na dan proštenja:

6,30 – sveta misa na hrvatskom jeziku

8,00 – sveta misa na mađarskom jeziku

Ove dvije mise će se služiti u župnoj crkvi Isusova Uskrsnuća.

Sвета misa u 9,30 neće biti održana.

U 15 sati je dvojezično klanjanje, dok je sveta misa, također dvojezična, u 16 sati. Klanjanje i sveta misa bit će prikazani kao zadovoljština za grijeh psovke, a vijernici će imati i priliku za svetu ispovijed.

Ž. V.

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Kroz svoju riječ Bog nam se objavljuje kao milosrdan i pun ljubavi za čovjeka, čak i onda kada mu čovjek okrene leđa. Da njegovo milosrđe i ljubav nemaju granice i da za svakog grešnika ima nade najbolje nam pokazuju Isusove prisposode koje pred nas stavlja evanđeoski odlomak dvadeset i četvrte nedjelje kroz godinu (Lk 15, 1-32).

LJUBAV ZA GREŠNIKA

Odnos između Boga i čovjeka od trenutka pada u grijeh obilježen je čovjekovim lutanjem i udaljavanjem od Boga te Božjim traganjem za čovjekom i patnjom što ga je čovjek napustio. Bog pati što čovjek umjesto njega odabire razne vrste idola, vlastite želje i užitke, robovanje materijalizmu. Prvo čitanje iz Knjige Izlaska (Izl 32, 7-11.1-14) slika je čovjekovog okretanja idolima te se u prvi mah čini da će u Bogu prevladati gnjev zbog toga. Čini se da će Bog reagirati onako kako bi reagirao čovjek kada je iznevjeren. No, na Mojsijevu molbu i podsjećanje na sva obećanja i djela koja je Bog učinio za svoj narod, u Bogu ipak pobjeđuju ljubav i milosrđe. Jer, njegovo milosrđe i ljubav veći su od ljudskog bezakonja te on ostaje čovje-

Bog traži izgubljenog grešnika

ku vjeran unatoč čovjekovoj nevjernosti. Ali, Bog pati zbog čovjekove nevjernosti, zbog toga što se čovjek od njega udaljava. Zato ga traži, ide mu ususret. U prisposodobama o izgubljenom ovci i drahmi, čovjek je taj koji je izgubljen, koji je odlutao, a Bog je onaj koji odlučno kreće u potragu. Isus, koji se druži s carinicima i grešnicima te tako na sebe navlači netrpeljivost od strane farizeja i pismoznanaca, je taj Bog koji traži izgubljenog čovjeka. I kroz svaku propovijed svećenika koji poziva na obraćenje i vraćanje Bogu, zove sam Gospodin, jer mu je stalo do svakog.

MILOSRDNI OTAC

Najupečatljivija slika odnosa Boga i čovjeka grešnika je Isusova prisposoda o izgubljenom sinu. Lik oca lik je Boga koji ljubi svoje dijete, čovjeka, ali poštuje njegovu slobodu i njegov izbor. Bog Otac ne želi nikoga prisiljavati da ostane uz njega. Dao je čovjeku slobodnu volju kojom sam može odabrati život s Bogom ili bez njega.

Poput oca iz prisposode Bog s tugom gleda kako svojom voljom čovjek izabire život bez njega i udaljava se, sa zabludom da će mu tako biti bolje i ljepše. No, čovjek bez Boga ne može i kad-tad se pokaže da je izbor »okrenuti Bogu leđa« bio pogrešan. Otac ne kori sina zbog njegovog odlaska, iako taj odlazak proizlazi iz nezahvalnosti. Na nezahvalnost on ne odgovara istom mjerom, nego mu ostavlja otvorena vrata i čeka njegov povratak. Sin vrlo brzo uviđa da je pogriješio. Težio je za slobodom, a postao je rob, kao i svaki čovjek koji traži slobodu od Boga pa upadne u ropstvo grijeha. Zato se sin iskreno kaje i želi se opet vratiti svome ocu.

Otac ga dočekuje radosno, trči mu u susret. Stavlja na njega novu odjeću i obuću, daje mu prsten i tako pokazuje da ga prima natrag kao svog sina. Isto tako raširenih ruku Bog dočekuje svakog raskajanog grešnika i prihvaća ga kao svog sina. Njegova radost izvire iz njegove bezuvjetne i bezgranične ljubavi

za svakog čovjeka. Kod Oca svatko ima još jednu priliku, ali da bi je dobio potrebno mu je raskajano srce i odluka da će se promijeniti.

U prisposobi se pojavljuje i drugi sin koji se ne raduje povratku svog brata, nego je ljubomoran što mu otac s toliko veselja priređuje gozbu. Iako se u prvi mah čini da je ovaj sin dobar i pozitivan, ipak to baš i nije tako. On ne osjeća radost zbog povratka svoga brata niti radost zbog toga što mu je otac, koji je do tada patio, sada opet radostan. On osjeća ljubomoru i zavist što otac pokazuje ljubav prema bratu. Njegov ostanak uz oca bio je vođen interesom i mišlju da mu je tako bolje i korisnije. Ljubav je tu imala manju važnost, jer da je bio vođen samo ljubavlju i on bi se sa svojim ocem rado vao. On se smatrao pravednikom u odnosu na brata te mu se sada cijela situacija čini nepravednom. Tako se ponašaju svi koje misle da nisu ništa sagriješili, da su stalno uz Boga i da od njega zaslužuju nagradu. Ali, zapravo je njihov odnos prema Bogu površan, uz njega su jer misle da im je tako bolje i da će od toga imati koristi, a u srcu im nedostaje ljubavi. Stoga im nedostaje ljubavi i prihvaćanja i za one koji su se obratili i koji se žele vratiti Bogu i Crkvi, kao i žalosti zbog onih koji još uvijek lutaju i svojim načinom života žaloste Boga Oca. I takav površan odnos prema Bogu, odnos koji zadovoljava samo formu, bez dubokih osjećaja, također žalosti Boga i potrebna mu je korjenita promjena.

ŠTO VOLITE KUhati, PODIJELITE S NAMA!

Piše i uređuje: Branka Dulić

Suhe štuke iz Monoštora

Još malo ovih lijepih sunčanih zraka što nam daruje kraj ljeta, dijelimo s osobom iz Bačkog Monoštora. Lijep krajolik, lijepa priroda, mirna rijeka, sve je ovo podijelio s nama *Željko Šeremešić*, gost današnje rubrike, po struci pravnik, jedno vrijeme i odvjetnik, a danas tajnik u Osnovnoj školi »Bratstvo - jedinstvo« u Bezdanu.

Željko je pokraj poslovnih obveza u svoje slobodno vrijeme predsjednik KUDH »Bodrog«, koje je utemeljeno 2001. godine. No, na samome početku malo o prošlosti njegova rodnog mjesta. »Monoštor je veliko šokačko mjesto, oko 1800. godine imao je nekih 5.000 stanovnika. Siromašno mjesto, mali atar, Dunav ide uz samo selo. Često plavi šumu i okoliš. Živalj su većinom katolici, većinom Hrvati, ali bilo je i Mađara i Njemaca. Ono čega najviše ima to su divljač, ribe i komarci. Nekada davno, ribu su sušili kako bi je sačuvali. Najviše štuke, jer su one bile najpogodnije za to. Suha štuka je potrajala i do nekoliko godina.«

UDRUGA, NEKA LIJEPA ISKUSTVA...

Pričamo malo o udruzi, kako funkcionira, kako se snalaze s obzirom da je situacija takva kakva je, i u mnogome ovisi o angažiranju i trudu da bi se priskrbila tako nedostatna, prije svega financijska sredstva.

»Udruga ima pjevačku, literarnu i igračku sekciju. Naravno, radi se o sekcijama za odrasle i za djecu. Igračka sekcija za odrasle, slobodno mogu reći, trenutačno izuzetno teško funkcionira. Razloga ima više i većinom su objektivne prirode, ali je malo vremena da ih elaboriram. Za ostale sekcije mogu kazati kako rade na visokoj razini za naše uvjete. Financijski se snalaziti danas znači biti mađioničar, no stvarno je tako, vjerujte. Većina novca stiže po osnovi natječaja za projekte. Mišljenja sam kako je cijela ta procedura, a i sama postavka financiranja, neću reći da je pogrešna, ali mogu zasigurno reći kako je neprimjerena našoj trenutačnoj situaciji. Naša ženska pjevačka skupina »Kraljice Bodroga« puno putuje i

nastupa, po pozivima vjerojatno bi to moglo biti i više, ali posao, škola, obitelj... to teško dopuštaju. Inače, snimljeni su CD i DVD, (tri spota) u nakladništvu Zavoda za kulturu Vojvođanskih Hrvata«, podsjeća Šeremešić.

»Što se tiče dječje skupine, mogu reći kako je odlična. Obožavaju plesati, pjevati, recitirati, glumiti, putovati, a osobito vole svoju voditeljicu *Anitu Đipanov*, koja se naročito ističe svojim radom u udruzi.«

Kada pričamo o nekim lijepim iskustvima, na to nam Željko odgovara: »Da, imati prijatelje, one prave, čuvati ih,

stjecati, što je danas teško, sjećati ih se. Lijepo iskustvo je upoznati prirodu, vodu Dunav, šumu u obliku kakav više ne postoji. Čovječja ruka sve pokvari, pa i takve ljepote.«

Na sve ovo Željko dodaje: »Tko upozna ova dva prethodna iskustva, uz pravu obitelj, može se smatrati sretnikom i da je dobro uspio u životu.«

OBITELJ, HOBI I JOŠ PONEŠTO...

»Oženjen sam, supruga *Marijana* je kantorica u crkvi sv. Petra i Pavla u Bačkom Monošturu, aktivna je članica »Bodroga« i jedna od počima-

Dijelimo s vama recept sa slikom! SUPARNI KROMPIRA SA ŠTUKOM

»Štuka se očisti od lju-sapa (ovo je sve po šokački-monoštorski). Zatim se rasiče, al ni od trbuva već gore od po leđi i rasklopi (izgledje ko školjka ili listovi sa sredine pisanke). Naravno i glava i rep se

tako rasiču. Očisti se od škrga, criva i opere od krvi. Zatim se dobro nasolji s obadvi strane. Tako se drži na suncu desetak dana. Najčešće je to na mistu di se suši veš. Zato žene ne volju sušiti štuke. Nemu di veš metat. Mora se čuvati od osa i muva i povremeno okretat da druga strana bude na suncu. Za deset dana je gotova suva štuka. Ona je inače posna, ima suvo bilo meso. Kad se osuši bude žuta ko dukat.

Sledeće vam triba krompira, luka i paprike. Soli ima u štuke. Isičete krompire i luk (luk na sitno a krompire po želji). Pristavite u labošku. Kad počne vrit ubacite isičenu štuku i popaprite. Posli četrdest pet minuti dobrog vrenja, gotovo je jilo koje bi ja nazvo ili kako kod nas kažu »Suparni krompira sa štukom«.

Potrebno je:

0,6 kg sušene štuke (ako sušite sirovu štuku, od jednog kilograma dobit ćete na kraju šesto-sedamsto grama). Isjeći na komade. Tri osrednje glavice luka (sitno isjeći). 1,5 kg krumpira (isjeći na kolutove ili po izboru). Tri jušne žlice paprike (sitne, po mogućnosti monoštorske (stvarno je dobra i u ovom slučaju daje kvalitetu čorbi). Oko 3 l vode. Kuhati 45 minuta na dobroj vatri.

lja u »Kraljicama Bodroga«. Sin *Tihomir* je gimnazijalac u Somboru, član je udruge, hobi mu je slikanje fotoaparatom, te njihova obrada na računalu i pjevanje.«

»Moj hobi, da razmislim, nekada je bilo puno hobija, pecanje, odlasci u prirodu, sport..., trenutačno je to možda pisanje pjesama. Isključivo ikavicom, po koji skeč, a mislim da je napisan i kazališni komad.«

Željko s obitelji ima vrt, voli, kako nam kaže, olean-dere, noćnu frajlu i lavandu, svi imaju specifičan miris. Životinja u kući? Pa naravno da je imaju. »Imamo mačka.

Naravno sukladno aktualnosti-ma na TV-u, ime mu je 'Bali Beg'. Siromah, nadamo se da ne zna kako mu je ime, uz osmijeh nam kaže Željko.«

O planovima, kako nam priča, teško je to općenito. »Danas to određuju drugi (novac i zdravlje naročito). Imati dovoljno novca i zdrav-lja za sebe, obitelj i prijatelje, je mislim dobar plan.«

A SAD, U ŠOKAČKU KUHI-NJU...

Uobičajeno pitanje je što jedete, ili što ne volite jesti? »Jedemo sve, ali nam je kotlić, tj. sve što se kuha u kotli-

ću draže od ostalog. Znači, u kotlić idu grah, riba, pjevac, koka, patka, guska, govedina, divljač. Ispred svih je pjevac s dvorišta (znači domaći). Iz ovoga biste mogli zaključiti da samo kuhamo u kotliću, ali nije tako«. U kuhinji kod Šeremešića saznajemo kako je definitivno i konačno glavna kuharica supruga. Željko je specijalist i stručnjak za vanjsko kuhanje, za kotlić, roštilj ili nešto slično što se kuha u dvorištu ili u prirodi.

Na pitanje o nekom dobrom receptu s ovih prostora, Željko nam daje jedan stari šokački recept. »Ovaj recept sigurno nećete moći ponuditi gostima

za ručak, tj. za bilo koji objed. Ni mi ga više ne spravljamo, jer smo postali probirljivi. To je recept, ili što bi Šokci rekli 'jilo' naših starih. On čak nema ni ime, to su u stvari dva 'jila' u jednom.«

»Znači, za moj recept morate imati prvo suhu štuku. Suha se štuka inače može jesti i sama (kosti pojede sol), a naročito je dobra uz špricer. Danas je tok Dunava udaljen možda 4 km zračnom linijom. Ribe nema ni približno kao prije, mogu reći čak kako je, obzirom koliko vode ima oko Monoštora, ima malo. Inače pokraj Monoštora teku kanal Dunav-Tisa-Dunav kao i Veliki Bački kanal.«

Autobus Subotica - Novi Sad - Zagreb
Međunarodna linija koju održava JP »SuboticaTrans« u suradnji s Presečki grupom, prometovat će od 1.9.2013. u skraćenom režimu održavanja, petkom, subotom, nedjeljom i ponedjeljkom

TELEFON: +381 24/655-666
www.sutrans.rs

POLIKLINIKA
Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 0600/553-774, 0600/567-465

Badawi

Ponedjeljkom i petkom **POPUST 20%**
na pedijatrijski, ginekološki i opći pregled!

Poliklinika za vašu obitelj

od 1991 sa vama!

PAVLE BUDINČEVIĆ, CERTIFICIRANI SOMMELIER

Piše: Dražen Prčić

Pavle Budinčević, drugi s lijeva

Upotpunjavanje poznavanja vinske kulture

Stručni ispit otvara brojne mogućnosti

Interes prema vinu i želja da ga što bolje i stručnije upozna, ponukala je prošle godine programskog ravnatelja Otvorenog sveučilišta u Subotici *Pavla Budinčevića* da se upiše na tečaj za certificiranog sommeliera, koji je po prvi puta organiziran u ovim krajevima sjevera Bačke. Što podrazumijeva ovo zanimljivo znanje i koje pogodnosti njegova stručna diploma nosi u izboru potencijalnog radnog mjesta, pojasnio nam je novopečeni stručnjak za vina koji je prošloga mjeseca postao ponositi vlasnik spomenutog zvanja.

Sommelier je poznavatelj vina, osoba koja s jedne strane

voli i dobro poznaje vina, dok bi ga neka konkretnija definicija određivala kao vinonošu, tj. osobu koja donosi vino za stol i preporučuje ga gostima. Kvalitetniji ugostiteljski objekti danas su jednostavno nezamislivi bez sommeliera, koji svojim majstorstvom na najbolji mogući način povezuje hranu i piće koji se nalaze u aktualnoj ponudi, pojasnio je pojam sommeliera certificirani poznavatelj vina Pavle Budinčević.

SOMMELIERSKI ISPIT

»S obzirom na svoj posao i česta putovanja, te sklonost prema dobrom vinu, u

posljednjih nekoliko godina sam stvorio jednu svoju malu vinoteku, a sommelierski tečaj je bio iznimna prigoda da upotpunim osobno znanje i naučim mnogo toga novoga u svezi s vinima. U suradnji s udrugom sommeliera Vojvodine, prošle smo jeseni započeli s tečajem na koji se isprva prijavilo jedanaest polaznika, da bi ga uspješno, polaganjem stručnog ispita, okončalo osam certificiranih sommeliera«

Kako je izgledao ispit za certificiranog sommeliera?

»Ispit je podrazumijevao polaganje pismenog dijela u vidu testa od 80 pitanja koja su zadirala u sfere tehnoloških aspekata proizvodnje vina, berbe, poznavanju kulture vinove loze, pa sve do područja poznavanja najkvalitetnijih vinskih regija, najpoznatijih proizvođača vina i zemalja iz kojih oni dolaze, te primjerice klasifikacije i apelacije vina, i još mnogo toga drugoga neophodnog za stručnije poznavanje ove tematike. Praktični dio se ogledao u degustaciji četiri zadana vina, dva bijela i dva

crvena, gdje sam primjerice ja morao dešifrirati sve u svezi sa zadanim vinskim materijalom predamnom. Morao sam ocijeniti vino, njegov izgled, okus, kako se ono ponaša u čaši, njegov viskozitet i brzinu pokretanja, koliko su guste tzv. vinske suze prema kojima se ocjenjuje količina alkohola, dok se na temelju boje moglo ustvrditi o kojoj se sorti radi i njegovoj starosti, te spremnicima ili bačvama u kojima se ono drži. Konkretno, moja zadaća su bili traminac i graševina od bijelih i kadarka i merlot od crvenih vina.«

LJETNA PREPORUKA

Na koncu, zamolili smo certificiranog sommeliera Pavla Budinčevića za stručnu preporuku i odabir vina u ovom ljetno – jesenskom razdoblju.

»Osobno više volim bijela i roze vina, no opće je poznato kako su kompleksnija i izazovnija crvena vina, osobito ona koja dolaze iz zemalja bogate vinske tradicije poput Francuske i Italije. Preporučio bih rose vina, koja su osvježavajuća i nemaju mnogo alkohola u sebi, od domaćih proizvođača bili bi to recimo Vinarija Zvonko Bogdan, Brindza iz Bačke Topole, Temet roze i Kovačevićev rozet«, zaključio je ovaj kratki vinski razgovor certificirani sommelier Pavle Budinčević.

Novi tečaj

Ove jeseni planira se novi osnovni tečaj za certificiranog sommeliera, ali i napredniji za daljnje usavršavanje.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Sonta u pomoć Aljmašu

Fotografija je iz 2001. godine, a uočio sam ju kada sam s prof. Vlastom Šabić, etnologinjom Muzeja Slavonije, razgovarao o gibaračkoj izložbi. Riječ po riječ, pretresali smo tradicijsko šokačko ruho, žalila se na teškoće u mnogim selima, jer ruho je odavno izašlo iz »mode« i sve je manji broj kazivača koji mogu autentično svjedočiti. Navela je primjer Aljmaša, s kojim se susrela još 1992. godine, kada je pripremala izložbu za Uskrs, a naišla je u fundusu na punu košaricu šaranih uskršnjih jaja iz Aljmaša. Bila je očarana i tehnikama i ornamentima, a kako su Aljmašani prognani, pronašla je nekolicinu baka u Domu sv. Vinka u Osijeku, gdje su bile smještene. Bilo je teško nagovoriti ih na razgovor, utučene prognostvom i posljedicama rata, no malo po malo bake su se 'otvarale' i sjećanja su navirala. Razgovaralo se ne samo o uskršnjim jajima, već o baštini općenito, a požalile su se kako je blizina grada učinila svoje i Aljmaš je vrlo rano napustio tradicijsko ruho. Zadržalo se ponešto, tek tu i tamo, kod pojedinih obitelji,

a i u KUD-u, ali tko je mislio na ruho kad se moralo u prognostvo.

OGLAVLJA DJEVOJAKA

Još veći problem od ruha bila su ogavlja djevojaka i žena, jer na rijetkim fotografijama bile su djevojačke frizure, široke, veoma široke pletenice, što se značajno razlikovalo od češljanja cura u okolini. Gotovo identičan problem bio je i s ogavljem snaša, udanih Aljmašanki, no Vlasta je kao etnologinja znala da su ta ogavlja bila do detalja slična ogavljlama žena u Sonti, šokačkom selu tu odmah preko Dunava.

Aljmaš je danas najveće Gospino svetište u cijeloj Slavoniji, a Vlasta Šabić je, pripremajući izložbu ženskih ogavlja u 2002. godini, ponovno posjetila Aljmaš. Nažalost, nitko više od starijih žena nije znao složiti tu bogatu djevojačku pletenicu, a bogami ni ogavlje snaše, pa je pomoć riješila zatražiti od Sončanki. Na izložbi baranjske baštine u Topolju upoznala je Zlatka Krstina iz Sonte, čiji je tata tu rekonstruirao peč blatnjaru, koji

već dugo živi i radi u Osijeku i ponudio je pomoć. Predložio je Vlasti dvije žene, Mandu Jakšić i Mariju Tolarić. Iz Muzeja Slavonije su odmah stupili u kontakt s predloženim ženama i one su koncem 2001. godine bile njegove cjelodnevne gošće.

NI LAKO, NI JEDNOSTAVNO

Nije bilo ni lako ni jednostavno, sjeća se Vlasta, žene su prionule poslu, a oni su snimali i kamerom i fotoaparatom i sve je to pohranjeno u fundusu, baš kao i ogavlje složeno na glavu muzejske lutke. Ali, prvotno su sve to složili na glavi jedne osječke djevojke. Ogavlja jesu slična, ali ima i razlika u nazivlju, a i vrijeme je učinilo svoje, i baš to što Sonta ima bogatu ostavštinu i baštinu bilo je presudno da se poluči zadovoljstvo. Ogavlje, koje je Muzej Slavonije otkupio davnih dana, napokon je stavljeno u kontekst, da priča jednu staru, gotovo zaboravljenu priču. Ženska su ogavlja prilično komplicirana i svako ima brojne dijelove i u svakoj sredini karakteristično nazivlje, pa su žene iz Sonte govoreći o svojim običajima govorile i o aljmaškim, jer družili su se kroz povijest, odlazile Gospi, na kirbaje i druga slavlja.

Najvažniji dio ogavlja je ta vanjska kapica, zbog orname-

nata su rekle pužara, a ispod su brojni i različiti dijelovi. Jako važan dio je kondža, jer ona praktički drži ogavlje i obično je od čvršćeg materijala, a kako je slavonsko Podunavlje vinorodni kraj, kondža je napravljena od vinove loze. Preko kondže dolazi nešto manja, bijela kapica, koja ima ulogu pokriti i kondžu i kosu, a onda dolaze upletnjači, zatim bijele ukrasne trake koje se stavljaju ispod gornje kapice, uz čelo. Manda i Marija iz Sonte su doista puno vodile računa da ta bijela ukrasna traka bude milimetarski ravna i naizgled lijepo postavljena, i to se zove bijelo preko čela, a onda još dođu cifre i upletnjaci.

Možda to i nije tako puno dijelova, rekla je na koncu prof. Vlasta Šabić, ali naše dvije pomagačice iz Sonte dobrano su se namučile dok su sve to složile prvo na glavu djevojke, a potom i na glavu muzejske lutke. I još je primijetila i upitala se - kako je bilo svim tim seoskim ženama kojima se sve to stegne oko glave, još prije podne, prije mise, pa s tim i spremaju i poslužuju jelo, služe goste, pakuje i operu suđe, pa onda ponovno na večernju, i na ples, ako se nešto sprema u Domu! I na kraju je još jednom zahvalila Mandi Jakšić i Mariji Tolarić iz Sonte.

Slavko Žebić

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu
551-045
Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Zašto nam »krči« u trbuhu?

Neugodni zvukovi koji nam dolaze iz želuca su normalna pojava, koju ne možemo kontrolirati. Kada nam krči trbuh ne znači da smo gladni. To je proces probave koji radi svoj posao potiskujući hranu sve dublje, pa samim time i proizvodi neugodne zvukove poput krčanja.

Zašto gušteru može otpasti rep?

U sredini svakog repnog kralješka guštera, postoji neokoštana poprečna pregrada. Zbog manjeg otpora, na tom se mjestu rep može prekinuti. Iako je ovo bolno za svakog guštera, on će radije dati dio svog repa nego li svoj život. Ovu situaciju dodatno pojašnjava činjenica da će gušteru nakon nekog vremena izrasti novi rep.

HRCKOVE MOZGALICE

Jabuka ima tri grane, svaka grana ima tri grančice, svaka grančica ima tri ploda, svaki plod ima tri koštice. Koliko ima krušaka na stablu?

(Ni jedna, jer na jabuci ne raste kruške.)

Markova majka ima četvero djece. Prvo dijete se zove Ponedjeljak, drugo je Utorak, treće je Srijeda, a četvrto?

(Četvrto dijete je Marko.)

Pronađi put do škole

Upis u HKC »Bunjevačko kolo«

Dragi prijatelji, s početkom školske godine ujedno su započele i druge vanškolske aktivnosti. Mnogi su se odlučili ići u Muzičku školu i svirati neki instrument, neki su se odlučili za balet, nogomet, tenis, plivanje, odbojku, rukomet, šah, gimnastiku... Ukoliko vi još niste ništa odabrali, a imate slobodnog vremena i želje, Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« vas poziva na upis djece u folklorni odjel. Svi zainteresirani, a stariji od 10 godina, mogu se javiti: ponedjeljkom, srijedom i petkom od 20 sati, a oni mlađi od 10 godina utorkom i petkom od 19 sati u prostorijama Centra.

Sve detaljnije informacije možete dobiti i u uredu HKC »Bunjevačko kolo«, Preradovićeve 4, ili putem telefona: 024/ 556-898 radnim danima od 8 – 14 sati.

Posjetili smo probu najmlađe skupine u kojoj za sada ima 35 djece, a koju vodi Anica Čipak. Pogledajte kako to izgleda, pa dođite i vi!

UDRUGA GRAĐANA »URBANI ŠOKCI« RASPISUJE

Literarni natječaj

U okviru projekta »Dani hrvatske kulture Sombor 2013« literarni natječaj je raspisan za sve učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili izučavaju hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Tema za učenike od I. do IV. razreda je »Priča moje bake«, a za uzrast od V. do VIII. razreda »Nezaboravno ljeto«.

Radovi mogu biti pisani hrvatskim standardnim jezikom ili ikavicom (čitkim rukopisom ili tiskano).

Po pet najboljih radova iz obiju uzrasnih skupina dobivaju nagradu i zahvalnicu.

Radove slati na adresu UG »Urbani Šokci«, 25000 Sombor, Matije Gupca broj 19.

Rok za slanje je 15. listopada 2013. godine.

Literarni i likovni natječaj za 100. rođendan Alekse Kokića

Dragi moji čitatelji Hrckovih stranica, posebice vi koji ste vješti u crtanju i pisanju, pozivam vas da se uključite u nagradni literarni i likovni natječaj koji su u povodu obilježavanja 100. rođendana pjesnika Alekse Kokića raspisali Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata i Novinsko izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«.

Sudjelovati možete svi. Dakle, i vi koji idete na nastavu na hrvatskom jeziku ili pohađate predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kao i vi koji ste članovi hrvatskih udruga kulture u Vojvodini.

Tema je prekrasna: »**Ravnica i klasovi pjevaju**«. Možete pisati pjesme, kratke priče ili sastavke, naravno na hrvatskom jeziku, bilo standardnim ili ikavicom. Likovni radovi mogu biti rađeni u svim tehnikama, na formatima maksimalne veličine bloka 5.

Radove je potrebno poslati na adresu Hrvatskog nacionalnog vijeća: Preradovićeva 13, 24000 Subotica do **7. listopada** 2013. godine.

Naravno, organizatori pripremaju i mnoštvo nagrada koje će vam biti uručene na sam rođendan Alekse Kokića, 14. listopada 2013. godine, na svečanoj akademiji u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Potrudite se jer vrijedi!

B. I.

Nacionalni kviz za poticanje čitanja

Svi već dobro znamo kako su rujna i listopad mjeseci kad se više okrećemo knjizi. To ne kažem zato što je počela škola, nego zato što tada Knjižnice grada Zagreba organiziraju Nacionalni kviz za poticanje čitanja za djecu i mladež. Kako se Gradska knjižnica Subotica svake godine priključuje ovom kvizu, eto nas i ove godine.

Način sudjelovanja je veoma jednostavan. Potrebno je pročitati tri dnevnika, jer ove godine kviz nosi naslov »Pročitaj tri dnevnika i pobijedi!«, te potom popuniti lagani online upitnik na <http://www.knjiznica.hr/kviz/>.

Knjige (dnevni) za čitanje su: »**Kako smo od bankrota spasili mamu i tatu**« od Damira Mađarića, **Pobuna Pauline P. autorice Sanje Polak te Gregorov dnevnik – Rodrick rastura koji je napisao Jeff Kinney.**

Zvuči sasvim prihvatljivo i jednostavno. Potrebno je da znate kako kviz možete po volji rješavati sve dok ga ne zaključite i odlučite poslati, što znači prije nego ga pošaljete dobro provjerite vaše odgovore, jer se **kviz može poslati samo jedanput**. Naravno, kviz se može poslati s bilo kojeg računala, no obavezno je **navesti ime Gradske knjižnice Subotica kako bi se moglo sudjelovati u izvlačenju**. Ovo je veoma bitno, jer upitnici u kojima nije navedeno ime knjižnice neće biti uključeni u proces izvlačenja pobjednika. Glavna nagrada je kao i do sada odlazak u Zagreb na završnu svečanost i dodjelu nagrada, koja će biti 15. studenoga 2013. godine, tijekom Sajma knjiga INTERLIBER u Zagrebu. Njih dvoje koji budu izvučeni u Zagrebu putovat će na sajam, a za ostale sudionike Gradska knjižnica Subotica pripremit će nekoliko utješnih nagrada.

Rok za slanje upitnika je 25. listopada 2013.

B. I.

HRCKOVE VIJESTI

SMOTRA DJEČJIH PJEVAČA I ZBOROVA, koju organizira Hrvatska

glazbena udruga »Festival bunjevački pisama«, bit će održana u danas 13. rujna, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Početak je u 20 sati, a cijena ulaznice iznosi 250 dinara.

ZAZIV DUHA SVETOGA, sveta misa na početku školske godine, bit će služe na u subotičkoj katedrali svete Terezije

Avilske 14. rujna (subota) u 10,30 sati. Dođi i ti!

KREATIVNE RADIONICE na Dječjem odjelu Gradske knjižnice u Subotici održavaju se sutra, 14. rujna, za djecu osnovnoškolske dobi. Početak je u 9 i u 11 sati.

B. I.

PETAK
13.9.2013.

06:10 Trenutak spoznaje (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:01 Vijesti
 07:06 Dobro jutro, Hrvatska
 07:30 Vijesti
 07:35 Dobro jutro, Hrvatska
 09:03 Kad srce zatreperi, telenovela
 09:49 Vijesti iz kulture
 09:57 Svijet čokolade, dokumentarna serija
 10:20 Odvažno krenuti u..., dokumentarni film (R)
 11:10 Zavalite svoj dom (2), dokumentarna serija (R)
 12:00 Dnevnik 1
 12:37 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 13:25 Dr. Oz (3), talk-show (R)
 14:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Škarpun i škarpina
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 U ime moje kćeri, američki film
 16:18 Skica za portret
 16:25 Iza ekrana
 17:00 Vijesti
 18:22 Heartland (3), serija
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:06 Kontesa Dora, dramska serija
 21:01 Downton Abbey (3)
 21:52 Putovanje u Vučjak, dramska serija
 22:55 Dnevnik 3
 23:15 Vijesti iz kulture
 23:35 Filmski maraton: Šramota, australsko-južnoafrički film
 01:30 Filmski maraton: U ime moje kćeri, američki film
 03:03 Dr. Oz (3), talk-show (R)
 03:43 Skica za portret
 04:00 Jelovnici izgubljenog vremena: Škarpun i škarpina
 04:20 Reprizni program
 05:15 8. kat: Neobična vjenčanja, talk-show

06:00 Najava
 06:05 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 06:50 Mala TV
 07:20 Grčka mitologija, crtana serija
 07:45 Teletubbies
 08:10 Papreni detektori 3, serija za djecu
 08:38 Život s Derekom (1), serija za djecu

09:00 Školski sat: O nagradnom projektu...
 --:-- Školski sat: Puni krug
 09:45 Vrtovi svijeta (1), dokumentarna serija (R)
 10:30 Glazba, glazba... novi singleovi
 10:45 Umag: Tenis, Davis cup: Hrvatska - Velika Britanija, prijenos
 --:-- Kratki susreti
 --:-- Traumatologija: Kristijan Ugrina
 --:-- Šaptač psima (5), dokumentarna serija
 --:-- Rekonstrukcija: Toni Cetinski
 --:-- Nebesko plavetnilo, serija za mlade
 --:-- Nebesko plavetnilo, serija za mlade
 14:45 Degraasi 7, serija
 15:10 Školski sat: O nagradnom projektu...
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 8. kat: Neobična vjenčanja, talk-show
 17:25 Dolina sunca, serija
 18:10 Novi klinci s Beverly Hillsa 4, serija za mlade
 18:55 Afrika: Mister Igor + Afrička noć + Kenijski kulinarski specijaliteti
 19:15 Tom i Jerry, crtana serija
 19:40 Volim Hrvatsku
 21:00 Vinkovačke jeseni, prijenos
 22:45 Nijemi svjedok (16), mini-serija
 23:35 Nijemi svjedok (16), mini-serija
 00:25 Završni udarac (5), serija
 01:15 Retrovizor: Uvijek je sunčano u Philadelphiji (7), humoristična serija
 01:35 Retrovizor: Eureka (4), serija (R)
 02:17 Noćni glazbeni program

06:40 IN magazin R (od srijede)
 06:55 Monsuno, crtana serija
 07:20 Fun with Flupe
 07:30 Štrumpfovi
 07:55 TV izlog
 08:10 Kako vrijeme prolazi, serija R
 09:10 TV izlog
 09:25 Djevojka imena Feriha, serija R
 11:45 Sutkinja Maria Lopez, serija
 12:15 Zauvijek susjedi, R
 13:15 Ninja ratnici, serija R
 13:45 In magazin R
 14:30 Navy CIS, serija R
 15:20 Ninja ratnici, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Kako vrijeme prolazi

19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Djevojka imena Feriha
 21:06 Djevojka imena Feriha, serija – nastavak
 22:25 Navy CIS, serija
 23:25 Sad je dosta, igrani film
 01:30 Mala djeca, igrani film
 03:30 Ezo TV, tarot show
 05:00 Replikator, igrani film
 06:40 Dnevnik Nove TV R
 07:30 Kraj programa

05:35 RTL Danas, (R)
 06:10 Ekkluziv Tabloid, (R)
 06:35 Ben 10: Ultimate Alien
 07:00 Moji džepni ljubimci
 07:20 Virus attack
 07:40 Krv nije voda, serija (R)
 08:35 TV prodaja
 08:50 Obitelj Rey, telenovela
 09:40 Tko će ga znati!, game show (R)
 10:35 TV prodaja
 10:50 Avenida Brasil, serija
 11:50 Miješani brak, serija
 12:40 TV prodaja
 12:55 Osveta, serija (R)
 13:55 Osveta, serija (R)
 15:00 Heroji iz strasti, serija
 16:00 Heroji iz strasti, serija
 16:55 RTL 5 do 5
 17:10 Krv nije voda, serija
 18:05 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:10 Tko će ga znati!, game show
 20:00 Osveta, serija
 21:00 Osveta, serija
 22:00 Opasno plavetnilo 2, igrani film, akcijski
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Opasno plavetnilo 2
 23:55 Petak 13., film, horor
 01:40 RTL Danas, (R)
 02:20 Kraj programa

SUBOTA
14.9.2013.

06:02 Drugo mišljenje: Antibiotici (R)
 06:35 Najava
 06:52 Kratki susreti (R)
 07:17 Iza ekrana
 07:47 Hrvatska kronika BiH
 08:05 Kinoteka: Mladi Billy Young, američki film (Ciklus klasičnog vesterna) (R)
 09:30 Zeleni dijamant Šri Lanka, dokumentarni film
 10:05 Vijesti iz kulture
 10:20 Kućni ljubimci
 11:00 Normalan život, emisija
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Prizma, multinacionalni magazin
 13:20 Duhovni izazovi

13:55 Ljubav prije svega, američki film
 15:25 Reporteri: Romski trgovci djecom (R)
 16:25 Alpe Dunav Jadran
 17:00 Vijesti
 17:15 Kulturna baština
 17:35 Kraljevi Rike, dokumentarni film
 18:05 Lijepom našom: Makarska
 19:10 Ezopovo kazalište, crtani film
 19:20 Dim, dam, dum - crtani film
 19:30 Dnevnik
 20:05 LOTO 7/39
 20:10 Legenda o kristalnim lubanjama, dokumentarni film (R)
 21:00 Spaliti nakon čitanja, američki film
 22:40 Dnevnik 3
 23:00 Vijesti iz kulture
 23:20 Filmski maraton: Vicky Christina Barcelona, španjolsko-američki film (R)
 00:55 Filmski maraton: Mladi Billy Young, američki film (R)
 02:20 Skica za portret
 02:30 Reprizni program
 06:45 Kraljevi Rike, dokumentarni film

06:10 Najava
 06:15 Turistička klasa
 06:45 Jura iz džungle, crtana serija
 07:10 Moj mali planet, crtana serija
 07:15 Wot wot's, crtana serija
 07:25 Matkova čudovišta, crtana serija
 07:37 Rimske tajne, serija za djecu
 08:05 Novi klinci s Beverly Hillsa 4, serija za mlade
 09:15 Mala TV
 09:45 Teletubbies, animirana serija
 10:10 Majstori svirači
 10:40 Sportske igre mladih
 10:57 Uzdol: 20-ta obljetnica uzdolskih žrtava, prijenos
 12:35 Za srce i dušu, glazbena emisija
 13:45 Umag: Tenis, Davis cup: Hrvatska - Velika Britanija, prijenos
 15:35 Evergreen
 17:20 Briljanteen (R)
 18:00 Osijek: Gimnastika, SK (M i Ž), prijenos
 20:02 Serija za mlade
 21:00 Festival kajkavske popevke Krapina 2013.
 22:35 Bolničarka Betty, američki film
 00:20 Retrovizor: Uvijek je

sunčano u Philadelphiji
 00:40 Retrovizor: Eureka (4), serija (R)
 01:25 Noćni glazbeni program

07:30 Zauvijek susjedi, R
 08:30 TV Izlog
 08:45 Lego Chima
 09:15 Fun with Flupe
 09:25 Winx club, crtana serija
 09:50 Mia i ja, crtana serija
 10:15 Štrumpfovi, crtana serija R
 10:45 Power Rangers samurai, crtana serija R
 11:10 Ninja ratnici, serija R
 11:40 Ninja ratnici, serija
 12:10 Zauvijek susjedi, serija
 13:15 Harry Potter i odaja tajni, igrani film
 16:30 Štrumpfovi, crtana serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Provjereno R
 18:25 Lud, zbunjen, normalan R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Profesionalci u akciji, igrani film
 22:05 Do kraja, igrani film
 00:05 Beowulf, igrani film
 02:10 Sad je dosta, film R
 04:10 Ezo TV, tarot show
 05:40 Dnevnik Nove TV R
 06:30 Kraj programa

06:30 RTL Danas, (R)
 07:05 Obitelj Rey, telenovela (R)
 07:45 Krv nije voda, serija (R)
 08:40 Virus attack
 09:00 Chuggington
 09:25 Aladdin
 09:50 Timon i Pumbaa
 10:20 TV prodaja
 10:35 Ekkluziv Tabloid, (R)
 11:00 TV prodaja
 11:15 Galileo - nove epizode
 12:30 Ružno pače i ja, igrani film, animirana komedija
 14:15 Jednostavno neodoljiva, igrani film, romantična komedija
 16:10 Krv nije voda, serija
 17:10 Dokumentarna serija
 18:30 RTL Danas
 19:10 Galileo - nove epizode, zabavna/obrazovna emisija
 20:00 Taxi 4, igrani film, akcijski
 21:50 Bourneova nadmoć, film, akcijski triler
 00:00 Čuvari, igrani film, znanstveno-fantastični/akcijski
 03:30 Astro show
 04:30 RTL Danas, (R)
 05:05 Kraj programa

**NEDJELJA
15.9.2013.**

07:15 Najava
07:35 Duhovni izazovi
08:05 Zlatna kinoteka: Jučer rođena, američki film (R)
09:45 Vijesti iz kulture
10:00 Vinkovačke jeseni - prijenos svečanog mimohoda
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:40 Divlji u srcu 7, serija
16:30 Vrtlarica (R)
17:00 Vijesti
17:15 Škola za prvake, američki film
19:10 Ezopovo kazalište, crtani film
19:20 Dim, dam, dum - crtani film
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 6/45
20:10 Dramski program
21:05 Povratak u Brideshead, britanski film
23:20 Dnevnik 3
23:40 Vijesti iz kulture
23:55 Ubij me ponovno, američki film
01:30 Jučer rođena, američki film (R)
03:10 Serija
04:00 Divlji u srcu 7, serija
04:50 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
05:00 Reprizni program

06:40 Najava
06:45 Alpe Dunav Jadran
07:15 Pipi Duga Čarapa, crtana serija
07:40 Corto Malteze, crtana serija
08:05 Antiphonus u Osoru, snimka koncerta
09:10 Animanijski, crtana serija
09:35 Feliksova pisma, crtana serija
10:00 Grčki mitovi, serija za djecu
10:25 Fleks (2), crtani film
10:33 Ritam džungle (2), crtani film
10:40 Biblija
10:50 Portret Crkve i mjesta
11:00 Uzdol: Misa, prijenos
12:00 Umag: Tenis, Davis cup: Hrvatska - Velika Britanija
15:45 Evergreen
17:35 Magazin LP

18:00 Osijek: Gimnastika, SK (M i Ž), prijenos
20:05 Robin i Marian, britanski film
21:50 Ciklus kulturnih filmova: Amerikanac, američki film
23:30 Franko Krajcar i Indivija, snimka koncerta
00:55 Retrovizor: Uvijek je sunčano u Philadelphiji
01:15 Retrovizor: Eureka (R)
02:00 Noćni glazbeni program

06:30 IN magazin R
07:00 Zauvijek susjedi, serija R
08:05 TV Izlog
08:20 Lego Chima, crtana serija R 5/20
08:45 Fun with Flupe
08:55 Winx club, crtana serija
09:20 Mia i ja, crtana serija
09:45 Štrumpfovi, R
10:15 Power Rangers samurai
10:40 Ninja ratnici, serija R
11:10 Ninja ratnici, serija
11:40 Zauvijek susjedi, serija
12:45 Vještice iz Eastwicks, serija
14:40 Vragolasti Dennis, igrani film
16:30 Štrumpfovi
17:00 Vijesti Nove TV
17:20 In magazin vikend
18:05 Nad lipom 35
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
21:10 Da Vincijev kod, film
00:10 Sve za lov, igrani film
02:05 Rent: Užvio na Broadwayu, igrani film
04:50 Vještice iz Eastwicks, serija R
06:20 Dnevnik Nove TV R
07:10 Kraj programa

06:50 RTL Danas (R)
07:25 Krv nije voda, serija (R)
08:15 Aladdin, animirana serija (R)
08:45 Timon i Pumbaa, animirana serija (R)
09:10 Virus attack, animirana serija
09:30 Chuggington, animirana serija
09:55 TV prodaja
10:10 Galileo - nove epizode, zabavna/ obrazovna emisija
11:05 TV prodaja
11:20 Dok. serija (R)
12:40 TV prodaja
12:55 Jednostavno neodoljiva, igrani film, romantična komedija (R)

**HTV 1 15.09.2013 10:00
VINKOVAČKE JESENI - prijenos
SVEČANOG MIMOHODA**

Veličanstvena završnica 48. vinkovačkih jeseni Svečani je mimohod 60-ak KUD-ova i folklornih skupina te 40-ak svečanih zaprega i 50-ak konjanika ulicama Vinkovaca. Toga dana broj se stanovnika utrostruči jer osim sudionika u Vinkovce dolaze brojni turisti da bi podijelili radost bogatstva tradicijske kulture. Posebno će se obilježiti upisivanje

bečarca u UNESCO-ov registar zaštićene nematerijalne kulturne baštine.

Voditelj: Branko Uvodić
Redatelj: Vladimir Košćević
Producent: Darko Vulić
Urednik: Branko Uvodić

14.50 Taxi 4, igrani film, akcijski (R)
16.35 Krv nije voda, serija
17.40 RTL Extra Magazin
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo - nove epizode, zabavna/ obrazovna emisija
20.00 Na putu za Montevideo, dramska serija
21.00 Dozvola za Fockere, igrani film, komedija
23.20 CSI: Miami, serija
00.20 CSI: Miami, serija
01.15 CSI: Miami, serija
02.10 Astro show
03.10 RTL Danas, (R)
03.45 Kraj programa

**PONEDJELJAK
16.9.2013.**

06:37 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
07:35 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Kad srce zatreperi, telenovela
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Planovi puta, dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja?
12:00 Dnevnik 1
12:23 Nasljednica s Vendavala
13:05 Glas domovine
13:30 Pogled preko granice - Hrvati u BiH
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Vijesti iz kulture (R)
14:17 Jezik za svakoga
14:30 Društvena mreža
14:35 Društvena mreža: Alzheimerova bolest:

Mjuzikl, dok. film
15:15 Društvena mreža
16:05 Heartland 3, serija
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:05 Jezik za svakoga
18:20 Potrošački kod
18:50 Odmori se, zaslužio si
19:30 Dnevnik
20:05 TV Bingo
20:25 Ruski daleki istok, dokumentarni film
21:00 Fokus
22:00 Na terapiji, TV serija
22:35 Dnevnik 3
23:10 Ljudožder vegetarijanac, ciklus hrvatskog filma
00:50 Koncert
02:00 Potrošački kod (R)
02:30 Fokus
03:25 Što vas žulja?
04:10 Glas domovine
04:35 Pogled preko granice - Hrvati u BiH
05:00 Jezik za svakoga
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Luda kuća (1), TV serija

06:45 Najava
06:50 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Tik tak
--:-- Čarobna ploča: Slovo Z (R)
--:-- Dim dam dum, crtana serija
07:20 Grčka mitologija, crtana serija
07:45 Teletubbies, animirana serija
08:10 Papreni detektivi (3), serija za djecu
08:38 Život s Derekom (2), serija za djecu
09:00 Školski sat
09:45 Sportske igre mladih
10:00 Briljanteen (R)
10:40 Dr. Oz (3), talk-show
11:50 Hotel dvorac Orth (1),

serija
12:55 Hughove čarolije s tri sastojka, dokumentarna serija
13:20 Someone Was Watching (Netko ih je gledao), američki film
14:45 Degraasi (7), serija za mlade
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići (6), dokumentarna serija
17:20 Tree Hill 7, serija
18:05 Dolina sunca, serija
18:50 Dr. Oz (3), talk-show
20:00 Dobra žena 2, serija
20:45 Top Gear, dokumentarna serija
21:40 Igra prijestolja (1), serija
22:35 Domovina (1), serija
23:30 Kalifornikacija (4), humoristična serija
23:55 Završni udarac (5), serija
00:40 Noćni glazbeni program

07:00 Monsuno, crtana serija
07:20 Fun with Flupe
07:30 Štrumpfovi
07:55 TV izlog
08:10 Kako vrijeme prolazi, R
09:10 TV izlog
09:25 Djevojka imena Feriha, serija R
11:45 Sutkinja Maria Lopez
12:15 Zauvijek susjedi, R
13:15 Ninja ratnici, serija R
13:45 In magazin R
14:30 Navy CIS, serija R
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV

20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha
22:10 Večernje vijesti
22:30 Navy CIS, serija
23:30 Da Vincijev kod, film R
02:15 Divino novo ruho
03:05 Sutkinja Maria Lopez, serija R
03:30 Ezo TV, tarot show
04:30 Navy CIS, serija R
05:15 Divino novo ruho, R
06:00 Dnevnik Nove TV R
06:50 Kraj programa

05:45 RTL Extra Magazin, (R)
06:30 Ben 10: Ultimate Alien
06:55 Moji džepni ljubimci
07:15 Virus attack
07:35 Na putu za Montevideo, dramska serija (R)
08:35 TV prodaja
08:50 Obitelj Rey, telenovela
09:40 Tko će ga znati!, game show (R)
10:35 TV prodaja
10:50 Avenida Brasil, serija
11:50 Miješani brak, serija
12:40 TV prodaja
12:55 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
14:00 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:00 Heroji iz strasti, serija
16:00 Heroji iz strasti, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Galileo - nove epizode
18:10 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Sulejman Veličanstveni
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:00 U raljama zvijeri, film
23:50 RTL Vijesti
00:15 CSI: Miami, serija (R)
01:05 CSI: Miami, serija (R)
02:00 Astro show
03:00 CSI: Miami, serija (R)
03:45 RTL Danas, (R)
04:25 Kraj programa

**UTORAK
17.9.2013.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
07:35 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Kad srce zatreperi
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Planovi puta, dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja?
12:00 Dnevnik 1

12:23 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:05 Reporter
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Vijesti iz kulture (R)
14:17 Jezik za svakoga
14:30 Društvena mreža
14:35 Društvena mreža: Strani dokumentarni film
15:25 Društvena mreža
16:05 Heartland (4), serija
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:05 Jezik za svakoga
18:20 Gospodarski ambasadori
18:50 Odmori se, zaslužio si (3), TV serija
19:30 Dnevnik
20:05 Lea i Darija, TV serija
20:50 I to je Hrvatska
21:05 Dokumentarni film C - Pogledi
22:00 Na terapiji, TV serija
22:35 Dnevnik 3
23:10 Svjedoci vremena: Otto Reisinger, dokumentarna serija
23:55 Koncert
00:55 Pravilo 72 (R)
01:25 Svjedoci vremena: Otto Reisinger, dokumentarna serija
01:25 Ruski daleki istok, dokumentarni film
02:40 Što vas žulja?
03:25 Reprizni program
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Luda kuća (1), TV serija

06:45 Najava
06:49 Mala TV:
--- TV vrtić: Strah od letenja
--- Ninin kutak: Transfer
--- Tonko, Zvonko i prijatelji: Bicikl
--- Danica: Danica i kokoš
--- Dim dam dum
07:20 Grčka mitologija
07:45 Teletubbies
08:10 Papreni detektivi
08:38 Život s Derekom
09:00 Školski sat
09:45 Dolina sunca, serija
10:30 Dr. Oz (3), talk-show
11:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići (6), dokumentarna serija
12:00 Hotel dvorac Orth
12:50 Hughove čarolije s tri sastojka, dok. serija
13:15 Mjesto gdje su planine najzelenije, američki film
14:45 Degrassi (7), serija za
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Mjesto pod suncem - ostati ili otići (6), dokumentarna serija
17:20 Tree Hill 7, serija
18:05 Dolina sunca, serija

18:50 Dr. Oz (3), talk-show
19:30 Mala TV:
20:00 Dobra žena 2, serija
20:45 Brazil s Michaelom Palinom, dok. serija
21:40 Igra prijestolja, serija
22:35 Domovina (1), serija
23:30 Kalifornikacija (4)
23:55 Završni udarac, serija
00:40 Noćni glazbeni program

07:00 Monsuno, crtana serija
07:20 Fun with Flupe
07:45 Štrumpfovi
08:10 TV izlog
08:25 Kako vrijeme prolazi, R
09:40 Djevojka imena Feriha, serija R
11:45 Sutkinja Maria Lopez
12:15 Zauvijek susjedi, R
13:15 Ninja ratnici, serija R
13:45 In magazin R
14:30 Navy CIS, serija R
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha, serija - nastavak
22:10 Večernje vijesti
22:30 Navy CIS, serija
23:30 Imaš petlju?, Igrani film
01:20 Divino novo ruho
02:10 Sutkinja Maria Lopez, R
02:35 Ezo TV, tarot show
03:35 Navy CIS, serija R
04:20 Divino novo ruho, R
05:05 Dnevnik Nove TV R
05:55 Kraj programa

05:35 RTL Danas, (R)
06:10 Ekkluziv Tabloid, (R)
06:35 Ben 10: Ultimate Alien
07:05 Moji džepni ljubimci
07:20 Virus attack
07:40 Galileo - nove epizode
08:35 TV prodaja
08:50 Obitelj Rey, telenovela
09:40 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
10:50 Avenida Brasil, serija
11:50 Miješani brak, serija
12:40 TV prodaja
12:55 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
13:55 Sulejman Veličanstveni
15:00 Heroji iz strasti, serija
16:00 Heroji iz strasti, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Galileo - nove epizode
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Tog se nitko nije sjetio!
20:00 Sulejman Veličanstveni
21:00 Sulejman Veličanstveni

22:00 Kraljević i ja 3, film
23:50 RTL Vijesti
00:15 U raljama zvijeri, film
02:00 Astro show
03:00 RTL Danas, (R)
03:35 Kraj programa

**SRIJEDA
18.9.2013.**

06:37 Najava
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
07:35 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Kad srce zatreperi
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Planovi puta, dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja?
12:00 Dnevnik 1
12:23 Nasljednica s Vendavala
13:05 Reporter
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Vijesti iz kulture (R)
14:17 Jezik za svakoga
14:30 Društvena mreža
16:05 Heartland (4), serija
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:05 Jezik za svakoga
18:20 Eko zona
18:50 Odmori se, zaslužio si
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 7/39
20:10 Takvim sjajem može sjati - Zagrebačka škola šansone, dok. serija

21:00 Paralele
21:30 Pola ure kulture
22:00 Na terapiji, TV serija
22:35 Dnevnik 3
22:55 Sport
23:10 Slovenka, slovensko-njemačko-srpsko-hrvatsko-bosansko-hercegovački film
00:40 Koncert
01:40 Takvim sjajem može sjati - Zagrebačka škola šansone, dok. serija
02:30 Paralele
03:00 Pola ure kulture
03:25 Što vas žulja?
04:10 Eko zona (R)
04:40 Kulturna baština
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Luda kuća (1), TV serija

06:45 Najava
06:49 Mala TV:
--- TV vrtić: Ljubitelji vrana
--- Sammie je nestao, nizozemska drama za djecu
--- Dim dam dum, crtana serija

07:20 Crtana serija
07:45 Teletubbies, animirana serija
08:10 Papreni detektivi (3), serija za djecu
08:38 Život s Derekom (2), serija za djecu
09:00 Školski sat
09:45 Dolina sunca, serija
10:30 Dr. Oz (3), talk-show
11:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići (6), dokumentarna serija
12:00 Hotel dvorac Orth (1), serija
12:45 Hughove čarolije s tri sastojka, dokumentarna serija
13:10 Obiteljska tajna, američki film
14:45 Degrassi (7), serija za mlade
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Mjesto pod suncem - ostati ili otići
17:20 Tree Hill 7, serija
18:05 Dolina sunca, serija
18:50 Dr. Oz (3), talk-show
19:30 Mala TV:
20:00 Nogomet, LP - emisija
20:35 Nogomet, LP: Barcelona - Ajax, prijenos
22:35 Nogomet, LP - emisija i sažeci
23:30 Kalifornikacija (4), humoristična serija
23:55 Završni udarac, serija
00:40 Noćni glazbeni program

06:35 IN magazin R
07:10 Monsuno, crtana serija
07:35 Fun with Flupe
07:45 Štrumpfovi
08:10 TV izlog
08:25 Kako vrijeme prolazi, R
09:25 TV izlog
09:40 Djevojka imena Feriha
11:45 Sutkinja Maria Lopez
12:15 Zauvijek susjedi, R
13:15 Ninja ratnici, serija R
13:45 In magazin R
14:30 Navy CIS, serija R
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha
22:20 Večernje vijesti
22:40 Navy CIS, serija
23:40 Prestiž, Igrani film
01:55 Divino novo ruho
02:45 Sutkinja Maria Lopez
03:10 Ezo TV, tarot show
04:10 Navy CIS, serija R
04:55 Divino novo ruho, R
05:40 Dnevnik Nove TV R
06:30 Kraj programa

05.35 RTL Danas, (R)
 06.10 Ekkluziv Tabloid, (R)
 06.35 Ben 10: Ultimate Alien
 07.05 Moji džepni ljubimci
 07.20 Virus attack
 07.40 Galileo - nove epizode
 08.50 Obitelj Rey, telenovela
 09.40 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
 10.50 Avenida Brasil, serija
 11.50 Miješani brak, serija
 12.40 TV prodaja
 12.55 Sulejman Veličanstveni
 13.55 Sulejman Veličanstveni
 15.00 Heroji iz strasti, serija
 16.00 Heroji iz strasti, serija
 17.10 Galileo - nove epizode
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.10 Tog se nitko nije sjetio!
 20.00 Sulejman Veličanstveni
 21.00 Sulejman Veličanstveni
 22.00 Sherlock i Watson, serija
 23.00 Sherlock i Watson, serija
 23.55 RTL Vijesti
 00.15 Kraljević i ja 3, film, romantična komedija (R)
 02.00 Astro show, show
 03.00 RTL Danas, (R)
 03.40 Kraj programa

ČETVRTAK
19.9.2013.

06:37 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska

07:30 Vijesti
 09:05 Kad srce zatreperi
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 Planovi puta, dokumentarna serija
 11:00 Što vas žulja?
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Nasljednica s Vendavala
 13:05 Reporteri
 14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:10 Vijesti iz kulture (R)
 14:17 Abeceda zdravlja
 14:30 Društvena mreža
 14:35 Društvena mreža: Tvorci promjene - Nadnica za nadu, dokumentarni film
 15:25 Društvena mreža
 16:05 Heartland (4), serija
 17:00 Vijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:05 Abeceda zdravlja
 18:20 Turistička klasa
 18:50 Odmori se, zaslužio si
 19:30 Dnevnik
 20:05 Večer na 8. katu, talk-show
 20:55 I to je Hrvatska
 21:10 Labirint, unutrašnje politički magazin
 22:00 Na terapiji, TV serija
 22:35 Dnevnik 3
 22:55 Sport
 22:58 Vrijeme sutra
 23:00 Vijesti iz kulture
 23:10 Drugi format
 23:55 Koncert
 00:55 Večer na 8. katu, talk-show
 01:45 Labirint, unutrašnje politički magazin
 02:30 Drugi format
 03:15 Turistička klasa

03:45 Što vas žulja?
 04:30 Reprizni program
 05:10 Hrvatska uživo
 06:00 Luda kuća (1), TV serija

06:55 Najava
 06:58 Mala TV:
 --:-- TV vrtić: Nagovaranje
 --:-- Profesor Baltazar: Hik
 --:-- Laboratorij na kraju svemira: Maglev
 --:-- Dim dam dum
 07:30 Crtana serija
 07:50 Teletubbies
 08:15 Papreni detektivi (3), serija za djecu
 08:35 Život s Derekom (2), serija za djecu
 09:00 Školski sat
 09:45 Dolina sunca, serija
 10:30 Dr. Oz (3) 11:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići (6), dokumentarna serija
 12:00 Hotel dvorac Orth (1), serija
 12:45 Hughove čarolije s tri sastojka, dokumentarna serija
 13:10 Ljeto na ranču Kojotova strijelca, američki film
 14:45 Degraasi (7), serija za mlade
 15:10 Školski sat
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Mjesto pod suncem - ostati ili otići (6), dokumentarna serija
 17:20 Tree Hill 7, serija
 18:05 Dolina sunca, serija
 18:50 Dr. Oz (3), talk-show

19:30 Mala TV:
 20:00 Dobra žena 2, serija
 20:45 Nogomet, Europska liga - emisija
 21:00 Nogomet, Europska liga: Vitora SC - Rijeka, prijenos
 22:50 Nogomet, Europska liga - emisija i sažeci
 00:00 Kalifornikacija (4), humoristična serija
 00:25 Lovci na natprirodno (7), serija
 01:05 Noćni glazbeni program

06:30 IN magazin R
 07:00 Monsuno, crtana serija
 07:20 Fun with Flupe
 07:30 Štrumpfovi
 07:55 TV izlog
 08:10 Kako vrijeme prolazi, R
 09:25 Djevojka imena Feriha
 11:45 Sutkinja Maria Lopez
 12:15 Zauvijek susjedi, R
 13:15 Ninja ratnici, serija R
 13:45 In magazin R
 14:30 Navy CIS, serija R
 15:20 Ninja ratnici, serija
 15:50 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Kako vrijeme prolazi
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Djevojka imena Feriha
 21:06 Djevojka imena Feriha, serija - nastavak
 22:05 Provjereno
 23:10 Večernje vijesti
 23:30 Navy CIS, serija
 00:30 Urota, Igrani film
 02:45 Divino novo ruho

03:35 Sutkinja Maria Lopez
 04:00 Ezo TV, tarot show
 05:00 Navy CIS, serija R
 05:45 Divino novo ruho, R
 06:30 Dnevnik Nove TV R
 07:10 Kraj programa

05.35 RTL Danas, (R)
 06.10 Ekkluziv Tabloid, (R)
 06.35 Ben 10: Ultimate Alien
 07.05 Moji džepni ljubimci
 07.25 Virus attack
 07.40 Galileo - nove epizode
 08.50 Obitelj Rey, telenovela
 09.40 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
 10.35 TV prodaja
 10.50 Avenida Brasil, serija
 11.50 Miješani brak, serija
 12.40 TV prodaja
 12.55 Sulejman Veličanstveni
 13.55 Sulejman Veličanstveni
 15.00 Heroji iz strasti, serija
 16.00 Heroji iz strasti, serija
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Galileo - nove epizode
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
 20.00 Sulejman Veličanstveni
 21.00 Sulejman Veličanstveni
 22.00 CSI, serija
 23.00 CSI, serija
 23.55 RTL Vijesti
 00.15 CSI, serija
 01.10 Sherlock i Watson, (R)
 02.05 Astro show
 03.05 Sherlock i Watson, (R)
 03.55 RTL Danas, (R)
 04.30 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populane melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

MALONOGOMETNI TURNIR U RUMI

U čast proslave »Križeva«

Vič. Tovilo s najboljima i najljepšom

Pod pokroviteljstvom župne crkve Uzvišenja Svetog Križa u Rumi i Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec«, na terenima FK »Jedinstva« u Rumi je u nedjelju, 8. rujna 2013. godine, održan tradicionalni malonogometni turnir hrvatskih udruga iz Srijema. Ove su godine na turniru sudjelovale momčadi četiriju hrvatskih udruga. Pokraj tima domaćina sudjelovali su i timovi HKUD-a

»Tomislav« iz Golubinaca, Hrvatske mladeži Zemuna i Hrvatskog kulturnog centra »Srijem« iz Srijemske Mitrovice. Ovogodišnji turnir protekao je u znaku velike obljetnice župne zajednice u Rumi, koja upravo za blagdan »Križeva« obilježava veliku obljetnicu - 200 godina župne crkve u Rumi. Rezultat i ove godine, kao uostalom i svake druge prije toga, bio je potpuno u drugom planu, ali nije na odmet

zabilježiti da je pobjedu na turniru ostvarila momčad domaćina koja je u finalu pobijedila tim iz Golubinaca, dok je treće mjesto osvojila momčad HKC-a »Srijem« iz Srijemske Mitrovice. Po završetku turnira je za sve sudionike pripremljena prigodna večera u prostorijama HKPD-a »Matija Gubec« na kojoj je rumski župnik *Željko Tovilo* podijelio pokale i zahvalnice predstavnicima momčadi sudionika na turni-

ru i ujedno pozvao sve nazočne na proslavu velike obljetnice župne crkve u Rumi sljedeće subote, 14. rujna. Potom su podijeljene i nagrade za najboljeg igrača turnira (nagradu je ponio *Vjekoslav Lulić*), najboljeg strijelca (*Marko Šme*), najboljeg vratara (*Mate Đikanović*), najljepšu djevojku turnira (*Ines Klička-Perković*), kao i sucima *Pavlu Vidakoviću* i *Andriji Dokozi*.

N. Jurca

Vič. Tovilo s predstavnicima domaćina i gostujućih momčadi

Godina najvećeg uspjeha

Igrajući za TK Osijek blizanci su se okitili naslovom prvaka Hrvatske

Blizanci Ivan i Matej Sabanov su već godinama dobro poznati teniskoj javnosti u Srbiji i Hrvatskoj, a još od malih nogu su pokazali svoj veliki talent koji bi u vremenu koje dolazi trebao biti i materijaliziran bodovima i zaradom u svijetu profesionalnog tenisa. Rođeni na Paliću, gdje su u na terenima istoimenog, najstarijeg kluba na prostorima ovog dijela Europe, načinili prve teniske korake, a danas između brojnih turnira koje igraju po Hrvatskoj i inozemstvu žive i igraju u Osijeku. Zahvaljujući i njihovom velikom doprinosu TK Osijek se ove godine, prvi puta u svojoj devedesetogodišnjoj povijesti, okitio naslovom državnog momčadskog prvaka, što je za razvoj i popularizaciju tenisa u Slavoniji izuzetno značajno u odnosu na jače teniske centre poput Splita i Zagreba.

FUTURES SUBOTICA

Blizanci su ovoga tjedna sudionici Futuresa u Subotici, koji se za nagradni fond od 10.000 \$ igra na terenima TK Spartaka, u Dudovoj šumi, a plasman u glavni ždrijeb izborili su trima pobjedama u kvalifikacijskom turniru.

U kraćem razgovoru nakon pobjedničkih mečeva, prvi je riječ ovoga puta uzeo *Matej*:

»Izuzetno sam zadovoljan dosadašnjim dijelom ove sezone i držim kako je ona najbolja u mojoj dosadašnjoj karijeri.

Na prvom mjestu je osvajanje naslova momčadskih prvaka Hrvatske, gdje

sam dobio sedam

od osam ligaških susreta protiv

vrlo kvalitetnih hrvatskih igrača koji

su znatno bolje plasirani na ATP ljestvici. Glede pojedinačnih

rezultata na profesionalnom touru istaknuo bi nekoliko pobjeda koje su mi donijele nove bodove (četvrtfinala u Somboru i Osijeku), ali i nekoliko nesretnih poraza gdje sam imao već

dobivene susrete, ali ih nisam uspio pobjednički okončati. Sve je to potvrda

kako imam kvalitetu za profesionalni tenis, ali je moram potvrditi i materijalizirati boljim rezultatima u narednom razdoblju. Nastup na Futuresu u Subotici nova je prilika«.

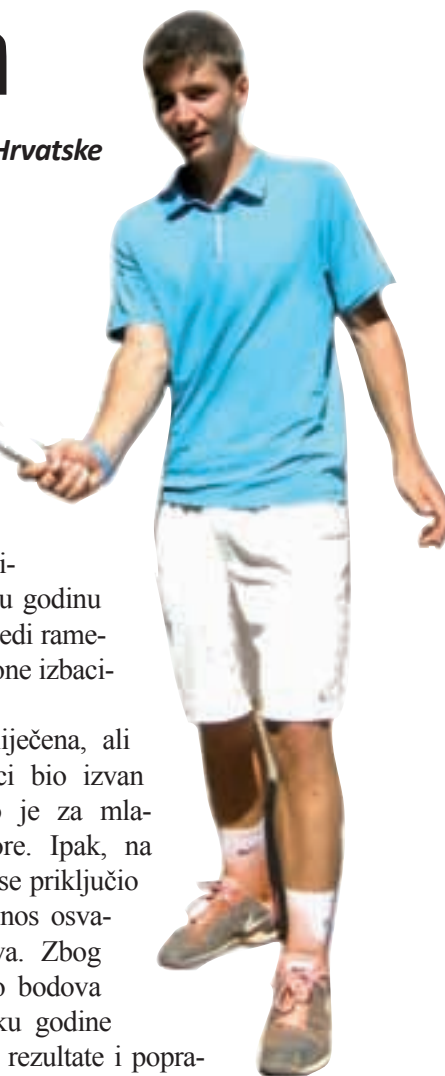
Uz sudjelovanje u šampionskoj momčadi Osijeka, Matejev brat blizanac *Ivan Sabanov* će ovu godinu pamtiti i po neugodnoj ozljedi ramena koja ga je jedan dio sezone izbacila iz natjecateljskog stroja.

»Ozljeda ramena je zaliječena, ali sam zbog nje par mjeseci bio izvan natjecateljskog tenisa, što je za mladog tenisača nešto najgore. Ipak, na koncu ligaške sezone sam se priključio momčadi i dao svoj doprinos osvajanju šampionskog naslova. Zbog propuštenih turnira i saldo bodova je manji, pa ću u nastavku godine nastojati ostvariti što bolje rezultate i popraviti poziciju na ATP ranking ljestvici, kako u budućnosti ne bi morao igrati kvalifikacije. Subotički turnir je jedan od turnira na kojima bi želio učiniti korak dalje«, istaknuo je Ivan.

BRATSKI DUBL

Pokraj solidnih rezultata u pojedinačnoj konkurenciji, braća Sabanov imaju mnogo bolje plasmane u igri parova, što potvrđuje i njihov znatno viši svjetski ranking u ovoj konkurenciji. U ime dubla Sabanov govori bolje plasirani Matej:

»Parove igramo zajedno gotovo otkada smo i počeli igrati tenis i poznajemo se u dušu. Nažalost, jedan dio sezone je Ivan bio ozlijeđen, pa sam bio primoran igrati dubl i s drugim tenisačima, te zbog toga imam više bodova od brata. Ipak na sljedećim turnirima, osobito ovdje u Subotici, nastojat ćemo potvrditi našu kvalitetu, osvojiti što više bodova i prijeći granicu ispod 500. mjesta koja bi nam otvorila mogućnost nastupa u ovoj konkurenciji i na mnogo jačim turnirima, kao što su Challengeri. Ove godine već imamo tri osvojena turnira i dva nastupa u finalima Futuresa, nastup u Dudovoj šumi bi mogao obogatiti taj saldo i donijeti nam nove dubl bodove«, zaključili su razgovor blizanci Ivan i Matej Sabanov.

POGLED S TRIBINA

Realnost

Tjedan dana je proteklo od kvalifikacijskog nogometnog susreta između Srbije i Hrvatske, susreta koji će ostati upamćen jedino po dva lijepa pogotka i dva crvena kartona. Slava pripada golgeterima Mandžukiću i Mitroviću, dok je negativna svjetlost ostala na imenima Matica i Šimunića, osobito štopera hrvatske reprezentacije koji je grubim startom nad Sulejmanijem sprječio veliku gol šansu protivnika i spasio neodlučni rezultat. No, kako to uvijek biva uskoro će izbljediti sve i jedino što će ostati upamćeno je upravo tih 1-1, koji će ostati upisani u anale duela između dvije susjedne države i dva najveća rivala u svim sportovima. Ali, također će ostati zapisano i kako je cijeli susret, unatoč strahovanjima javnosti na obje strane i golemim mjerama sigurnosti, ipak protekao u pravom, sportskom ozračju. Kako prije, tako i nakon susreta. A završna slika, nakon posljednjeg sučevog zvižduka, u kojoj se na centru beogradske Marakane prijateljski pozdravljaju nogometaši Srbije i Hrvatske, kao i izbornici Štimac i Mihajlović, poruka je koja govori više od svih riječi političara s obje strane Dunava.

E to je realnost koju živimo i trebamo živjeti. Kao što je realno shvatiti i prihvatiti činjenicu propuštenih prilika u ovim kvalifikacijama za SP u Brazilu 2014. godine. Hrvatska je šansu za izravan plasman i izravno odlučivanje o svojoj sudbini u skupini A prokockala domaćim porazom protiv Škotske i kartu za mundial će tražiti u baražu drugoplasiranih reprezentacija. Srbija prerano ispadanje iz svih kombinacija za prva dva mjesta plaća dankom nekoliko loše odigranih utakmica na početku kvalifikacijskog ciklusa i rasprodajom ugleda momčadi koja u svojim redovima ima prvotimce velikih europskih ekipa poput Chelsea, Manchester Cityja, Benfike i dr.

Također, realno je očekivati i mnogo bolju igru Hrvatske u baražnim duelima, jer bez nje, realno Pletikosa, Srna, Moldrić, Mandžukić i ostali vatreni neće osjetiti toplinu brazilskog sunca.

Barem ne u majici s crveno bijelim kockicama...

D. P.

NOGOMET

Lipar protutnjao kroz Sontu

SONTA – Nogometaši sonćanskog Dinama u 4. kolu su na svojem stadionu ugostili za sada vodeću ekipu Lipara iz istoimenog mjesta. Po toplom, sunčanom vremenu, oko 200 gledatelja uživalo je u čarima nogometa. Njihovi ljubimci i pored bodovne ništice na tablici, igrali su protiv favorizirane ekipe Lipara hrabro, napadački, ali i dalje bez adekvatne realizacije. Ionako tanak napad Sonćana dodatno je oslabljen neigranjem

Kmezića zbog teške ozljede zarađene na utakmici u Bačkom Monoštoru, pa je trener Tadijan bio prinuđen na nove rošade u ekipi. Gosti su bili prekrupan zalogaj za plave. Prekrasnim, neobranjivim zgoditkom u prednost su došli u 35., a na 2 – 0 povisili u 57. minuti. Tračak nade za domaće ukazao se poslije zgoditka Gala u 65. minuti, no, nogometaši Lipara igraju sigurno u obrani, a opasno u napadu i u 86. minuti postavljaju konačni omjer Dinamo – Lipar 1 – 3. Ekipa Dunava iz Bačkog Monoštora rezultatom 3 – 3 osvojila je bod na vrućem terenu u Ridici.

Ivan Andrašić

Memorijalni susret

MONOŠTOR - U četvrtak, 5. rujna, na monoštorskom nogometnom terenu »Na Doli« održana je utakmica u povodu sjećanja na Željka Pejaka, nogometaša, svojevremeno trenera i velikog pregaoca ovoga sporta. Željko Pejak je preminuo prošle godine, a njegovi prijatelji i kolege odlučili su mu posvetiti ovaj dan. Tako su prvotimci i veterani nogometa posjetili Željkov grob, nakon čega su odigrali utakmicu u kojoj nije bio bitan rezultat, iako su ih bodrili njegovi mnogobrojni poštovatelji.

Z. M.

ŠAH

Prvi bod Zrinjskog

BAJMOK – Šahisti HAŠK Zrinjskog zabilježili su četiri pobjede u ligaškom duelu protiv Trgopreda iz Bajmoka i s neriješenim ishodom 4-4 uspjeli osvojiti prvi bod u mladoj povijesti kluba. Pobjede su zabilježili Godar, Mlinkov, Ifković i Kopilović, a priliku za nove imat će u nedjelju 15. rujna u gradskom derbi susretu protiv Spartaka.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peć, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suterrenom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Izrađujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasenova vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović Tel.: 064-3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivači stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s original papirima, za 100 eura. Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Crikvenica – izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem stan u Zagrebu – Gajnice, 52,80m² + ostava u podrumu. Stan ima 2 sobe, kuhinju, kupaoću, wc, predsooblje, terasu. Neposredna blizina vrtića, škole, ambulate, tržnice i ostalih sadržaja. Tel.: 064-3690680.

Izrađujem po narudžbi ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke, mađarske i bizovačke papuče. Tel.: 064 0543720.

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođendane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i dekorativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720.

Prodajem ulični dio obiteljske kuće. U jednom dijelu potrebna adaptacija. Postoji struja, voda, kanalizacija, kablovska. U najljepšem je dijelu Kertvaroša. Cijena 40.000 eura. Tel.: 024 572-875, 063 8838747, 069 0094246.

Prodajem salaš i 2 jutra zemlje kod željezničke stanice Ljutovo, Mažuranićeva 21. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno TIP 500, TIP 400 meko i oštro od 1, 5, 25 kg. Tel.: 024562-415 ili 064 2779948.

Prodajem slamu – žitnu i zobnu s njive, i čutke. Tel.: 532-570 ili 060 0532570.

Crikvenica, izdajem apartmane blizu mora. Tel.: 385 51 241053.

Mijenjam 2 jutra zemlje i salaš u Ljutovu za garsonjeru u Subotici. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno T-500 krušno, T- 400, čisto i T- 400 oštro. Po narudžbi pečem domaći kruh. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem bojler 10 litara, aspirator i električni biciklu malu. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem kuću-vikendicu na obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

U centru se izdaje lijep poslovni ured od 35 m² – dvije prostorije s parkingom, na tihom i mirnom mjestu. Cijena 100 eura. Tel.: 064 9738601

Prodajem kuću u Gornjem Tavankutu, 120 m², sendvič zid, etažno grijanje s okućnicom, Tel.: 061 1478823

Prodajem noviju kuću iza Dudove šume, trosobnu s dvorištem, dodatnim prostorijama i garažom. Cijena po dogovoru. Tel.: 064 2525946

Prodajem zemlju 5,62 ha od 2 parcele (cca 10 jutara), Šupljak (ko Palić), 3 km iza stare škole, produžetak senčanske ljetnje ceste, uz kanal. Cijena: 63.000 eura. Tel.: 061 2724822 i 063 1648043.

Hrvatska likovna udruga »CROART« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON:

++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN:

355-1023208-69

E-MAIL:

hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB:

www.hrvatskarijec.rs

TISAK:

»Rotografika«

doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
u publikaciji Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: KRŠTENJE MALOG KARLA

Rođendan na imendan

Obitelj Petrović iz Srijemske Mitrovice, *Stjepan* (35) i *Katarina* (28), rođena *Dujić*, prošloga su tjedna proslavili pet godina svoga braka. Kako su oboje redovito u crkvi poznaju se još, što bi se reklo »od malih nogu«, no prije sedam godina na moru, na koje su oboje otišli s ostalim mladima iz župe, javila se ljubav između njih. Poslije dvije godine »zabavljanja« odlučili su se vjenčati, i već

pet godina su u sretnom i uspješnom braku. Prije tri mjeseca dobili su sina *Karla*. Premda se rodio 3. lipnja, kada se slavi i njegov nebeski zaštitnik sveti Karlo, to ime je sasvim slučajno dobio. Dugo vremena roditelji su razmišljali koje će ime dati svome sinu i na Badnjak su odlučili da će se zvati Karlo, a izgleda da je Bog htio da se rodi na imendan svog zaštitnika. Katarina je vjeroučiteljica u srijemskomitrovačkim osnovnim školama i zajedno sa svojim mužem željela je djetetu što prije pružiti primanje prvog svetog sakramenta – krštenje. U nedjelju, 1. rujna, u srijemskomitrovačkoj katedrali svetog Dimitrija župnik *Eduard Španović* krstio je *Karla*.

Te nedjelje je bila i posveta djece za početak i uspješnu novu školsku godinu, tako da je roditeljima, pogotovo Katarini kao vjeroučiteljici, veoma drago što su baš na toj misi krstili svoga sina. Iako je crkva bila puna djece, mladih i ostalih vjernika, Karlo je tijekom cijele mise bio dobar, a ni za vrijeme krštenja nije zaplakao. Župni zbor ima običaj da za djecu koja tijekom krštenja plaču kažu da će biti pjevači, a kako Karlo nije zaplakao nadamo se da će on ipak biti pjevač, jer su njegovi roditelji veoma muzikalni i već dugo godina su članovi crkvenog zbora. Kako Katarina dolazi iz obitelji koja osim nje ima još petero djece, a i Stjepan ima jednog brata, nadamo se da Karlo neće biti dugo jedinac i da će u skorije vrijeme dobiti makar jednu seku ili batu.

Ana Dujić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Tamburaši i pečenje rakije

Piše: Branko Ivković

Faljnīs čeljadi evo ja opet malkoc došo do vrimenta a i do ajera da vam malo što-god ispričavam, baš eto niki dan sam naišo nuz bać Miška Budinca salaš tamo na početku Dikanovačkog atara i vidim peče se rakija, e fala Bogu mislim se ja da ovo mladi nisu zaboravili i da ne dadu da se zapušti, to je na žalost jedan od ritki primera. Ja njim lipo kako bog zapovida, a i veselo jel mi drago što su vridni nazovem »Faljnīs čeljadi oćel taj poso vidim da ste krenili veselu mašinu«, a njev Ive jedva dočekao pa veli »Da šta smo ajd svrati Braniša malo med nas ima se već i za koštati«. Ta di neću o ljudi moji ta mogu se čeljad još i rasrditi što nisam tijo, a ja sam taki čovik nikog bome ne volim uvriditi, a i šta je čoviku od meter težine pet, šest fićoka, ništa. Tako sam se lipo izdivanijo, malo poništijo klice u organizmu i nastavijo dalje vamo prema Dikanovcu, a mislim se kako se lipo čeljad skupi cila familija, pripovijaju i sićadu se stari vrimenta, a ovi odozgor oćedu da zabranidu i pečenje rakije po kućama samo s nikim dozvolama i koji kakim sertifikuma, ta ne znam ja to ni iskast a kamol istražiti, izidu ga šta je dosad falilo, lipo se kupili i nalazili rođaci i komšije, šalili i družili. Prvo su nam »ukinili« disnotore, opravili sto mesara koji kaki, a baš sam bisan pa vam moram ovo ispričovat niki dan sam ja kupijo švarklina od jednog belera i dono ga kući kad sam sijo ručati, otvorijo bricu i prisiko ga on tako zasmrديو ko tvor da se uredijo, a ja njega švornijo u avliju, ni vaške ga nisu tile. Izeš proizvodnju, bome kad ja zimi uzmem pa opravim

švarglin, to da prste poližeš, no lani sam malo i zabrnjavijo, mi se latili vina svršijo se disnotor, čekamo reduše da priprave astal za večeru, a ja na švarklin namistijo tepciju i u nju ciglju da se stisne, onda je on lip. Oćeš vraga on se raspuzo sa strane i došo moj maćak Čaruga i ogri- zo švarklin koliko god je mogo dovatit oko tepcije otac ga njegov bećarski. E da sam ga onda uspijo uvatiti ja mislim da mu ne bi pomogla ni tri udruženja za zaštitu životinja, to su oni što skoro više volidu maćkove od ljudi, ta šta se smijete tako je bome kad vam kažem. Ja zakazivo niki dan za moju nanu kod doktora niki ultra zvuk a oni kažu za tri miseca, deran odno našeg kera Ciganja u niku kerećiju ambulantu, kažu ti kerećiji doktori da ima slabo srce i oma na ultra zvuk sve obavili. Ja pito jel tu mož i čovik, a oni kažu da ne mož, pa pitam ja vas ko ima ondak pridnost. Neg jestel vi čeljadi bili u Mirgešu na tamburaškim balu, ja bome jesam i zdravo je bilo lipo ta pivali igrali, bilo je i slavni i neslavni, svi bili veseli, lipo nema šta dobro je to *Marinko Šimić* zamislijo i opravijo nema šta, jedino kad sam išo kući priko biciglom tu kod Lamićovog salaša me povijo niki ker, otac ga njegov i zakinijo mi pantalone, sad će ova moja to morat zašiti, neću imat u čim ić na sledeći svetac, a mož se kogod i udati jel oženit pa neću imat u čim ić u svatove. E sad bi vas pozdravijo čeljadi tako me zabolile krste pa se moram protegniti malo, ajd zbogom i u zdravlju čeljadi moja, vaš Branko iz Ivković šora.

Vada će krenit nabolje

Polako dolazi jesensko vrime. Malo-malo, pa se bać-Ive ne mili izlaziti ni na dvor. Tako i juče. Ujtru se spuščala nikaka magluština, ko da će Sveta Kata, a ne Mala Gospa. Potli, ope, počela nikaka sitna, čobanska kišica. I zovo doba dosta ladno. Njegova doma, malo se odmara od fabrike, pa se više ni ne uranu ko prija. Ne mora bać-Iva ni u pekaru ni u dućan it kupovat kruva, sad ona peče. „Baš ne bi marijo da spečeš lepinju i napraviš bečara, dok još imade sose i paprike. Viš da će magla brzo sve zatuć.“ – veli i malo se protegne pod dunjom. Njegova ošla rad sebe, a on se digo i brzo navuko, pa se ošo na bunar umit. Namirijo marvu i živinu i Taksa i mačak dobili njevo, pa šta će neg se oma udesit prid televiziju. Uto nikako naišo i kum-Tuna, veli da guknu po jednu pri fruštuka, znade da je bać-Iva prvać speko lipe dudo-vače. Bać-Ivina jim donela po polučak, pa ošla pripravljat fruštuk. Istopila škvaraka, a onda notu mast pristavila bečar. Nji dva začutili, na televizije baš počeli divanit od paora. Bać-Iva oma pribacijo na matrnu, ne može više ni gledat ni slušat šta divanu, ko da se tima ljudma svi na svitu prdaču. A na njev kruz nisu gadljivi. Kad no, na matrne prvo cili pet minuta ni što se protirivu oće se u njeve varoši pisat vako jel nako. A po divanu bi se teško reklo da je to baš njeva varoš. Potli nako stidljivo, kratko, da se jako ni ne primeti, skoro isti divan ko i vaj domači. I on i kum-Tuna su razumili da u matrne paori muču istu muku ko i vamo, a još su nigdi čuli i da su priko ofanj oglobili paore što su još prolitos iskali njevo i istirali traktore na drumove ko što su naši vi dana. »Kume, tvoj najstariji zet je malo krupniji paor, vidim da je i njegov traktor pri nedilju dana bijo na drumu kod pijaca. Šata, barem, on kaže, zašto to radu, kad bi tribali u polje, pa pokombajnirat no što je urodilo?« – pita bać-Iva i povuče iz polučka. »E, kume moj, muke su to velike. Eto, lane jim platili dobro na kilu, al slabo urodilo, pa ni bilo kila. Ve godine se obradovali, urodilo ko nikad, velu vada će se i oni malo ottripat. Al oćeš, vraga! Vada se uplašili da se paori ne obogatu, pa jim na kilu plaću manje neg polak od lanjske cine. A prolitos, kad je sve tribalo posijat, digli jim i sime i veštak i naftu i sve drugo što triba, isapili jim tako lipo, ko da će i sad na kilu dobit koliko su dobili lane. I kako, sad, da ljudi ne išču što je njevo?« – tolmači mu kum-Tuna. »Kako, sad, baš ti i ne razumim skroz. Pa nigdi u dućanu nisam vidijo tako štogoda. Od prolitos se sve podizalo, da se puši, jedino su nadnice ostale iste, a bome, ima di su još i spale. E, da je živ moj dada, zno bi on to lipše rastolma-čit.« – bida se bać-Iva. »Pa evo, kume, kako. Lane su paorima za kilu cuncukreta platili pedešest dinara, a sad jim nudu dvajssšest. Onda se umišala država, pa su se ti što otkupljivu malo trgli i oma jim ponudili dvajssšedam. Sad paori kažu da neće ni vršit, jel sotim neće pokrit ni no što su dali u zemlju. A još će i traktore istirat na drumove, pa nek ni što se vozu u lemuzina vidu njevu muku!« – divani kum-Tuna ko navučen, sve se zapržatijo. Digo se, veli ide i on doma na fruštuk. »E, moj kume, sad bi moj dada reko, bolje da se manu ćorava posla. Država što je naštodirala, to će i napraviti! Ako triba, dovešće i žandare i vojsku, pa će ji i popisat i oglobit, a možu jim i traktori nasradat, ko zna kako će dojt vojska. Paoru će opet ostat da se draflje tamo di ga ni ne srbi!« – veli bać-Iva za se kad je zatvorijo vraca za kumom. Samo je duboko izdanijo i latijo se škvaraka i bečara.

Piše: Ivan Andrašić

Viš da će magla brzo sve zatuć.“ – veli i malo se protegne pod dunjom. Njegova ošla rad sebe, a on se digo i brzo navuko, pa se ošo na bunar umit. Namirijo marvu i živinu i Taksa i mačak dobili njevo, pa šta će neg se oma udesit prid televiziju. Uto nikako naišo i kum-Tuna, veli da guknu po jednu pri fruštuka, znade da je bać-Iva prvać speko lipe dudo-vače. Bać-Ivina jim donela po polučak, pa ošla pripravljat fruštuk. Istopila škvaraka, a onda notu mast pristavila bečar. Nji dva začutili, na televizije baš počeli divanit od paora. Bać-Iva oma pribacijo na matrnu, ne može više ni gledat ni slušat šta divanu, ko da se tima ljudma svi na svitu prdaču. A na njev kruz nisu gadljivi. Kad no, na matrne prvo cili pet minuta ni što se protirivu oće se u njeve varoši pisat vako jel nako. A po divanu bi se teško reklo da je to baš njeva varoš. Potli nako stidljivo, kratko, da se jako ni ne primeti, skoro isti divan ko i vaj domači. I on i kum-Tuna su razumili da u matrne paori muču istu muku ko i vamo, a još su nigdi čuli i da su priko ofanj oglobili paore što su još prolitos iskali njevo i istirali traktore na drumove ko što su naši vi dana. »Kume, tvoj najstariji zet je malo krupniji paor, vidim da je i njegov traktor pri nedilju dana bijo na drumu kod pijaca. Šata, barem, on kaže, zašto to radu, kad bi tribali u polje, pa pokombajnirat no što je urodilo?« – pita bać-Iva i povuče iz polučka. »E, kume moj, muke su to velike. Eto, lane jim platili dobro na kilu, al slabo urodilo, pa ni bilo kila. Ve godine se obradovali, urodilo ko nikad, velu vada će se i oni malo ottripat. Al oćeš, vraga! Vada se uplašili da se paori ne obogatu, pa jim na kilu plaću manje neg polak od lanjske cine. A prolitos, kad je sve tribalo posijat, digli jim i sime i veštak i naftu i sve drugo što triba, isapili jim tako lipo, ko da će i sad na kilu dobit koliko su dobili lane. I kako, sad, da ljudi ne išču što je njevo?« – tolmači mu kum-Tuna. »Kako, sad, baš ti i ne razumim skroz. Pa nigdi u dućanu nisam vidijo tako štogoda. Od prolitos se sve podizalo, da se puši, jedino su nadnice ostale iste, a bome, ima di su još i spale. E, da je živ moj dada, zno bi on to lipše rastolma-čit.« – bida se bać-Iva. »Pa evo, kume, kako. Lane su paorima za kilu cuncukreta platili pedešest dinara, a sad jim nudu dvajssšest. Onda se umišala država, pa su se ti što otkupljivu malo trgli i oma jim ponudili dvajssšedam. Sad paori kažu da neće ni vršit, jel sotim neće pokrit ni no što su dali u zemlju. A još će i traktore istirat na drumove, pa nek ni što se vozu u lemuzina vidu njevu muku!« – divani kum-Tuna ko navučen, sve se zapržatijo. Digo se, veli ide i on doma na fruštuk. »E, moj kume, sad bi moj dada reko, bolje da se manu ćorava posla. Država što je naštodirala, to će i napraviti! Ako triba, dovešće i žandare i vojsku, pa će ji i popisat i oglobit, a možu jim i traktori nasradat, ko zna kako će dojt vojska. Paoru će opet ostat da se draflje tamo di ga ni ne srbi!« – veli bać-Iva za se kad je zatvorijo vraca za kumom. Samo je duboko izdanijo i latijo se škvaraka i bečara.

13. rujna 2013.

Ujević:

Ljubav nije slobodna, ona je ropstvo po definiciji.

Pessoa:

Svijet nije moj, svijet sam ja.

Schweitzer:

Čovjek je ovladao prirodom prije nego što je naučio ovladati sobom.

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Traži se slobodno mjesto!

Krešo Golik

Koje godine i gdje se rodio hrvatski redatelj Krešo Golik?

Gdje se školovao i stručno usavršavao?

Koje je bilo njegovo prvo zaposlenje?

Od koje godine se počinje baviti filmom?

Kako se zove njegov prvi cjelovečernji film?

Po kojem je filmu vjerojatno najpoznatiji?

Kako se zove kulturna hrvatska serija koju je režirao?

Na kojoj je visokoškolskoj ustanovi predavao?

Kada i gdje je umro Krešo Golik?

Rodio se 20. svibnja 1922. godine u Fužinama.
Gimnaziju i Grafičku školu je završio u Senju i Zagrebu.
Isprva je bio sportski reporter na Radio Zagrebu.
Od 1947. godine.
Plavi 9.
Tko pjeva zlo ne misli.
Gruntovcani.
Na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu.
Umrlo je 20. rujna 1996. godine u Zagrebu.

Kako škrtac pije čaj?

Proguta filter vrećice i svako jutro se napije vrele vode.

Što je to depresija?

Kada se više ne radujete ni tuđoj nesreći.

Sjeo mali Ivica u muzeju na starinski naslonjač

- Ustaj odmah. To je naslonjač Louisa XIV! - opomenu ga čuvar.

- Ustat ću čim on dođe! - odgovori mladac...

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
- * Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

SVAKOG UTORKA POPUSTA SAMO
-10 % ZA NEZAPOSLENE,
 uz potvrdu o
 nezaposlenosti

**365 ODLOŽENO
 DANA PLAĆANJE!**

čekovima građana,
 u jednakim mjesečnim
 ratama, na dijelu asortiman

VIKEND AKCIJA U KTC-U

13.9. - 16.9.2013.

Limun 1 kg

~~179.90din~~
139.90din

**-22%
 POPUSTA**

Krumpir 1 kg

~~35.90din~~
29.90din

**-16%
 POPUSTA**

Jabuka Red Chif 1kg

~~45.90din~~
39.90din

Keks Toto rinfuzno 1kg

~~349.90din~~
292.90din

Sok Jupii 0.25 litre

~~45.90din~~
~~1litra=91.80din~~
22.90din

**-50%
 POPUSTA**

Vino Kalem Roze 1 litra

~~199.90din~~
159.90din

**-20%
 POPUSTA**

Persil Expert FBS 10kg

~~2099.90din~~
~~1kg=149.99din~~
1.499.90din

**-50%
 POPUSTA**

Šalica za čaj, dvije vrste, više boja

~~139.90din~~
99.90din

**-29%
 POPUSTA**

HosanaFest 2013

FESTIVAL HRVATSKIH DUHOVNIH PJESAMA - SUBOTICA

"Vjera te tvoja spasila!"
(Lk 7,50)

HosanaFest

22.09.2013. u 20 sati   **Hala sportova, Subotica**

Zagrebačka
županija

Cro Media

rotografika

ulaz: 200 dinara

Kupnjom ulaznice pomažete život i rad Humanitarno-terapijske zajednice za pomoć ovisnicima - HOSANA